

ΕΘΝΙΚΟΝ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟΝ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ ΑΘΗΝΩΝ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ
ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ, ΘΕΑΤΡΟ ΚΑΙ ΓΛΩΣΣΑ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ»

«Πρόταση δράσεων θεατρικής αγωγής σε εκπαιδευτικούς προσχολικής
ηλικίας, για τη πρωτογενή πρόληψη της παιδικής κακοποίησης. Απόψεις
εκπαιδευτικών»

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
ΕΥΤΥΧΙΑ ΣΒΙΓΓΟΥ

ΑΘΗΝΑ, ΑΠΡΙΛΙΟΣ , 2025

ΕΘΝΙΚΟΝ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟΝ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ ΑΘΗΝΩΝ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

«ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ, ΘΕΑΤΡΟ ΚΑΙ ΓΛΩΣΣΑ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ»

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΕΥΤΥΧΙΑ ΣΒΙΓΓΟΥ

A.M: 7981162200022

«Πρόταση δράσεων θεατρικής αγωγής σε εκπαιδευτικούς προσχολικής ηλικίας, για τη πρωτογενή πρόληψη της παιδικής κακοποίησης. Απόψεις εκπαιδευτικών»

ΕΠΙΒΛΕΠΟΥΣΑ:

ΜΑΡΙΑ ΔΗΜΑΚΗ- ΖΩΡΑ

Αναπληρώτρια Καθηγήτρια

ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:

ΑΛΕΞΙΑ ΠΑΠΑΚΩΣΤΑ

Μέλος ΕΔΙΠ- ΕΚΠΑ

ΤΑΚΗΣ ΤΖΑΜΑΡΓΙΑΣ

Μέλος ΕΕΠ – ΕΚΠΑ

ΑΘΗΝΑ, ΑΠΡΙΛΙΟΣ, 2025

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ

Εγώ, η Ευτυχία Σβίγγου του Χρήστου και της Αναστασίας, φοιτήτρια του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών: **«Κοινωνικές Επιστήμες και Ανθρωπιστικές Σπουδές στην Εκπαίδευση: Λογοτεχνία, Θέατρο Και Γλώσσα στην Εκπαίδευση»** του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, λαμβάνοντας υπόψιν τις συνέπειες του νόμου, δηλώνω υπεύθυνα ότι η παρούσα εργασία με **τίτλο «Το θέατρο στην εκπαίδευση ως εργαλείο ευαισθητοποίησης σχετικά με την παιδική κακοποίηση»**, που εκπονήθηκε κατά την περίοδο: Μάρτιος 2024 έως και Απρίλιος 2025, αποτελεί προϊόν προσωπικής εργασίας και διατηρώ τα πνευματικά δικαιώματα αυτής. Έχει εγγραφεί με όλες τις προϋποθέσεις που επιβάλλει ο νόμος περί λογοκλοπής και όσες πηγές έχουν χρησιμοποιηθεί αναφέρονται στη βιβλιογραφία με πλήρη περιγραφή αλλά και εντός των κειμένων με σχετικές παραπομπές.

Η ΔΗΛΩΣΑ

ΕΥΤΥΧΙΑ ΣΒΙΓΓΟΥ του ΧΡΗΣΤΟΥ και της ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΣ

Η παρούσα εργασία αφιερώνεται στην μητέρα μου, Αναστασία, στα παιδιά όλου του κόσμου, αλλά και στους εκπαιδευτικούς που με θέληση υποστηρίζουν τα παιδιά.

«Μαμά, σ' ευχαριστώ που βρίσκεσαι πάντα δίπλα μου και με στηρίζεις.

Χωρίς εσένα δε θα είχα καταφέρει όσα επιθυμώ!»

Ευχαριστίες

Η παρούσα διπλωματική εργασία εκπονήθηκε στο πλαίσιο απόκτησης του Μεταπτυχιακού Διπλώματος με τίτλο: «Κοινωνικές Επιστήμες και Ανθρωπιστικές Σπουδές στην Εκπαίδευση: Λογοτεχνία, Θέατρο και Γλώσσα στην Εκπαίδευση» του τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών. Πρόκειται για μια εργασία που απαίτησε πολύ κόπο και χρόνο για την υλοποίηση της.

Μέσα από εκείνο το ταξίδι έμαθα να υπομένω και να μη χάνω το κουράγιο μου με όσα εμπόδια και αν παρουσιαστούν, από ζητήματα υγείας έως και πρακτικά ζητήματα. Η χαρά μου είναι απεριγράπτη για την ολοκλήρωσή της.

Είχα την τιμή να έχω ως επιβλέπουσα μου την Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Μαρία Δημάκη- Ζώρα, και την ευχαριστώ για την πολύτιμη βοήθεια και υποστήριξη της.

Καθοριστική ήταν για εμένα η συμβολή της Αλεξίας Παπακώστα, μέλους ΕΔΙΠ του ΠΤΔΕ, η οποία μου παρείχε πλήρη ανατροφοδότηση, καθοδήγηση και έμπνευση με απόλυτη σαφήνεια και ακρίβεια. Οι γνώσεις και οι ερευνητικές της ιδέες καθώς και η εμπειρία της υπήρξαν πολύτιμες.

Ευχαριστώ, επίσης, τον κ. Τάκη Τζαμαργιά, διακεκριμένο σκηνοθέτη και μέλος ΕΕΠ του ΠΤΔΕ, που είχα την ευκαιρία να παρακολουθήσω τα μαθήματά του στο ΠΜΣ και να εμπνευσθώ από αυτά, καθώς και τις πολύτιμες παρατηρήσεις του στην διπλωματική μου εργασία.

Παράλληλα θα ήθελα να ευχαριστήσω τους δικούς μου ανθρώπους, την οικογένεια μου, τις φίλες και τους φίλους μου για την υποστήριξη τους.

«Σας ευχαριστώ πολύ για όλες τις δύσκολες και εύκολες στιγμές, που σταθήκατε δίπλα μου και με βοηθήσατε».

Ευχαριστώ πολύ και τους δέκα συναδέλφους, εκπαιδευτικούς νηπιαγωγούς ΠΕ60 Βοιωτίας, που έλαβαν μέρος στην έρευνα μου και μοιράστηκαν μαζί μου τις εμπειρίες και τις αντιλήψεις τους, προκειμένου να ολοκληρωθεί η έρευνά μου.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ.....	4
Ευχαριστίες.....	6
Abstract.....	12
ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΚΡΩΝΥΜΙΩΝ.....	13
ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΩΝ	13
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	14
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Παιδική κακοποίηση: ανασκόπηση συναφούς βιβλιογραφίας.....	17
1.1. Ορισμός της κακοποίησης.....	17
1.1.2. Ορισμός της παιδικής κακοποίησης.....	17
1.1.3. Ορισμός παιδικής σωματικής κακοποίησης	17
1.1.4. Ορισμός παιδικής σεξουαλικής κακοποίησης.....	18
1.1.5. Συναισθηματική και ψυχολογική κακοποίηση	19
1.1.6. Παραμέληση.....	19
1.2. Παιδική κακοποίηση και ελληνική μυθολογία	20
1.3. Ποινικός κώδικας και παιδική κακοποίηση.....	21
1.3.1. Ποινικός κώδικας για την προστασία των κακοποιημένων παιδιών στην Ελλάδα.....	21
1.3.2. Φορείς για την προστασία των κακοποιημένων παιδιών στην Ελλάδα	22
1.3.3. ΜοΦΑΠ (Νοσοκομειακές Μονάδες).....	23
1.3.4. Μονάδες για κακοποιημένα παιδιά στην Ελλάδα.....	24
1.3.5. Η Πολιτική για την πρόληψη της παιδικής κακοποίησης	24
1.4. Προγράμματα για την πρόληψη της παιδικής κακοποίησης	24
1.4.1. Προγράμματα για την πρόληψη της παιδικής κακοποίησης.....	24
1.4.2. Επιμορφώσεις για Εκπαιδευτικούς με θεματική την παιδική κακοποίηση	26
1.5. Η θέση του εκπαιδευτικού για την πρόληψη της κακοποίησης.....	26
1.5.1. Η επικοινωνία του εκπαιδευτικού με το παιδί ως μέσο για την πρόληψη της παιδικής κακοποίησης.....	26
1.5.2. Η αναγνώριση περιστατικών κακοποίησης από τον εκπαιδευτικό	27
1.5.3. Ενέργειες του εκπαιδευτικού- περίπτωση βοήθειας.....	27
1.5.4. Νομική υποστήριξη εκπαιδευτικών σε κακοποιητικά περιστατικά	27
1.5.5. Ο σημαντικός ρόλος των νηπιαγωγών στην αναγνώριση της παιδικής κακοποίησης.....	28
1.5.6. Σε τι οφείλουν οι εκπαιδευτικοί να βοηθήσουν τα παιδιά.....	28
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Το θέατρο στην εκπαίδευση ένα πολύτιμο αγαθό για τον άνθρωπο	30
2.1. Το θέατρο ως αγαθό για τον άνθρωπο	30

2.2. Το θέατρο στην εκπαίδευση για την διδασκαλία των ηθικών αρετών	31
2.3. Ο ρόλος του εκπαιδευτικού στο θέατρο	32
2.3.1. Οι στάσεις που διακρίνουν έναν εμπυχωτή	33
2.3.3. Ο χώρος και χρόνος δράσης ενός εμπυχωτή	34
2.3.4. Η εκπαίδευση και η προσωπική αξιολόγηση του εμπυχωτή	34
2.4. Η συναισθηματική νοημοσύνη και η σύζευξη της με το θέατρο για μαθητές νηπιαγωγείου, έναντι της παιδικής κακοποίησης.....	35
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Μεθοδολογία Έρευνας	38
3.1. Προβληματική	38
3.2. Η έρευνα ως μελέτη περίπτωσης	38
3.3 Σκοπός και ερευνητικά ερωτήματα	39
3.4. Εργαλείο συλλογής δεδομένων	40
3.5. Οι συμμετέχοντες της έρευνας	42
3.6. Μέθοδοι συλλογής δεδομένων	43
Κεφάλαιο 4: Αποτελέσματα έρευνας.....	47
4.1.Εμπειρίες με την παιδική κακοποίηση	47
4.2. Ο ρόλος των εκπαιδευτικών.....	49
4.3. Οι δυνατότητες του θεάτρου και η αποδοχή τους από τους εκπαιδευτικούς.....	54
Κεφάλαιο 5: Συμπεράσματα	59
5.1. Παρουσίαση των κύριων ευρημάτων και συμπερασμάτων	59
5.2. Περιορισμοί της έρευνας.....	59
5.3. Προτάσεις για μελλοντική έρευνα	60
Κεφάλαιο 6°: Δράσεις για την πρόληψη της παιδικής κακοποίησης	61
Βιβλιογραφία	73
ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ	73
Παράρτημα Ι.....	77
Έντυπο Συναίνεσης Συμμετοχής στην έρευνα.....	77
ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗΣ	78
Παράρτημα Β	81

Περίληψη

Η παρούσα διπλωματική εργασία με τίτλο: «Πρόταση δράσεων θεατρικής αγωγής σε εκπαιδευτικούς προσχολικής ηλικίας, για τη πρωτογενή πρόληψη της παιδικής κακοποίησης. Απόψεις εκπαιδευτικών» στοχεύει να ερευνήσει τις αντιλήψεις των νηπιαγωγών, με ένα μικρό δείγμα από τη διεύθυνση Π.Ε Βοιωτίας, σχετικά με την πρόληψη της παιδικής κακοποίησης μέσω των τεχνών και συγκεκριμένα, του θεάτρου. Επιδίωξη της παρούσας έρευνας είναι η μελέτη και η καταγραφή των αντιλήψεων των εκπαιδευτικών σχετικά με το υπό μελέτη ζήτημα. Επιδιώχθηκε να καταγραφεί εάν οι ίδιοι είχαν βιώσει ένα τέτοιο περιστατικό και κατά πόσο θα ήταν πιθανόν να δημιουργήσουν θεατρικές δράσεις με βασικό άξονα την παιδική κακοποίηση. Για την υλοποίηση της έρευνας χρησιμοποιείται η ποιοτική ανάλυση, ενώ η συγκέντρωση των δεδομένων πραγματοποιείται μέσω του εργαλείου της προσωπικής συνέντευξης σε εκπαιδευτικούς (ΠΕ60) της Βοιωτίας. Από τα ευρήματα προκύπτει ότι η έξαρση του φαινομένου της παιδικής κακοποίησης καθιστά την δημιουργία δράσεων πιο αναγκαία από ποτέ. Για τον λόγο αυτό, η παρούσα εργασία πέραν της θεωρίας και της έρευνας, προτείνει και δράσεις για μαθητές προσχολικής εκπαίδευσης με τη χρήση του θεάτρου, βασισμένες στο Πρόγραμμα Σπουδών προσχολικής εκπαίδευσης.

Λέξεις – Κλειδιά: Παιδική κακοποίηση, θέατρο, προσχολική εκπαίδευση, θέατρο στην εκπαίδευση.

Abstract

The aim of this thesis is to investigate the perceptions of kindergarten teachers, with a small sample from the region of Boeotia, regarding the prevention of child abuse through the arts and more specifically through theatre.

The aim of the present research is to investigate and record the perceptions of the teachers on the subject under study. They were asked whether they had experienced such an incident themselves and whether they would be likely to create theatre activities with child abuse as a main focus. Qualitative analysis was used to conduct the research, while data collection was carried out through personal interviews with kindergarten teachers (PE60) in Boeotia. The results show that the increase of the phenomenon of child abuse makes the creation of actions more necessary than ever. For this reason, in addition to theory and research, this paper proposes actions for preschool children using theatre, based on the curriculum of preschool education.

KEY WORDS: Child abuse, drama, dramatic arts, preschool education, drama in education.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΚΡΩΝΥΜΙΩΝ

Η.Π.Α: Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής
ΜΚΟ: Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις
ΜΟΦΑΠ: Μονάδες Φροντίδας για την Ασφάλεια των Παιδιών
ΠΟΥ: Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας
ΦΕΚ: Φύλλα της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΩΝ

βλ.: βλέπε
κ.ά.: και άλλα
ν.: νόμος

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Αντικείμενο της έρευνας

Η παρούσα διπλωματική εργασία προκύπτει από τον προβληματισμό που γεννά η διαπίστωση ότι τα περιστατικά παιδικής κακοποίησης αυξάνονται πάρα πολύ τα τελευταία χρόνια. Τα εν λόγω περιστατικά άρχισαν να πυκνώνουν αλλά και να γίνονται γνωστότερα μετά την πανδημία του κορονοϊού, όταν για πρώτη φορά στην Ελλάδα δημιουργήθηκαν στα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης ομάδες που υποστήριζαν την καταδίκη κάθε μορφής βίας και πιο επιτακτικά της παιδικής κακοποίησης. Τότε ήταν που τα παιδιά και οι έφηβοι βρήκαν στήριγμα προκειμένου να μοιραστούν τα βιώματά τους. Καθώς τα περιστατικά γίνονταν όλο και περισσότερα, η κοινωνία ευαισθητοποιήθηκε και άρχισε να αναζητά λύσεις στο εν λόγω πρόβλημα. Μερικά από τα άτομα που επηρεάστηκαν πιο έντονα από τα γεγονότα ήταν οι εκπαιδευτικοί, οι οποίοι αντιλήφθηκαν πως θα μπορούσαν και οι ίδιοι να γίνουν ένας από τους καταλυτικούς παράγοντες αποτροπής, πρόληψης αλλά και αντιμετώπισης παρόμοιων περιστατικών στο μέλλον.

Στο νηπιαγωγείο, οι εκπαιδευτικοί πιστεύουν ότι η συγκεκριμένη ηλικία είναι ευαίσθητη και πως ένα τέτοιο ζήτημα δεν μπορεί να συζητηθεί ανοιχτά με τους μαθητές, όπως θα μπορούσε να γίνει με μαθητές μεγαλύτερων τάξεων ή ενήλικες. Σε αυτό τον προβληματισμό στηρίχθηκε αρχικά και η παρούσα εργασία, στο να βρεθεί μια λύση για την ενημέρωση των μαθητών προσχολικής ηλικίας. Οι σκέψεις αρχικά αφορούσαν μια βιβλιογραφική εργασία με σκοπό την ανάλυση της βίας και την ενημέρωση των εκπαιδευτικών για την αντιμετώπιση περιστατικών στον χώρο του σχολείου. Έπειτα, αναζητώντας τρόπο προκειμένου η ενημέρωση των παιδιών να είναι φιλική και να μην προκαλέσει φόβο σε εκείνα, καθοριστική θεωρήθηκε η συμβολή των τεχνών και δη εκείνη του θεάτρου. Με το σκεπτικό αυτό, στο πρώτο κεφάλαιο πραγματοποιήθηκε μια μικρή εισαγωγή για τη σύλληψη της ιδέας της παρούσας διπλωματικής εργασίας.

Στο δεύτερο κεφάλαιο παρουσιάστηκαν οι ορισμοί της παιδικής βίας, τα ιστορικά γεγονότα που αποδεικνύουν την ύπαρξη της βίας από την αρχαιότητα και τη συνέχεια της στους επόμενους αιώνες, τον ποινικό κώδικα και τις προβλέψεις του κράτους για τέτοιου είδους περιστατικά, τους φορείς προστασίας των παιδιών, τα προγράμματα πρόληψης της παιδικής κακοποίησης, τις επιμορφώσεις των

εκπαιδευτικών για την παιδική κακοποίηση αλλά και τη θέση που κατέχουν οι εκπαιδευτικοί ως βοηθοί για τα παιδιά.

Στο τρίτο κεφάλαιο παρουσιάστηκαν τα θετικά γνωρίσματα του θεάτρου με βασικό γνώμονα τη θεραπευτική του αξία στους ανθρώπους, η θέση του εμπυχωτή-εκπαιδευτικού, η συναισθηματική νοημοσύνη και η εξέταση της συμβολής του προγράμματος σπουδών του νηπιαγωγείου σε σύνδεση με τη θεματική «Κοινωνία και παιδί», όπου λόγος γίνεται για την προστασία των παιδιών από κάθε μορφή κακοποίησης.

Το τέταρτο και πέμπτο κεφάλαιο αποτελούν το θεωρητικό μέρος της μεθοδολογίας της έρευνας καθώς και τα αποτελέσματα της έρευνας που πραγματοποιήθηκε, την καταγραφή δηλαδή των προσωπικών αντιλήψεων των εκπαιδευτικών για το υπό εξέταση ζήτημα. Νηπιαγωγοί της Βοιωτίας με μεγάλη χαρά συμμετείχαν στην έρευνα συνηγορώντας θετικά για την ύπαρξη μιας τέτοιας συζήτησης με τα παιδιά. Η γνώμη όλων ήταν σύμφωνη και καθοριστική πως η ενημέρωση έπρεπε να πραγματοποιηθεί με τη χρήση του θεάτρου και πως για την αλλαγή της κοινωνία μας θα ήταν καθοριστικής σημασίας μια τέτοια ενημέρωση για την αλλαγή τρόπου σκέψης αλλά και της προφύλαξης των μαθητών από κάθε περιστατικό βίας. Βέβαια οι περισσότεροι συνάδελφοι φάνηκαν ανήσυχοι, καθώς δεν υπήρχαν δοσμένες δράσεις για την υλοποίηση μιας τόσο δύσκολης θεματικής.

Το έκτο κεφάλαιο και το τελευταίο μέρος της εργασίας περιλαμβάνει την πρόταση δημιουργίας μιας σειράς δραστηριοτήτων -οι οποίες αποτελούν έμπνευση της γράφουσας-, βασισμένων στο πρόγραμμα σπουδών του νηπιαγωγείου. Το τελευταίο σε συνδυασμό με την έμπνευση που δίνει καθημερινά το θέατρο δημιούργησαν δραστηριότητες για τις ηλικίες των μαθητών νηπιαγωγείου με σκοπό την κάλυψη κάθε ανάγκης. Εκείνες συμπληρώθηκαν θεωρητικά και από το Πρόγραμμα Σπουδών Θεατρικής Αγωγής για περισσότερες ιδέες στους νηπιαγωγούς.

Η παρούσα εργασία λοιπόν διαρθρώνεται σε έξι (6) συνολικά κεφάλαια και στο τέλος της εργασίας έχουν συμπληρωθεί το παράρτημα I και παράρτημα II καθώς και οι βιβλιογραφικές αναφορές, οι οποίες χρησιμοποιήθηκαν σε ολόκληρη την εργασία.

Σκοπός και στόχοι της έρευνας

Σκοπός της παρούσας έρευνας είναι να εξεταστούν οι απόψεις των νηπιαγωγών της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης Βοιωτίας σχετικά με την πρόληψη της παιδικής κακοποίησης μέσω της χρήσης του θεάτρου σε μαθητές νηπιαγωγείου. Μέσα από αυτή την έρευνα επιδιώκεται να διευκρινιστεί πώς αντιλαμβάνονται οι νηπιαγωγοί τις τέχνες ως ένα εργαλείο για τη συζήτηση δύσκολων θεμάτων με τους μαθητές τους σε αυτή την τρυφερή ηλικία. Εξετάζεται επίσης σε τι βαθμό οι ίδιοι είναι διατεθειμένοι να προχωρήσουν στην υλοποίηση μιας εκπαιδευτικής δράσης που αφορά την παιδική βία, με δραστηριότητες δικές τους ή άλλων συναδέλφων.

Ερευνητικά ερωτήματα

Τα ερωτήματα τα οποία απασχόλησαν την έρευνά μας είναι:

Ποιες είναι οι εμπειρίες των εκπαιδευτικών προσχολικής εκπαίδευσης σχετικά με τις μορφές βίας κατά των ανηλίκων;

Πώς αντιλαμβάνονται οι εκπαιδευτικοί τον ρόλο τους ως προστάτες των παιδιών σχετικά με το φαινόμενο της παιδικής βίας;

Ποιες είναι οι αντιλήψεις τους σχετικά με τις τέχνες και συγκεκριμένα με το θέατρο ως μέσο πρωτογενούς πρόληψης της βίας;

Μεθοδολογία έρευνας

Το ερευνητικό μέρος της διπλωματικής εργασίας υλοποιήθηκε μέσω του ποιοτικού μεθοδολογικού σχεδιασμού, με εργαλείο μελέτης την ημί-δομημένη συνέντευξη. Από εκείνη προκύπτουν δεδομένα από ανοιχτά ερωτήματα, τα οποία καταγράφονται με τη χρήση μαγνητοφώνου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Παιδική κακοποίηση: ανασκόπηση συναφούς βιβλιογραφίας

1.1. Ορισμός της κακοποίησης

Ένας από τους πιο σύγχρονους ορισμούς περί κακοποίησης είναι «Η εμπρόθετη χρήση φυσικής δύναμης κι εξουσίας, πραγματική ή με απειλή που αφορά τον ίδιο τον εαυτό, άλλο πρόσωπο, μια ομάδα ανθρώπων, με απώτερο σκοπό τον τραυματισμό, τη βλάβη του ψυχικού κόσμου, την ελαττωμένη ανάπτυξη, τον πόνο, ακόμη και τον θάνατο» (Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, 2020, σ.68). Οι τύποι και οι υπο-τύποι είναι αρκετοί, ωστόσο η εργασία θα σταθεί στην διαπροσωπική βία και πιο συγκεκριμένα στην ενδοοικογενειακή, με βασική της εστίαση το παιδί.

1.1.2. Ορισμός της παιδικής κακοποίησης

Σύμφωνα με την Έκθεση του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας και Πρόληψης της παιδικής κακοποίησης το (2002), καταγράφονται οι όροι «κακοποίηση και παραμέληση». Στην περίπτωση αυτή, συναντώνται ένας ή περισσότεροι ενήλικες, οι οποίοι φέρουν την ευθύνη για τη φροντίδα ενός ή περισσότερων παιδιών και οι οποίοι τους / του προκαλούν ή επιτρέπουν να προκληθεί σωματική, λεκτική, σεξουαλική βία και παραμέληση με αποτέλεσμα σοβαρές διαταραχές όλων των επιπέδων ή θάνατο (World Health Organization, 2002, p. 54).

Από έρευνα (1999) του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας προκύπτει ότι 9 στους 10 δράστες παιδικής κακοποίησης ανήκουν στο στενό οικογενειακό ή φιλικό περιβάλλον του παιδιού. Σε αυτή την περίπτωση το φαινόμενο γίνεται ακόμη πιο επώδυνο, αφού το παιδί εκβιάζεται συναισθηματικά, παραπλανάται και φοβάται με αποτέλεσμα να μην μοιράζεται με τρίτα άτομα αυτό που του συμβαίνει. Το αποτέλεσμα είναι ότι τα περιστατικά που φτάνουν στις αρχές είναι λιγότερα των μισών (World Health Organization, 1999, p. 14).

1.1.3. Ορισμός παιδικής σωματικής κακοποίησης

Η σωματική κακοποίηση περιλαμβάνει κάθε μη τυχαίο τραυματισμό που επιφέρει κακώσεις και βλάβες που πληγώνουν το παιδί, θεραπεύσιμες ή μη. Κάποιες από αυτές είναι το γρονθοκόπημα, λάκτισμα, δάγκωμα, μαχαίρωμα ή κι έγκυαμα. Κάθε μορφή χτυπήματος σε παιδί, με σκοπό την πειθαρχία του, θεωρείται κακοποίηση. Μορφές της είναι και η μη τυχαία δηλητηρίαση, ανθρωποθυσίες, παιδοκτονίες, παιδική εργασία, συμμετοχή στον πόλεμο και σε ναρκοπέδια (Γαλανάκη, 2018, σ.131).

1.1.4. Ορισμός παιδικής σεξουαλικής κακοποίησης

Η σεξουαλική κακοποίηση περιλαμβάνει τη συμμετοχή του παιδιού σε γενετήσιες πράξεις ή και σε έκθεση του σε ακατάλληλο περιεχόμενο - υλικό που τίθεται συχνά προς πώληση, με πιο γνωστά τη φωτογράφιση και τη μαγνητοσκόπηση. Το παιδί λόγω έλλειψης συνείδησης συμμετέχει σε αυτά καταναγκαστικά και δίχως συναίνεση. Άλλες μορφές είναι η θωπεία, οι ασελγείς πράξεις, ο βιασμός κι η αιμομιξία με σκοπό την εξ ολοκλήρου ικανοποίηση του δράστη. Στον όρο, όμως, προστίθενται και η σεξουαλική εκμετάλλευση ανηλίκου με παιδική πορνογραφία και πορνεία με εμπορευματικό σκοπό (Κατωπόδη, 2005, σ.84).

Σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας (Π.Ο.Υ) ως σεξουαλική κακοποίηση των παιδιών ορίζεται «η συμμετοχή του παιδιού σε οποιαδήποτε σεξουαλική δραστηριότητα την οποία δεν μπορεί να κατανοήσει πλήρως και για την οποία εξ ορισμού δεν είναι σε θέση να δώσει τη συναίνεσή του ή τη συμμετοχή του, διότι είναι αναπτυξιακά ανώριμο». Σημειώνεται ότι «ως δράστης της παιδικής σεξουαλικής κακοποίησης του παιδιού μπορεί να είναι κάποιος ενήλικος ή άλλο παιδί, το οποίο εξαιτίας της ηλικίας ή της ανάπτυξης του δεν θεωρείται υπεύθυνο και έμπιστο» (World Health Organization, 1999, p.15).

1.1.5. Συναισθηματική και ψυχολογική κακοποίηση

Για τη συναισθηματική κακοποίηση υπάρχουν περίσσια δείγματα γεγονότων είτε μεμονωμένα είτε κατ' εξακολούθηση, με το πρότυπο του γονέα να υποβιβάζει το παιδί και να του δημιουργεί το αίσθημα αναξιοσύνης. Παραδείγματα τέτοιου είδους κακοποίησης είναι η έλλειψη εμπιστοσύνης, η υπενθύμιση ελαττωμάτων, η έλλειψη αγάπης και στοργής και τα συναισθήματα κινδύνου. Αυτά απομακρύνουν το παιδί από την ανάγκη του για κοινωνικοποίηση, γνώση και μάθηση. Ωστόσο, στον τύπο της παιδικής ψυχολογικής κακοποίησης εντάσσεται και το σύνδρομο του «αμέτοχου θεατή», κατά το οποίο το παιδί εκτίθεται σε συμπεριφορές ταπείνωσης, κατηγορίας, απειλής, διάκρισης κι εξευτελισμού (Κανακούδη- Τσακαλίδου, Παπαχρήστου, Δρόσου-Αγακίδου, Ζαφειρίου, 2023, σ.76).

1.1.6. Παραμέληση

Ως παραμέληση ορίζεται η αποτυχία της οικογένειας να φροντίζει το παιδί και να μπορεί να ανταποκριθεί στις ανάγκες του: το φαγητό, την ασφάλεια, την ένδυση, την υπόδηση, την εκπαίδευση και την ιατρική περίθαλψη. Τα παραπάνω μπορούν να προκαλέσουν αρνητικά συναισθήματα, πόνο στο σώμα ή ακόμα και θάνατο (Αγάθωνος-Γεωργοπούλου, 1991, σ.21).

1.2. Παιδική κακοποίηση και ελληνική μυθολογία

Η άσκηση βίας στα παιδιά είναι ένα φαινόμενο βαθιά ριζωμένο στους αιώνες. Οι πρώτες αναφορές συναντώνται στην ελληνική μυθολογία. Εκείνη όμως η οποία δημιουργεί το μεγαλύτερο ενδιαφέρον προς εξέταση, είναι η ιστορία του Ήφαιστου και της Ήρας. Σύμφωνα με τον μύθο, ο Ήφαιστος γεννήθηκε με μελαμψή επιδερμίδα και με κινητικές δυσκολίες (απώλεια του ενός εκ των δύο κάτω άκρων). Αυτό ερχόταν σε αντίθεση με τα πρότυπα ομορφιάς των θεών του Ολύμπου, παρ' όλο που ο Ήφαιστος είχε μοναδικές δυνάμεις και χαρίσματα. Η Ήρα αντικρίζοντας το βρέφος δεν μπορούσε να αποδεχτεί την πραγματικότητα, κάτι το οποίο της προκαλούσε τουλάχιστον θυμό, αφού δεν αντικατόπτριζε το δικό της «ιδανικό» αλλά και της κοινωνίας των θεών. Έτσι η θεά θέλησε να απαλλαγεί από το βρέφος σχεδόν αμέσως, πετώντας το από τον Όλυμπο (Λυδάκη, 2015, σ.13).

Μέσα από τον μύθο γίνονται εμφανή τα ψυχοσυναισθηματικά χαρακτηριστικά του ψυχισμού της Ήρας, τα οποία μπορούν να επηρεάσουν την σχέση μεταξύ γονέα και παιδιού και ενδεχομένως να οδηγήσουν σε παιδική κακοποίηση αλλά και παραμέληση (Λυδάκη, 2015, σ.13).

1.3. Ποινικός κώδικας και παιδική κακοποίηση

1.3.1. Ποινικός κώδικας για την προστασία των κακοποιημένων παιδιών στην Ελλάδα

Όταν υφίστανται ενδοοικογενειακή κακοποίηση σε βάρος του παιδιού, συχνά για την προστασία του παρεμβαίνουν οι κρατικές δομές. Στην Ελλάδα το πρώτο βήμα για παροχή βοήθειας στα παιδιά ξεκίνησε μόλις στις 2 Δεκεμβρίου του 1992, με επικύρωση της Σύμβασης για τα δικαιώματα του παιδιού με τον νόμο 2101/92 (Προεδρία της Κυβέρνησης γενική γραμματεία συντονισμού, 2023, σ.13)

Την παιδική κακοποίηση κι εκμετάλλευση νομικά καλύπτει η διεθνής Σύμβαση Lanzarote του Συμβουλίου της Ευρώπης από τον Οκτώβριο του 2007. Μέσω εκείνης έχουν καταγραφεί οι τρόποι πρόληψης και στήριξης των θυμάτων αλλά και η δίωξη των θυτών. Η εν λόγω Σύμβαση έχει κυρωθεί από το ελληνικό κοινοβούλιο το 2008, κάτι που κατανέμει την Ελλάδα στις πρώτες χώρες που την ενέταξε στο νομοθετικό της πλαίσιο (Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης, 2007, σ.16).

Τη 13^η Δεκεμβρίου 2011 στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενσωματώθηκαν κάποιες επιπλέον οδηγίες από τους κανονισμούς της υπάρχουσας Σύμβασης. Οι οδηγίες αυτές αφορούν την καταπολέμηση της παιδικής σεξουαλικής κακοποίησης και εκμετάλλευσης των παιδιών και της παιδικής πορνογραφίας με την Οδηγία 2011/93/ΕΕ και τον Ν. 4267/2014 (Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης, 2007, σ.16). Κάποια χρόνια αργότερα, η ομάδα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου προχώρησε σε επιπλέον οδηγίες για την προστασία των δικαιωμάτων των θυμάτων (οδηγία 2012/29/ΕΕ και Ν. 4478/2017) με την καθιέρωση μέτρων προστασίας και υποστήριξης των θυμάτων σε όλα τα στάδια της ποινικής διαδικασίας αλλά και κατόπιν (Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης, 2007, σ.17).

Η Ελλάδα ανεξάρτητα από την Ευρωπαϊκή Ένωση εφαρμόζει κάποιες επιπλέον αλλαγές που αφορούν τον ποινικό της κώδικα. Με νέες τροπολογίες του Ν.4855/2021, προστατεύει τα ανήλικα θύματα με αυτεπάγγελτη δίωξη κατά ενεργειών που προσβάλλουν και απειλούν τη γενετήσια ελευθερία ανηλίκων κάτω των 15 ετών, με ισόβια κάθειρξη για βιασμό ανηλίκου, επαναφορά της αιμομιξίας ως κακούργημα και αύξηση του ορίου παραγραφής ενός τέτοιου εγκλήματος από την ενηλικίωση του ανηλίκου (Προεδρία της Κυβέρνησης Γενική Γραμματεία Συντονισμού, 2023, σ.37).

1.3.2. Φορείς για την προστασία των κακοποιημένων παιδιών στην Ελλάδα

Οι βασικότερες αιτίες που οδηγούν την Πρόνοια να λάβει μέτρα και να απομακρύνει τα παιδιά από ένα δύσκολο περιβάλλον, συνήθως είναι προβλήματα ψυχικής ή/και σωματικής υγείας των γονέων/ κηδεμόνων τους.

Τα ιδρύματα τα οποία προστατεύουν τα παιδιά είναι εντελώς ξεχωριστές μονάδες από εκείνες που φιλοξενούν παιδιά με αναπτυξιακές διαταραχές, νοητικές δυσκολίες ακόμα και ψυχικές ασθένειες. Πριν ένα παιδί εισέλθει σε φορέα για την προστασία του περνά έλεγχο από ιατρική και ψυχολογική εξέταση, η οποία οφείλει να είναι σύμφωνη με τους όρους των φορέων. Σε περίπτωση που τα παιδιά μέσα από τον έλεγχο διαπιστωθεί ότι φέρουν κάποια δυσκολία τότε εισάγονται στον ανάλογο κρατικό ή μη κρατικό φορέα για αποκατάσταση. Οι φορείς που αναλαμβάνουν τη φύλαξη των παιδιών στην Ελλάδα είναι οι υπηρεσίες υγείας και πρόνοιας του Υπουργείου υγείας (π.χ. Γραμμές υποστήριξης κακοποιημένων παιδιών), οι δομές της Ορθόδοξης Εκκλησίας, ο συνήγορος του Πολίτη, Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις π.χ. Γραμμή Eliza 10454 – ιδιωτικός φορέας- & Χαμόγελο του παιδιού, (Eliza.org)

Για τα παιδιά είναι δεδομένο πως αυτή η απομάκρυνση δεν είναι καθόλου εύκολη, αφού η αλλαγή περιβάλλοντος είναι μια δύσκολη υπόθεση. Ωστόσο, εδώ υπάρχει και το κριτήριο των μη αναστρέψιμων συνεπειών για τα παιδιά, που αφορούν κυρίως την ψυχική αλλά και τη σωματική τους υγεία, βαρυσήμαντο δεδομένο που λειτουργεί ως καταλυτικός παράγοντας για να αφαιρεθεί το δικαίωμα άσκησης κηδεμονίας του γονέα και τα παιδιά να μεταφερθούν το συντομότερο δυνατόν σε κάποιον φορέα φιλοξενίας που θα τους παρέχει ασφάλεια (Μαρτίνου, 2018).

Σχετικά με την ενδοσχολική βία, που αποτελεί ένα παρακλάδι της παιδικής κακοποίησης, το ελληνικό κράτος με τον Νόμο 5029 «Ζούμε αρμονικά μαζί- Σπάμε την σιωπή» προβλέπει τη ρύθμιση για την πρόληψη και την αντιμετώπιση της βίας αυτής. Μάλιστα με το ΦΕΚ (8/4/2024) προχώρησε στη δημιουργία μιας ειδικής ψηφιακής πλατφόρμας με την επωνυμία GOV. Stop bullying, μέσω της οποίας γονείς και παιδιά μπορούν να δηλώσουν τα περιστατικά ενδοσχολικής βίας, για την ενημέρωση της εκάστοτε διεύθυνσης πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Σύμφωνα με το άρθρο 10, συστάθηκαν τετραμελείς ομάδες δράσης στις κατά τόπους διευθύνσεις Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης κάθε νομού, για την αντιμετώπιση κρουσμάτων βίας (Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού, 2024).

1.3.3. ΜοΦΑΠ (Νοσοκομειακές Μονάδες)

Οι ΜοΦΑΠ είναι ομάδες προστασίας για κακοποιημένα παιδιά εντός του νοσοκομείου, οι οποίες στοχεύουν στην αξιολόγηση και την ιατρική περίθαλψη παιδιών που έχουν δεχτεί κακοποίηση ή παραμέληση. Οι επαγγελματίες που ασχολούνται με εκείνες τις περιπτώσεις περιστατικών είναι ιατροδικαστές, κοινωνικοί λειτουργοί, ψυχολόγοι και αστυνομικοί. Οι ειδικότητες που αναφέρθηκαν αναλαμβάνουν όλα τα πρωτόκολλα για την αναγνώριση περιστατικού κακοποίησης και την ενημέρωση του/ της Εισαγγελέως, τη συνεργασία με εξωτερικούς επαγγελματίες για την αντιμετώπιση περιστατικού. Οι νοσοκομειακές μονάδες διαθέτουν ιατρικό χώρο φιλικό προς το παιδί αλλά και έναν επιπλέον χώρο για τη συνάντηση με άτομα που εμπλέκονται στην υπόθεση προς όφελος του παιδιού (Eliza.org).

1.3.4. Μονάδες για κακοποιημένα παιδιά στην Ελλάδα

Τα ονόματα μονάδων για κακοποιημένα παιδιά στην Ελλάδα είναι το Παίδων «Π&Α. Κυριακού», το νοσοκομείο Αττικών, η Μονάδα Φροντίδας για την Ασφάλεια των παιδιών στην Αλεξανδρούπολη και στην Θεσσαλονίκη (Eliza.org).

1.3.5. Η Πολιτική για την πρόληψη της παιδικής κακοποίησης

Σύμφωνα με την πολιτική 7 (ενημέρωση και ενδυνάμωση των παιδιών για τη πρόληψη της δια ζώσης ή διαδικτυακής κακοποίησης και εκμετάλλευσης τους), τα παιδιά ενημερώνονται για την πρόληψη της κοντινής αλλά και διαδικτυακής κακοποίησης και εκμετάλλευσης τους. Καλό είναι να σημειωθεί πως η κακοποίηση δεν γνωρίζει ηλικία κι αυτό διαδραματίζει σημαντικό ρόλο για την ενδυνάμωση των παιδιών, ώστε να μπορούν να προστατευτούν αλλά και να ζητήσουν άμεσα βοήθεια. Με την πολιτική αυτή το κράτος στοχεύει όλα τα παιδιά να μη στερούνται την ενημέρωση για τα δικαιώματά τους (Προεδρία της Κυβέρνησης Γενική Γραμματεία Συντονισμού, 2023, σ.32).

1.4. Προγράμματα για την πρόληψη της παιδικής κακοποίησης

1.4.1. Προγράμματα για την πρόληψη της παιδικής κακοποίησης

Κάποια προγράμματα απευθύνονται σε παιδιά, -να μάθουν να αποφασίζουν υπεύθυνα για οτιδήποτε τα αφορά- αποτρέποντας πιθανές απειλές σε σχέση με το σώμα τους και την ψυχική τους υγεία. Τέτοιου είδους προγράμματα ξεκινούν από την προσχολική ηλικία και συνεχίζουν μέχρι και τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση δημιουργώντας συνθήκες πρωτογενούς πρόληψης της βίας και της παιδικής κακοποίησης (Eliza.org).

Το Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού μεριμνά για προγράμματα κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς, με κατάλληλο υλικό και εκπαιδευτικές δράσεις για τη σωματική και ψυχική υγεία, με θεματικές του αφορούν το φύλο, την ασφάλεια τους, την ισότητα και δράσεις που προωθούν την κριτική σκέψη. Παράλληλα εκπαιδευτικές δράσεις για την ενημέρωση των παιδιών πραγματοποιούνται και από το Εθνικό Πρόγραμμα Προαγωγής Υγείας υπό την Ευθύνη του Υπουργείου Υγείας (Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού, 2024).

Ένα από τα προγράμματα για την παιδική κακοποίηση είναι το «Ασφαλές Άγγιγμα» για παιδιά πέντε έως εννέα ετών. Στόχος του είναι να μάθει στα παιδιά να λένε «όχι» σε ό,τι νιώθουν πως δεν είναι ασφαλές, ώστε να προστατεύουν τον εαυτό τους αναφορικά με τη σεξουαλική κακοποίηση. Το πρόγραμμα αυτό ξεκινά το 2016 με προσαρμοσμένο εκπαιδευτικό υλικό για δημόσια αλλά και ιδιωτικά σχολεία της χώρας.

Μέσα από αυτό υπολογίζεται ότι έχουν εκπαιδευτεί σχεδόν 12.000 παιδιά. Τα αποτελέσματα από την αξιολόγηση των παιδιών ήταν εξαιρετικά και οι γνώσεις τους σε άριστο επίπεδο, ενώ δήλωσαν ενδιαφέρον για περισσότερα τέτοια προγράμματα. Αυτό έχει λάβει την απαιτούμενη άδεια από το Υπουργείο Παιδείας (Eliza.org).

1.4.2. Επιμορφώσεις για Εκπαιδευτικούς με θεματική την παιδική κακοποίηση

Το ίδρυμα «Eliza» με σκοπό την ευαισθητοποίηση και την ενημέρωση των εκπαιδευτικών σε όλη την Ελλάδα υλοποιεί διαδικτυακές επιμορφώσεις. Από το 2022 έχουν πραγματοποιηθεί σεμινάρια σε εκπαιδευτικούς όλων των βαθμίδων, με απώτερο σκοπό να είναι σε θέση να αναγνωρίσουν σημάδια κακοποίησης. Επιπλέον, υπήρξαν διαδικτυακές επιμορφώσεις για τις διευθύνσεις σχολικών μονάδων. Το πρόγραμμα *Σημεία Στήριξης* του ίδιου ιδρύματος σε συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας κατά τη διάρκεια του 2021 υλοποίησε τρεις διαδικτυακές επιμορφώσεις για διευθυντικές θέσεις, προϊστάμενους, νηπιαγωγούς αλλά και εκπαιδευτικούς Α & Β δημοτικού (Eliza.org).

Παράλληλα πραγματοποιούνται ημερίδες από άλλους φορείς για την πρόληψη της παιδικής κακοποίησης σε εκπαιδευτικούς με αμοιβή.

1.5. Η θέση του εκπαιδευτικού για την πρόληψη της κακοποίησης

1.5.1. Η επικοινωνία του εκπαιδευτικού με το παιδί ως μέσο για την πρόληψη της παιδικής κακοποίησης

Η κοινωνία οφείλει να φροντίσει τα παιδιά της από την στιγμή που η οικογένεια δεν μπορεί να τα προστατέψει. Μετά την οικογένεια, τα παιδιά έχουν συχνότερη επαφή με τους/τις εκπαιδευτικούς. Εκείνοι διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην προστασία των κακοποιημένων παιδιών, ως έμπιστα άτομα για εκείνα. Ο ρόλος του εκπαιδευτικού δεν περιορίζεται μόνο στη σχολική μελέτη αλλά και στην προστασία των παιδιών. Ένας από τους σημαντικότερους τρόπους για την πρόληψη οποιουδήποτε προβλήματος είναι η επικοινωνία. Συνήθως τα παιδιά που κακοποιούνται παρόλο που έχουν άμεση ανάγκη από βοήθεια, τις περισσότερες φορές, αρνούνται να μοιραστούν τα όσα βιώνουν, κυρίως γιατί φοβούνται τους γονείς τους. Από την πλευρά τους οι εκπαιδευτικοί οφείλουν να δημιουργήσουν ένα ασφαλές περιβάλλον, όπου τα παιδιά θα νιώθουν άνετα να μιλήσουν. Έπειτα εκείνοι πρέπει να ερμηνεύσουν τα λεγόμενα τους, να αντιληφθούν αν αληθεύουν, να τα διαβεβαιώσουν πως εκείνα δεν φταίνε και ότι θα τα βοηθήσουν όπως και όσο μπορούν (Rosenberg, 1995, σ. 59).

1.5.2. Η αναγνώριση περιστατικών κακοποίησης από τον εκπαιδευτικό

Ο εντοπισμός σημάδιών κακοποίησης δεν θεωρείται εύκολος. Αυτό συμβαίνει γιατί κάποια από τα σημάδια που φέρουν τα παιδιά μπορεί να έχουν προέλθει από αλλού και να μοιάζουν με σημάδια κακοποίησης. Πολλές φορές έντονα σημάδια κακοποίησης, όπως μώλωπες και αλλαγή συμπεριφοράς, μπορεί να μην υπάρχουν. Καλό είναι βέβαια ο εκπαιδευτικός, να είναι παρατηρητικός, στοργικός και προσεκτικός σε περίπτωση περιστατικού βίας. Η ύπαρξη ενός περιστατικού σίγουρα δεν μας αφήνει αδιάφορους αλλά το ακριβώς αντίθετο (Φιλιππίδης& Γιαμουρίδου, 2024, σ.113).

1.5.3. Ενέργειες του εκπαιδευτικού- περίπτωση βοήθειας

Ο εκπαιδευτικός όντας σε σχολική μονάδα οφείλει να καταγγείλει κάθε μορφή βίας. Το σημαντικό σε αυτή την περίπτωση είναι να λάβει κι εκείνος βοήθεια και προστασία. Όταν υποθέτει πως υπάρχει βία ή είναι σίγουρος/η, λόγω της θέσης του/της, χρειάζεται να γνωρίζει τι ακριβώς συμβαίνει με τα παιδιά. Η επιλογή των ατόμων με τα οποία θα μοιραστεί μια τέτοια πληροφορία πρέπει να είναι προσεκτική, ώστε αυτά να είναι άτομα εμπιστοσύνης και δη άτομα του σχολικού προσωπικού, όπως η διεύθυνση και η/ο ψυχολόγος – κοινωνικός λειτουργός. Στήριξη μπορούν να λάβουν από τηλεφωνικές γραμμές για ζητήματα παιδιών, γονέων και εκπαιδευτικών. Τα παιδιά έχουν ισάξιο δικαίωμα να ζουν φυσιολογικά, όπως και οι ενήλικες. Είναι ζήτημα όλων να τους το προσφέρουν χωρίς καμία αμφιβολία (Παναγιωτάκη& Θέμελη, 2021, σ.22).

1.5.4. Νομική υποστήριξη εκπαιδευτικών σε κακοποιητικά περιστατικά

Η αναφορά για την παιδική κακοποίηση γίνεται σε εισαγγελία, στο οικείο αστυνομικό τμήμα, σε φορείς προστασίας για παιδιά, αναφέροντας πως υπάρχουν σοβαρές υποψίες για κακομεταχείριση παιδιού στη σωματική ή ψυχική του υγεία και πως εκείνο βρίσκεται σε κίνδυνο, αναφέροντας τη μορφή βίας που εκείνο υφίσταται. Με κάθε αναφορά περιστατικού κακοποίησης οι εκπαιδευτικοί δηλώνουν πως εναντιώνονται σε κάθε μορφή παιδικής βίας και είναι υπέρ της «Μηδενικής Ανοχής στην Παιδική Κακοποίηση (Προεδρία της Κυβέρνησης Γενική Γραμματεία Συντονισμού, 2023, σ.21).

1.5.5. Ο σημαντικός ρόλος των νηπιαγωγών στην αναγνώριση της παιδικής κακοποίησης

Σε καθημερινή βάση τα παιδιά ξοδεύουν μεγάλο μέρος της ημέρας τους στο σχολείο. Ο ρόλος των νηπιαγωγών είναι ιδιαίτερα σημαντικός και η παρέμβαση σε φαινόμενο παιδικής κακοποίησης κρίνεται αναγκαία. Το σχολείο είναι το δεύτερο σε συχνότητα περιβάλλον που επισκέπτονται καθημερινά τα παιδιά και αναπτύσσουν σχέσεις ασφάλειας με τους ανθρώπους που βρίσκονται εκεί. Επομένως οι αλλαγές στους δείκτες συμπεριφοράς, τα συναισθήματα ή το όποιο σημάδι στο σώμα τους θα πρέπει να εξετάζεται με απόλυτη εχεμύθεια με σκοπό πάντα την ευημερία τους και το βέλτιστο συμφέρον των παιδιών (Φιλιππίδης& Γιαμουρίδου, 2024, σ.113).

1.5.6. Σε τι οφείλουν οι εκπαιδευτικοί να βοηθήσουν τα παιδιά

Σε πρώτο βαθμό οι εκπαιδευτικοί λαμβάνουν τη νομική υποχρέωση για την κοινοποίηση της ανησυχίας τους. Με το άρθρο 23, Ν.3600/2006 η ελληνική νομοθεσία υποχρεώνει τους εκπαιδευτικούς να αναφέρουν κακοποιητικά περιστατικά που αφορούν παιδιά. Ο ίδιος νόμος παρέχει προστασία σε εκπαιδευτικούς που κοινοποιούν τις ανησυχίες τους στις Αρχές. Τόσο η ατομική δράση του εκπαιδευτικού όσο και η συλλογική προσπάθεια εκπαιδευτικών για την αντιμετώπιση της κακοποίησης, με τη συμμετοχή περισσότερων από μία σχολική μονάδα, με κοινές δράσεις, είναι αποτελεσματικότερη για την πρόληψη της παιδικής κακοποίησης. Σε κάθε περίπτωση βέβαια το πρώτο μέλημα ενός εκπαιδευτικού είναι η διδασκαλία του, ενώ η κακοποίηση από μόνη της είναι ένας παράγοντας που εάν δε λυθεί, δημιουργεί πολλά προβλήματα, τα οποία απομακρύνουν τα παιδιά από την μάθηση για ευνόητους λόγους. Σε δεύτερο βαθμό λαμβάνονται υπόψιν οι προσωπικές δεσμεύσεις των παιδαγωγών. Μια από τις δεσμεύσεις αυτές είναι η ευημερία των παιδιών. Χωρίς αυτή τη δέσμευση η πρόληψη και θεραπεία δεν θα έφερναν κανένα αποτέλεσμα (Παναγιωτάκη& Θέμελη, 2021, σ.22).

Είναι σαφές ότι οι εκπαιδευτικοί οφείλουν να έχουν υψηλά την αίσθηση ευθύνης και να υποστηρίζουν τα παιδιά σε κάθε περίπτωση. Η υγεία, η ευτυχία κι η ασφάλεια των παιδιών είναι θεμελιώδης προτεραιότητα για έναν εκπαιδευτικό. Οι ίδιοι αποτελούν τα ορθά πρότυπα για πολλά παιδιά και είναι άδικο να μη λαμβάνουν τη θέση ευθύνης που τους αναλογεί. Έτσι οφείλουν να είναι ενημερωμένοι για το νομικό πλαίσιο που αφορά

την προστασία των παιδιών αλλά και των ίδιων, όπως και για τις Κοινωνικές Υπηρεσίες που διαχειρίζονται τέτοια περιστατικά (Παναγιωτάκη& Θέμελη, 2021, σ.23).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Το θέατρο στην εκπαίδευση ένα πολύτιμο αγαθό για τον άνθρωπο

2.1. Το θέατρο ως αγαθό για τον άνθρωπο

Ο επιστημονικός κλάδος της παιδαγωγικής του θεάτρου μελετά τον τρόπο με τον οποίο το θέατρο μπορεί να αξιοποιηθεί ως παιδαγωγικό μέσο και ως μορφοπαιδευτικό αγαθό. Μέσω του βιώματος της μάθησης, οι μαθήτριες και οι μαθητές αλληλεπιδρούν με σχέσεις, καταστάσεις και συμπεριφορές που σχετίζονται με το κοινωνικό και το φυσικό περιβάλλον. Μελετούν την κοινωνική πραγματικότητα κριτικοστοχαστικά με τη βοήθεια θεατρικών ρόλων. Η θεατρική αγωγή συνδέει τη θεωρία με την πράξη μέσω της συλλογικής και της ατομικής δράσης, εκτιμώντας τη συναισθηματική, ψυχοκινητική και γνωστική μάθηση. Η τέχνη ενισχυμένη από τις ανθρωπιστικές και κοινωνικές επιστήμες, συνιστά «έντεχνη παιδαγωγία» με περιεχόμενο, σύγχρονες τεχνικές, επισημαίνοντας σε όλα τα πεδία της τις κλασικές αξίες (Παπακώστα & Τζαμαργιάς, 2022, σ.4). Όπως τονίζει και ο Γραμματάς, το θέατρο δεν είναι μόνο μια απλή μορφή ψυχαγωγίας αλλά κάτι παραπάνω, είναι μια διαδικασία δια βίου μάθησης, κοινωνικοποίησης και αυτογνωσίας, που οδηγεί επιβεβαιωμένα σε προσωπική και κοινωνική βελτίωση. Οι μαθητές μέσα από την αναπαράσταση των συναισθημάτων (χαρά, φόβος, θυμός, θλίψη) των ρόλων ταυτίζονται μαζί τους, κατανοούν καλύτερα τον εαυτό τους αλλά και τα συναισθήματα τρίτων που συνδέονται μαζί τους, αναλογιζόμενοι την προσωπική τους ζωή αλλά και τις καθημερινές προκλήσεις (Γραμματάς, 2004, σ.45). Η θεατρική παιδεία καλλιεργεί τις νοηματικές και συναισθηματικές δεξιότητες, ενεργοποιεί το κρυφό δυναμικό της προσωπικότητας με τη βοήθεια του ρόλου, ενισχύει την επικοινωνιακή και αλληλεπιδραστική ικανότητα (Παπακώστα & Τζαμαργιάς, 2022, σ.6). Σύμφωνα με έμπειρους θεατροπαιδαγωγούς η θεατρική αγωγή ως σύστημα κατέχει έναν διττό ρόλο. Τόσο προς το παιδαγωγικό σύστημα το οποίο αποτελεί κώδικα σωματικής έκφρασης & επικοινωνίας, παράγοντα κοινωνικοποίησης και διδακτικής μεθοδολογίας, όσο και ως καλλιτεχνική έκφραση για το σύνθετο αισθητικό δημιούργημα, μέσω αισθητικής αγωγής και παιδείας αλλά και ως πολιτιστικό αγαθό (Τζαμαργιάς, 2013, σ.57-58).

2.2. Το θέατρο στην εκπαίδευση για την διδασκαλία των ηθικών αρετών

Προς μια αναζήτηση για την σύνδεση των δύο εννοιών – του θεάτρου αλλά και της εκπαίδευσης- παρατηρείται πως αλληλεπιδρούν οι παιδαγωγικές πρακτικές με μεθόδους αξιοποιήσιμες από την εκπαιδευτική κοινότητα, με βασικό πυλώνα ανάπτυξης τη νοητική, συναισθηματική αλλά και κοινωνική ανάπτυξη των παιδιών μέσα από τη μάθηση. Το Drama in Education (εκπαιδευτικό δράμα ή Θέατρο στην Εκπαίδευση) εξελίσσεται κυρίως σε χώρες με βασική γλώσσα επικοινωνίας την αγγλική. Περίπου στη δεκαετία του '20 παρατηρείται μια ραγδαία εξέλιξη ενδιαφέροντος για το θέατρο στην εκπαίδευση από ερευνητές στην Μεγάλη Βρετανία (Σέξτον, 2005, σ.45). Ταυτόχρονα στην Αμερική η Ward αναπτύσσει τη θεωρία σχετικά με το δημιουργικό θέατρο για την ανάπτυξη της προσωπικότητας του παιδιού. Το βασικό της εργαλείο είναι οι δραματοποιημένες ιστορίες (Ward, 1930, p.73). Παράλληλα με τους ερευνητές στη Μεγάλη Βρετανία και λίγο αργότερα, περίπου στην δεκαετία του '60, ιδρύεται ένα καλλιτεχνικό κίνημα που συνδυάζει το θέατρο με την εκπαίδευση. Λόγος αυτή τη φορά γίνεται για το Theatre in Education – Θεατροπαιδαγωγικά Προγράμματα από το Belgrade Theatre. Η θεατρική παιδεία αποτελούσε φλέγον ζήτημα για την εποχή. Τα πρώτα πειράματα ξεκίνησαν με πρωτοβουλία των τοπικών αρχών αλλά και φορέων. Το βασικό πρόβλημα για εκείνους όμως δεν αφορούσε τόσο την εκπαίδευση όσο την ίδια την πόλη. Έτσι τα προγράμματα στόχευαν στην εμπλοκή νέων ανθρώπων με το θέατρο με απώτερο σκοπό την κοινωνική αλλαγή (Μυρωνάκη, 2013, σ.118). Η ιδέα των τοπικών αρχών και φορέων βρίσκει αντίκρισμα στον αρχαίο Έλληνα φιλόσοφο Αριστοτέλη, ο οποίος είχε υποστηρίξει την πολιτικοκοινωνική διάσταση του θεάτρου. Εμπλέκοντας λοιπόν την ιδέα του αρχαίου φιλοσόφου με τις δεξιότητες του εκπαιδευτικού αλλά και του ηθοποιού προσπάθησαν να αντιμετωπίσουν δημιουργικά το ζήτημα που τους αφορούσε (Redington, 1982, p.89).

2.3. Ο ρόλος του εκπαιδευτικού στο θέατρο

Με τη σύζευξη των εκπαιδευτικών και των ηθοποιών, παρουσιάζεται μια νέα εκδοχή, εκείνη του εμπυχωτή. Ο τελευταίος έχοντας να διαχειριστεί δύο επαγγέλματα, οφείλει να διαφοροποιηθεί από τις συνήθειες του, καθώς και τον τρόπο αντίληψης του και να προσαρμοστεί με νέες (Γραμματάς, 2005, σ.68). Ο εμπυχωτής προέρχεται από τον όρο εμπύχωση -οι συμμετέχοντες μέσω εσωτερικών ασκήσεων βιώνουν κάθε μορφή ενσυναίσθησης-. Η εμπύχωση βρίσκει τις ρίζες της στο αρχαίο ρήμα εμπυχώνω, δίνω ψυχή σε κάτι άψυχο όπως –γοητεύω, ενθουσιάζω, συνειδητοποιώ – έως ότου επέλθει η ουσιαστική μάθηση στον εκπαιδευόμενο (Γραμματάς, 2005, σ.68).

Τα βασικά γνωρίσματα ενός πραγματικού εμπυχωτή είναι να μπορεί να αφουγκραστεί τον εκπαιδευόμενο, συμβάλλοντας στη δημιουργία ενός ευαίσθητου θεατή, κάτι το οποίο τον διαφοροποιεί από έναν απλό εκπαιδευτικό. Ένα από τα χαρακτηριστικά του γνωρίσματα είναι η διακριτικότητα, ενώ σημαντικό θεωρείται να δημιουργεί κλίμα εμπιστοσύνης μεταξύ εκείνου και των μαθητευόμενων, ιδίως με εκείνους που έρχονται σε επαφή για πρώτη φορά με το αντικείμενο της εμπύχωσης. Ο εμπυχωτής καθοδηγεί τα παιδιά με τη χρήση της σωκρατικής μεθόδου σε σημεία τα οποία δεν θεώρησαν σημαντικά και τα οποία παρέλειψαν. Μέσα στις αρμοδιότητες είναι να ταυτιστεί με τα παιδιά, να αναγνωρίζει τις ανάγκες τους για έκφραση παρέχοντας τη συμβουλευτική πληροφόρηση για την ελεύθερη επιλογή δραστηριοτήτων, τη διαμόρφωση της κριτικής σκέψης και προσωπικής έκφρασης των παιδιών μέσω προσωπικών τους αποφάσεων και πράξεων (Παπαδόπουλος, 2010, σ.110).

2.3.1. Οι στάσεις που διακρίνουν έναν εμπυχωτή

Με βασικό του γνώρισμα την αγάπη του για τα παιδιά αλλά και τη δημιουργικότητα του, αξιοποιεί τις τεχνικές του αυτοσχεδιασμού, της σωματικής έκφρασης, της υπερβολής, με σκοπό να απαλλάξει τον εαυτό του από τυποποιημένα συναισθήματα. Στόχος του είναι μόνο το ενδιαφέρον του εκπαιδευόμενου. Οι στάσεις του χωρίζονται σε κατηγορίες και είναι: α) εμπυχωτής – παντογνώστης που δεν χαρακτηρίζεται από παιδοκεντρικότητα, β) πηγή πληροφοριών, με εκείνη τη στάση του παρακινεί τους μαθητές να γνωρίσουν νέες καταστάσεις, δίνοντας τους λεπτομέρειες χρήσιμες για την εξέλιξη τους, γ) ο εμπυχωτής-αγνοών ο οποίος εκμειεύει πληροφορίες από τα παιδιά, βοηθώντας τα να αναλάβουν πρωτοβουλίες και να ενεργοποιηθούν, όπου φράσεις όπως «δεν είμαι σίγουρος», «αναρωτιέμαι» αποτελούν βασικό του στοιχείο, δ) ο γνώμονας που δίνει έμμεσες ή άμεσες χρήσιμες πληροφορίες για τη συνέχεια της δράσης, ε) ο θεατής - ακροατής – κριτικός, που μέσω της παρακολούθησης της δράσης της ομάδας αλλά και της συνεργασίας τους, βοηθά στην εξέλιξη της δράσης στ) εμπυχωτής ως προμηθευτής ο οποίος παρέχει ερεθίσματα, απόψεις, γνώσεις, βιβλία, μουσική και εικόνες, ζ) ως εμπυχωτής που δρα εσκεμμένα και σε αντίθεση με τα παιδιά, ώστε να τα προκαλέσει σε μια διαδικασία σκέψης και δράσης, η) ο παρών- απών που βρίσκεται στο πλάι των παιδιών σε όλη τη διάρκεια, παρέχοντας διακριτικά ασφάλεια, συνδιαλεγόμενος/η και αλληλεπιδρώντας μεταξύ τους (Κόκος, 2003, σ. 195-223).

2.3.2 Η δράση του εμπυχωτή σε επίπεδα

Η δράση του εμπυχωτή γίνεται διακριτή σε τρία επίπεδα, σημαντικά για την εξέλιξη μιας ευαίσθητης προσωπικότητας. Το παιδαγωγικό είναι πρώτο επίπεδο το οποίο επινοεί τρόπους, για την ανακάλυψη κωδίκων επικοινωνίας, έκφρασης και γνώσης. Το δεύτερο επίπεδο είναι το θεατρικό, το οποίο βοηθά τους μαθητές, να ανακαλύψουν τα παιχνίδια ρόλων. Το τρίτο αφορά το ψυχολογικό, μέσα από το οποίο βοηθιούνται, να αισθανθούν ασφάλεια και εμπιστοσύνη καθώς και το τέταρτο επίπεδο, το εκφραστικό που λειτουργεί με δράσεις ατομικές και συλλογικές (Κόκος, 2003, σ. 195-223).

2.3.3. Ο χώρος και χρόνος δράσης ενός εμπνυχωτή

Ο χώρος δράσης του/της εμπνυχωτή εκτείνεται τόσο εντός όσο και εκτός του σχολικού περιβάλλοντος. Εμπλέκεται ενεργά σε θεατροπαιδαγωγικά προγράμματα, πολιτισμικές δραστηριότητες και επισκέψεις σε θεατρικούς χώρους, με βασικό στόχο τη καλλιέργεια ανθρωπιστικών αξιών. Ένα από τα σημαντικότερα πλεονεκτήματα της εμπνυχωσης ως μέσο παρέμβασης είναι η αφορμητική του φύση, καθώς δεν περιορίζεται στο πλαίσιο του διδακτικού έργου. Όσον αφορά τον χρόνο, η διαχείριση του γίνεται με ευελιξία από τον εμπνυχωτή και τους μαθητές σύμφωνα με τις ανάγκες και τις δυνατότητες τους, χωρίς την ύπαρξη εξωτερικής πίεσης ή αυστηρών χρονικών περιορισμών (Παπαδόπουλος, 2010, σ. 102).

2.3.4. Η εκπαίδευση και η προσωπική αξιολόγηση του εμπνυχωτή

Ο εμπνυχωτής οφείλει να απελευθερώνει τον εκπαιδευόμενο, αποφεύγοντας κάθε μορφή χειραγώγησης. Για να υιοθετήσει μια αντικειμενική και κριτική παιδαγωγική στάση, απαιτείται συνεχής αυτοαξιολόγηση, με στόχο την ουσιαστική κατανόηση της κατάστασης των μαθητών του, τόσο εντός όσο και εκτός ρόλου, σε επίπεδο οργάνωσης, το συναισθημάτων, κοινωνικών σχέσεων και ψυχολογίας. Το έργο του εμπνυχωτή βασίζεται στη διαγνωστική, διαμορφωτική και τελική αξιολόγηση των δραστηριοτήτων, με διδακτικά ερωτήματα που συνδέουν τη θεωρία με την πράξη, προσαρμοσμένα στις ανάγκες των παιδιών, ώστε να επιτυγχάνονται οι εκπαιδευτικοί στόχοι με εγκυρότητα και αξιοπιστία (Παπαδόπουλος, 2013, σ. 103). Παράλληλα, απαιτείται η συνεχής επιμόρφωση του, τόσο σε θεωρητικό όσο και σε πρακτικό επίπεδο. Η διδασκαλία του οφείλει να παραμένει αυθεντική και να εξελίσσεται διαρκώς (Παπαδόπουλος, 2013, σ. 117).

2.4. Η συναισθηματική νοημοσύνη και η σύζευξη της με το θέατρο για μαθητές νηπιαγωγείου, έναντι της παιδικής κακοποίησης

Στη συναισθηματική νοημοσύνη, εντάσσονται ενδιαφέροντα που επικεντρώνονται, στην κατανόηση και το συναίσθημα του ατόμου. Συμπεριλαμβανομένης της αυτογνωσίας και της αναγνώρισης των συναισθημάτων που βιώνει κάποιος σε προσωπικό επίπεδο, αλλά και το αντίκτυπο της συμπεριφοράς του προς τους άλλους. Ακολουθώντας, δίνεται έμφαση στην εκπαίδευση για τη διαχείριση των προσωπικών συναισθημάτων σε απαιτητικές συνθήκες, καθώς και στην καλλιέργεια της ενσυναίσθησης, προκειμένου να επιτυγχάνεται η αποδοχή των συναισθημάτων των άλλων και η όσο το δυνατόν πιο ορθή αντιμετώπιση των εκάστοτε περιστατικών (Goleman, 2015, σ.87).

Η συναισθηματική νοημοσύνη δύναται να συνδεθεί ουσιαστικά με την τέχνη του θεάτρου, ιδίως όταν αυτή αξιοποιείται για την προσέγγιση και επεξεργασία σύνθετων και ευαίσθητων θεμάτων που αφορούν τον άνθρωπο σε όλες τις φάσεις της ζωής του. Η συμβολή του θεάτρου καθίσταται ιδιαίτερα σημαντική στις πρώιμες ηλικίες, όπως εκείνη των μαθητών του νηπιαγωγείου, καθώς προσφέρει ένα δημιουργικό και ασφαλές πλαίσιο, μέσα στο οποίο οι μαθητές έρχονται σε άμεση επαφή με τα συναισθήματά τους. Μέσα από τη διαδικασία της δραματοποίησης, οι μαθητές ενθαρρύνονται να εκφράζουν τις σκέψεις και τα συναισθήματά τους, να αναγνωρίζουν και να αποδέχονται τόσο τα θετικά όσο και τα αρνητικά στοιχεία του εσωτερικού τους κόσμου και τελικά να αναπτύσσουν στρατηγικές διαχείρισης αυτών. Το θέατρο, ως εργαλείο, ενισχύει την ενσυναίσθηση, την αυτογνωσία και τη συναισθηματική έκφραση. Οι κατάλληλες σχεδιασμένες θεατρικές δράσεις και σκηνές, προσαρμοσμένες στα βιώματα και τις δυνατότητες των μαθητών προσχολικής ηλικίας, δίνουν τη δυνατότητα να επεξεργαστούν σημαντικά κοινωνικά ζητήματα, να διατυπωθούν απορίες, να εκφραστούν σκέψεις και προτάσεις καθώς και να αναπτύξουν δεξιότητες προστασίας του εαυτού τους και των άλλων έναντι στο φαινόμενο της κακοποίησης (Οδηγός Νηπιαγωγού, 2021, σ.33). Οι στόχοι της ενότητας των τεχνών εστιάζει στην ανάπτυξη της οπτικής, ακουστικής και σωματικής επίγνωσης, καθώς και στην ενίσχυση της φαντασίας και της συγκριτικής σκέψης των παιδιών, μέσα από την έκθεση τους σε πολυεπίπεδα και ποικίλα ερεθίσματα που καλλιεργούν την αισθητική τους αντίληψη. Παράλληλα, η δημιουργική αξιοποίηση υλικών και μεσών ενθαρρύνει τη μετατροπή των προσωπικών βιωμάτων σε καλλιτεχνική έκφραση, συμβάλλοντας στη διαμόρφωση

ενεργών πολιτών, ικανών να αντιμετωπίζουν τις προκλήσεις της καθημερινότητας με ευαισθησία, ευρηματικότητα και πολυδιάσταση σκέψη (πρόγραμμα σπουδών νηπιαγωγείου, 2022, σ.100). Η επαφή με την τέχνη αποτελεί μια εμπειρία άρρηκτα συνδεδεμένη με την ανάγκη των μαθητών να επικοινωνούν δημιουργικά τις ιδέες, τα συναισθήματα και τις επιθυμίες τους. Μέσω της συστηματικής ενασχόλησης τους με τις τέχνες, καλλιεργούν αισθητική κρίση, αναπτύσσουν αξίες, συζητούν επιλογές, προτείνουν δημιουργικές λύσεις και αντλούν ικανοποίηση από τη διαδικασία της καλλιτεχνικής δημιουργίας (πρόγραμμα σπουδών νηπιαγωγείου, 2022, σ.101).

2.5. Προτεινόμενες θεατρικές τεχνικές και μορφές θεάτρου για το νηπιαγωγείο

Η επιλογή των θεατρικών τεχνικών και των μορφών θεάτρου, οι οποίες έχουν επιλεγεί για δράσεις προστασίας κατά της παιδικής κακοποίησης για μαθητές νηπιαγωγείου, υφίστανται στη δυνατότητα, να εκφράζονται δημιουργικά, να αναγνωρίζουν και να διαχειρίζονται δύσκολες καταστάσεις αναπτύσσοντας ενσυναίσθηση. Μέσα από τις τεχνικές και τις μορφές του θεάτρου ενισχύεται η κατανόηση των ορίων, της ασφάλειας, της εμπιστοσύνης, συμβάλλοντας στην πρόληψη της παιδικής κακοποίησης στο πλαίσιο του νηπιαγωγείου.

2.5.1. Θεατροπαιδαγωγικές –διδασκτικές μέθοδοι

α) Θεατρικό δρώμενο

Το θεατρικό δρώμενο είναι από τις πρώτες μορφές έκφρασης του θεάτρου. Ταιριάζει με το θεατρικό παιχνίδι και το δράμα. Εκείνο μπορεί να υλοποιηθεί σε οποιονδήποτε χώρο και χρόνο με σκοπό την δράση, την αφύπνιση του θεατή σχετικά με ζητήματα της καθημερινότητας, τον προβληματισμό και τέλος την άμεση εμπλοκή τους στο δρώμενο. Στον χώρο του σχολείου μπορεί να λειτουργήσει ανάλογα τις αφορμές που δίνονται από τους εκπαιδευτικούς. Στο χάπενινγκ δεν υπάρχει σαφής κατεύθυνση αλλά προκύπτει από τις ιδέες των ίδιων των μαθητών. Ο εκπαιδευτικός επιλέγει το θέμα και αφήνει ελευθερία στους μαθητές, να το παρουσιάσουν όπως το έχουν φανταστεί, χρησιμοποιώντας μάσκες, κοστούμια κ.α. (Παπακώστα& Τζαμαργιάς, 2021, σ.51).

2.5.2. Θεατρικές τεχνικές

α) Παιχνίδι ρόλου

Στο παιχνίδι ρόλου, οι μαθητές προσπαθούν να διερευνήσουν ένα πρόβλημα και να το λύσουν με την βοήθεια του διαλόγου. Παραθέτουν τις απόψεις και τις αξίες της σύγχρονης κοινωνίας και προσπαθούν να αποκρυπτογραφήσουν τις ιδέες των άλλων αναζητώντας λύσεις μεταξύ τους. Σκοπός του η καλλιέργεια της ενσυναίσθησης των μαθητών (Παπακώστα & Τζαμαργιάς, 2021, σ.73).

β) Μιμόδραμα

Το μιμητικό παιχνίδι, η παντομίμα και η μιμική είναι τεχνικές του. Η παντομίμα ταυτίζεται με την μιμική αν και πρόκειται για διαφορετικά είδη θεάτρου. Αυτό γιατί στην μιμική δίνεται προσοχή μόνο στο πρόσωπο, ενώ στην παντομίμα σε όλο το σώμα. Παρ' όλα αυτά και στις δύο θεατρικές τεχνικές συνίσταται ο μη λεκτικός τρόπος έκφρασης των συναισθημάτων και των σκέψεων (Παπακώστα & Τζαμαργιάς, 2021, σ.61).

γ) Τεχνικές διερευνητικής δραματοποίησης

i) Παγωμένη εικόνα

Οι συμμετέχοντες σε ρόλο αναπαριστούν μια κατάσταση μένοντας ακίνητοι και δίνοντας έμφαση μέσω του σώματος και των εκφράσεων του προσώπου τους. Ο χαρακτήρας της εικόνας είναι δυναμικός και ορατός, αφού ανά πάσα στιγμή μπορούν να ζωντανέψουν οι ρόλοι και να εκφραστούν λεκτικά (Παπακώστα & Τζαμαργιάς, 2021, σ.63).

ii) Περίγραμμα χαρακτήρα

Σε ένα κομμάτι χαρτί ή χαρτόνι τα παιδιά τοποθετούν το σώμα, το πρόσωπο του ήρωα, σχεδιάζοντας όπως μπορούν το περίγραμμα του. Τα παιδιά προσπαθούν να εκφράσουν τα συναισθήματά τους, την σκέψη τους σχετικά με την ζωή του ήρωα ανάλογα με τις αποφάσεις που έχει λάβει. Ζωγραφίζουν, σημειώνουν με τον δικό τους τρόπο και τον καθοδηγούν με την χρήση μαρκαδόρων ή άλλων εικαστικών υλικών. Εντός του περιγράμματος γράφουν τις δικές τους σκέψεις όπως νομίζουν ότι τις βιώνει. Μέσω εκείνης της τεχνικής τα παιδιά ταυτίζονται με τον χαρακτήρα, κρατώντας τον βέβαια σε μια απόσταση. Ακόμα με υπευθυνότητα τον συμβουλεύουν και τον φροντίζουν (Παπακώστα & Τζαμαργιάς, 2021, σ.65).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Μεθοδολογία Έρευνας

3.1. Προβληματική

Τα φαινόμενα της παιδικής κακοποίησης αποτελούν διαχρονικά ένα μείζον κοινωνικό πρόβλημα, το οποίο έχει λάβει ιδιαίτερες διαστάσεις τα τελευταία χρόνια. Η συχνότητα εμφάνισης τους, τόσο σε εθνικό όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο, έχει αυξηθεί, με αποτέλεσμα να αναδεικνύεται ανάγκη για άμεση και αποτελεσματική αντιμετώπιση. Στην Ελλάδα, ιδιαίτερα κατά την περίοδο της πανδημίας COVID-19, παρατηρήθηκε σημαντική αύξηση αναφοράς σχετικών περιστατικών. Τα παιδιά, ως ευάλωτη πληθυσμιακή ομάδα, εκτίθενται σε πολλαπλούς κινδύνους, γεγονός που καθιστά επιτακτική την ενίσχυση της παρέμβασης σε κοινωνικό επίπεδο. Μέσα από αυτή την μελέτη η συντάκτης, αναρωτήθηκε πώς το κοινωνικό σύνολο, θεωρεί φυσιολογικό στον 21^ο αιώνα, με τις εξελίξεις που υπάρχουν καθημερινά στη ζωή, οι άνθρωποι να μπορούν να αμελούν κάτι τόσο σημαντικό, το οποίο υποτιμά την ηθική, την αξιοπρέπεια αλλά και την δημοκρατία έναντι των παιδιών. Να μην επιδιώκει, τη διόρθωση της υπάρχουσας κατάστασης με σκοπό τις καλύτερες συνθήκες ζωής τους τόσο στο σωματικό αλλά και στο ψυχολογικό τομέα της. Η προστασία από κάθε μορφή κακοποίησης είναι πανανθρώπινο δικαίωμα, εφόσον αυτό δεν πληροί τα χαρακτηριστικά του φυσιολογικού, καθίσταται αναγκαίο να διεκδικήσουμε με συνέπεια και αποφασιστικότητα την προστασία των παιδιών.

3.2. Η έρευνα ως μελέτη περίπτωσης

Η υφιστάμενη ερευνητική εργασία βασίζεται στη μεθοδολογία μιας μελέτης περίπτωσης, καθώς εξετάζει εις βάθος τις αντιλήψεις νηπιαγωγών αναφορικά με την αξιοποίηση της θεατρικής αγωγής ως μέσου πρόληψης της παιδικής κακοποίησης στην προσχολική εκπαίδευση. Η συγκεκριμένη μέθοδος κρίθηκε κατάλληλη, καθώς επιτρέπει τη διερεύνηση ενός σύνθετου και ευαίσθητου ζητήματος μέσα στο φυσικό του πλαίσιο. Το ζήτημα της πρόληψης της κακοποίησης στους μαθητές προσχολικής ηλικίας παρουσιάζει ιδιαίτερες δυσκολίες, καθώς απαιτείται προσέγγιση που να σέβεται την αναπτυξιακή τους φάση, χωρίς να προκαλεί φόβο. Η θεατρική αγωγή προσφέρει δημιουργικές δυνατότητες ενίσχυσης της συναισθηματικής έκφρασης και της κατανόησης προσωπικών ορίων. Στο πλαίσιο αυτό, συλλέχθηκαν δεδομένα μέσω ημιδομημένων συνεντεύξεων από δέκα εν ενεργεία νηπιαγωγούς της περιοχής της Βοιωτίας, με στόχο την ανάδειξη των απόψεων τους για τη σημασία και τη δυνατότητα εφαρμογής σχετικών παρεμβάσεων στο νηπιαγωγείο.

3.3 Σκοπός και ερευνητικά ερωτήματα

Η παρούσα έρευνα αποσκοπεί στη διερεύνηση του κατά πόσο οι εκπαιδευτικοί πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, και πιο συγκεκριμένα οι Νηπιαγωγοί, (ΠΕ60), που εργάζονται σε ελληνικά σχολεία, έχουν έρθει αντιμέτωποι κατά τη διάρκεια της επαγγελματικής τους πορείας με περιστατικά παιδικής κακοποίησης, καθώς και στο αν γνωρίζουν, να διαχειριστούν αντίστοιχες καταστάσεις. Παράλληλα επιδιώκεται να εντοπίσει τις γνώμες των εκπαιδευτικών, με βάση το φύλο, την ηλικία, την θέση ευθύνης, καθώς και την ικανότητα τους, να σχεδιάσουν και να υλοποιήσουν εκπαιδευτικές δραστηριότητες πρόληψης της παιδικής κακοποίησης για μαθητές νηπιαγωγείου. Εξετάζεται κατά πόσο θεωρούν ότι το θέατρο, μπορεί να αποτελέσει ένα παιδαγωγικό εργαλείο για την προσέγγιση ευαίσθητων θεμάτων, όπως είναι η κακοποίηση, καθώς και αν πιστεύουν ότι η ηλικία των μαθητών προσχολικής εκπαίδευσης επιτρέπει την εισαγωγή τέτοιων θεμάτων με τρόπο κατάλληλο και υποστηρικτικό.

3.4. Εργαλείο συλλογής δεδομένων

Η μελέτη του θέματος πραγματοποιήθηκε μέσω του ποιοτικού μεθοδολογικού σχεδιασμού, αυτό γιατί προσέφερε στην συντάκτη της εργασίας την ευκολία, να αντιληφθεί καλύτερα την σκέψη των ερωτηθέντων εκπαιδευτικών με απόλυτο σεβασμό του καθενός ξεχωριστά (Charmaz, 2006, p.18).

Η ποιοτική ανάλυση, αναπτύχθηκε περίπου στις αρχές του 20^{ου} αιώνα για να καλύψει τα κενά που υπήρχαν από την ποσοτική ανάλυση και να δώσει την ευκαιρία του λόγου σε άτομα από χαμηλότερα κοινωνικά στρώματα (Creswell, 2011, p.37). Ο ρόλος του ερευνητή είναι σημαντικός, διότι εκείνος είναι που αναλαμβάνει όλο το βάρος της διαδικασίας, την αντίληψη της κάθε διαφορετικής γνώμης κάθε συνεντευξιζόμενου (Τσιώλης, 2014).

Η συντάκτης της εργασίας επέλεξε ως εργαλείο μελέτης, την συνέντευξη, μέσα από την οποία προκύπτουν τα δεδομένα από τα ανοιχτά ερωτήματα, με σκοπό οι συνεντευξιζόμενοι να εκφράσουν τις απόψεις τους όσο το δυνατόν ευκολότερα (Charmaz, 2006, p. 22). Η ερευνήτρια οργάνωσε εξ' αρχής πρωτόκολλα συνεντεύξεων (βλ. Παράρτημα 1), τα οποία φάνηκαν ιδιαίτερα χρήσιμα κατά την διάρκεια της συνέντευξης.

Το ερευνητικό εργαλείο που χρησιμοποιήθηκε ήταν η ημι-δομημένη συνέντευξη καθώς θεωρείται η πιο εφικτή μορφή συνέντευξης. Σε αυτή περιλαμβάνονται προκαθορισμένες και ανοιχτού τύπου ερωτήσεις για την διεξαγωγή της έρευνας (Robson, 2010, p.27). Αυτού του τύπου η συνέντευξη δίνει στο άτομο που εκφράζεται μεγαλύτερη ευκολία λόγου και προσωπικής γνώμης, αφού το ύφος είναι χαλαρό και η έκταση των απαντήσεων προκύπτει από την δυναμική του συνεντευξιζόμενου (Robson, 2010). Η ημι-δομημένη συνέντευξη έχει ένα επιπλέον χάρισμα, δίνει την δυνατότητα για περισσότερη επεξήγηση από τον συντάκτη προς τον συνεντευξιζόμενο όπως επίσης και την δυνατότητα για διακοπή της. Σύμφωνα με την Ίσαρη & τον Πουρκό «ο συγκεκριμένος τύπος συνέντευξης παρουσιάζει ευελιξία α) προς την τροποποίηση του περιεχομένου των ερωτήσεων αναφορικά με τον συνεντευξιζόμενο, β) την εμβάθυνση σε κάποια θέματα που οι ερωτώμενοι κρίνονται κατάλληλοι, γ) ως προς την πρόσθεση ή την αφαίρεση ερωτήσεων, δ) ως προς την σειρά των ερωτήσεων» (Ίσαρη & Πουρκός, 2015, σ.89).

Οι συνεντεύξεις καταγράφηκαν με την χρήση μαγνητοφώνου, με σκοπό την διευκόλυνση της συντάκτριας για την μεταφορά του υλικού με απόλυτη ακρίβεια, κατά την διάρκεια της απομαγνητοφώνησης. Οι συμμετέχοντες έλαβαν ένα ενδεικτικό δείγμα των ερωτήσεων της συνέντευξης πριν από την έναρξη της διαδικασίας. Υπέγραψαν σχετικό έντυπο συναίνεσης συμμετοχής, επιβεβαιώνοντας την εθελοντική προσφορά τους σε αυτή την έρευνα, η οποία δεν υπερέβη τη διάρκεια των είκοσι λεπτών. Σκοπός ήταν πιο στεχευμένες απαντήσεις των συμμετεχόντων. Οι θεματικοί άξονες ήταν τρεις: Ο πρώτος άξονας αφορούσε τις: εμπειρίες με την παιδική κακοποίηση και αποτελούνταν από δύο ερωτήσεις α) Στα χρόνια θητείας στην εκπαίδευση, έχει πέσει ποτέ στην αντίληψη σας κάποιο περιστατικό κακοποίησης μεταξύ συμμαθητών ή της οικογένειας προς τον μαθητή; Αν ναι θα μπορούσατε, να κάνετε σαφές το είδος της κακοποίησης; β) Γνωρίζετε πού θα μπορούσατε να απευθυνθείτε για να αναζητήσετε βοήθεια με σκοπό να προστατεύσετε εγκαίρως έναν μαθητή από κακοποιητικές σχέσεις ή καταστάσεις; Ο δεύτερος άξονας συνιστά τον ρόλο των εκπαιδευτικών και αποτελείται από πέντε ερωτήσεις: α) Θεωρείτε πως έχετε ‘χτίσει’ μια δυνατή σχέση με τους μαθητές σας με σκοπό να σας εμπιστευτούν για κάτι τόσο σημαντικό; β) Θεωρείτε ότι το ΠΣΝ έχει προβλέψει να δώσει κατευθυντήριες γραμμές για τη διδασκαλία μιας τέτοιας θεματικής; Αν ναι σε ποια ενότητα βρίσκεται; γ) Θα παρακολουθούσατε μια επιμόρφωση με βασικό γνώμονα την προστασία των παιδιών από την κακοποίηση; δ) Ποια είναι η άποψη σας σχετικά με τη δημιουργία δράσεων για την πρόληψη της παιδικής κακοποίησης για παιδιά προσχολικής εκπαίδευσης; ε) Θα αναζητούσατε έτοιμες δράσεις για τη πρόληψη της παιδικής κακοποίησης για μαθητές προσχολικής εκπαίδευσης ακόμα και αν δεν υπήρχε στην αντίληψη σας ένα περιστατικό βίας; Ο τρίτος και τελευταίος άξονας είναι: οι δυνατότητες του θεάτρου και η αποδοχή τους από τους εκπαιδευτικούς από τρεις ερωτήσεις α) Πιστεύετε ότι οι τέχνες και συγκεκριμένα το θέατρο, θα μπορούσε ως εργαλείο να προβεί στην πρόληψη της παιδικής κακοποίησης και να υποστηρίξει για την δημιουργία δραστηριοτήτων; β) Με ποιους τρόπους θα μπορούσε να αξιοποιηθεί το θέατρο για αυτόν τον σκοπό (συγκεκριμένες μεθόδους, δραστηριότητες, παιχνίδια ρόλων, αυτοσχεδιασμός); γ) Πότε θεωρείτε ότι μπορεί το θέατρο να χρησιμοποιηθεί αποτελεσματικά; Α) Όταν αφορά ως μέσο πρόληψης πριν την εκδήλωση περιστατικών Β) Όταν αφορά ως μέσω διαχείρισης μετά από αυτά Γ) Όταν αφορά την ενίσχυση της

ευαισθητοποίησης σε μόνιμη βάση; Απαντήστε με Α,Β,Γ για τις πιθανές απαντήσεις σας.

3.5. Οι συμμετέχοντες της έρευνας

Η παρούσα μελέτη περίπτωσης πραγματοποιήθηκε με δειγματοληψία διαθέσιμου δείγματος από σχολικές μονάδες των δήμων του νομού Βοιωτίας (ΠΕ Βοιωτίας). Στη μελέτη που πραγματοποιήθηκε, η ερευνήτρια τον Φεβρουάριο του 2025, ήρθε σε επικοινωνία αποκλειστικά με εκπαιδευτικούς του κλάδου (ΠΕ60) που εργάζονται στην Πρωτοβάθμια Διεύθυνση Βοιωτίας και στους δήμους που την απαρτίζουν. Τα άτομα που έλαβαν συμμετοχή στην έρευνα, ήταν 10 (N%=100%) από αυτά 2 ήταν άντρες (N%=20%) και 8 γυναίκες (N%=80%) τα οποία, θα παραμείνουν ανώνυμα στην παρούσα μελέτη. Για τον λόγο αυτό στο εξής θα αναφέρονται ως συμμετέχοντες. Οι συμμετέχοντες έχουν ηλικίες από 20-30 ετών (N%=30%), 31-40 ετών (N%= 50%), 51-60ετών (N%= 10%) και 61+ (N%=10%). Η προϋπηρεσία τους στην εκπαίδευση είναι 0-5 χρόνια (N%=20%), 6-10= (N%=50%), 11-15= (N%=10%), 20+= (N%=20%). Σχετικά με τις σπουδές τους τέσσερις στους δέκα συμμετέχοντες κατέχουν προπτυχιακό και μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών (N%=40%), πέντε στους δέκα προπτυχιακό τίτλο σπουδών (N%=50%), ενώ ένα στα δέκα άτομα εξομοίωση πτυχίου (N%=10%).

Πίνακας 1. Συχνότητα (N) και ποσοστά (%) αναφοράς δημογραφικών και εργασιακών χαρακτηριστικών συμμετεχόντων

Χαρακτηριστικά	Κατηγορίες	N	N%
ΦΥΛΟ	ΑΝΤΡΑΣ	2	20%
	ΓΥΝΑΙΚΑ	8	80%
ΗΛΙΚΙΑ	20-30	3	30%
	31-40	5	50%
	51-60	1	10%
	61+	1	10%
ΠΡΟΥΠΗΡΕΣΙΑ	0-5	2	20%

	6-10	5	50%
	11-15	1	10%
	20+	2	20%
ΣΠΟΥΔΕΣ	Πτυχίο	5	50%
	Μεταπτυχιακό	4	40%
	Εξομοίωση	1	10%

3.6. Μέθοδοι συλλογής δεδομένων

Για τη συλλογή των συνεντεύξεων έγινε χρήση μαγνητόφωνου. Ακολούθησε η απομαγνητοφώνηση και η καταγραφή τους σε αρχείο Word. Τα δεδομένα κατηγοριοποιήθηκαν και κωδικοποιήθηκαν βάση του άξονα που τις εμπεριείχε και των κανόνων της ποιοτικής ανάλυσης. Για την παρουσίαση των αποτελεσμάτων χρησιμοποιήθηκε η συχνότητα (N) και η σχετική συχνότητα (N%) .

Πίνακας 2 Αντιστοίχιση των ερευνητικών ερωτημάτων με τον οδηγό συνέντευξης

Ερευνητικό ερώτημα	Θεματικές / κατηγορίες	Ερώτηση οδηγού συνέντευξης
1. Εμπειρίες με την παιδική κακοποίηση	1. Μορφές κακοποίησης	1.Στα χρόνια θητείας στην εκπαίδευση, έχει πέσει ποτέ στην αντίληψη σας κάποιο περιστατικό κακοποίησης μεταξύ συμμαθητών ή της οικογένειας προς τον μαθητή; Αν ναι θα μπορούσατε, να κάνετε σαφές το είδος της κακοποίησης;

	2.Τηλέφωνα προστασίας για το παιδί	2. Γνωρίζετε πού θα μπορούσατε να απευθυνθείτε για να αναζητήσετε βοήθεια με σκοπό να προστατεύσετε εγκαίρως έναν μαθητή από κακοποιητικές σχέσεις ή καταστάσεις;
2.Ο ρόλος των εκπαιδευτικών	1. Σχέση εμπιστοσύνης 2. Γνώμη για το πρόγραμμα σπουδών νηπιαγωγείου – θεματική ενότητα 3. Επιμόρφωση κατά της παιδικής βίας 4. Δημιουργία δράσεων κατά της παιδικής κακοποίησης	1. 1.Θεωρείτε πως έχετε ‘χτίσει’ μια δυνατή σχέση με τους μαθητές σας με σκοπό να σας εμπιστευτούν για κάτι τόσο σημαντικό; 2.Θεωρείτε ότι το ΠΣΝ έχει προβλέψει να δώσει κατευθυντήριες γραμμές για τη διδασκαλία μιας τέτοιας θεματικής; Αν ναι σε ποια ενότητα βρίσκεται; 3. Θα παρακολουθούσατε μια επιμόρφωση με βασικό γνώμονα την προστασία των παιδιών από την κακοποίηση; 4.Ποια είναι η άποψη σας σχετικά με τη δημιουργία δράσεων για την πρόληψη

	5. Έτοιμες δράσεις κατά της παιδικής κακοποίησης	της παιδικής κακοποίησης για παιδιά προσχολικής εκπαίδευσης; 5. Θα αναζητούσατε έτοιμες δράσεις για τη πρόληψη της παιδικής κακοποίησης για μαθητές προσχολικής εκπαίδευσης ακόμα και αν δεν υπήρχε στην αντίληψη σας ένα περιστατικό βίας;
3.Οι δυνατότητες του θεάτρου και η αποδοχή τους από τους εκπαιδευτικούς	1. Το θέατρο ως εργαλείο για την πρόληψη της παιδικής κακοποίησης 2.Τρόποι αξιοποίησης του θεάτρου 3. Αποτελεσματικότητα του θεάτρου	1. Πιστεύετε ότι οι τέχνες και πιο συγκεκριμένα το θέατρο, θα μπορούσε ως εργαλείο να προβεί στην πρόληψη της παιδικής κακοποίησης και να υποστηρίξει για την δημιουργία δραστηριοτήτων; 2. Με ποιους τρόπους θα μπορούσε να αξιοποιηθεί το θέατρο για αυτόν τον σκοπό (συγκεκριμένες μεθόδους, δραστηριότητες, παιχνίδια ρόλων, αυτοσχεδιασμός); 3. Πότε θεωρείτε ότι μπορεί το θέατρο να χρησιμοποιηθεί

		αποτελεσματικά; Α) Το θεωρείτε ως μέσο πρόληψης πριν την εκδήλωση περιστατικών Β) Ως μέσο διαχείρισης μετά από αυτά Γ) για την ενίσχυση της ευαισθητοποίησης σε μόνιμη βάση; Απαντήστε με Α,Β,Γ για τις πιθανές απαντήσεις σας.
--	--	--

Κεφάλαιο 4: Αποτελέσματα έρευνας

4.1.Εμπειρίες με την παιδική κακοποίηση

Σχετικά με το πρώτο ερευνητικό ερώτημα, «στα χρόνια θητείας στην εκπαίδευση, έχει πέσει ποτέ στην αντίληψη σας κάποιο περιστατικό κακοποίησης μεταξύ συμμαθητών ή της οικογένειας προς τον μαθητή; Αν ναι θα μπορούσατε, να κάνετε σαφές το είδος της κακοποίησης;», ανιχνεύτηκαν συνολικά δέκα απαντήσεις (N= 10) και (N%=100%) με τις έξι (N=6) και (N%=60%) να απαντούν θετικά για κάποιο κρούσμα παιδικής κακοποίησης έναντι τεσσάρων (N=4) και (N%=40%) που απάντησαν αρνητικά.

Πίνακας 3 Μορφές κακοποίησης

Θεματικές/ Κατηγορίες	Κωδικοί	N	N%
Μορφές κακοποίησης	Λεκτική κακοποίηση	2	20%
	Σωματική κακοποίηση	3	30%
	Σεξουαλική κακοποίηση	-	-
	Παραμέληση	2	20%
	Σύνολο	7	70%

Στη θεματική για τις μορφές κακοποίησης (Πίνακας 3), εντοπίστηκαν συνολικά (N=7) αναφορές, (N%= 70%). Όπως φάνηκε από την πλειοψηφία των αναφορών, οι εκπαιδευτικοί έχουν έρθει σε επαφή με κάποιο κρούσμα παιδικής κακοποίησης. Ο 1^{ος} συμμετέχων απάντησε: «Ναι μου έχει τύχει κατά τα χρόνια θητείας μου να παρατηρήσω ενδοοικογενειακή βία με μορφή λεκτικής και σωματικής κακοποίησης όπως και παραμέληση». Ο 4^{ος} συμμετέχων απάντησε: «Το φαινόμενο της κακοποίησης αφορούσε οικογένεια Ρομά». Ο 5^{ος} συμμετέχων ανέφερε : «Το φαινόμενο της ενδοοικογενειακής βίας ασκούσαν από τον πατέρα προς την μητέρα και το παιδί με μορφή λεκτικής και

σωματικής κακοποίησης». Ο 6^{ος} συμμετέχων: «Ναι από γονείς σε παιδιά, κυρίως λεκτική κακοποίηση». Ο 7^{ος} συμμετέχων: «Ναι ήταν περιστατικό παραμέλησης τέκνου». Ο 10^{ος} συμμετέχων: «Ναι έχει υπάρξει μεμονωμένο περιστατικό σωματικής κακοποίησης, δεν ήταν φανερό με κάποιον μώλωπα, μου το είπε η μαθήτριά».

Αναφορικά με τη θεματική «τηλέφωνα προστασίας για το παιδί», η οποία αποτυπώνεται στο ερώτημα: «γνωρίζετε πού θα μπορούσατε να απευθυνθείτε για να αναζητήσετε βοήθεια με σκοπό να προστατεύσετε εγκαίρως έναν μαθητή από κακοποιητικές σχέσεις ή καταστάσεις;». Οι εκπαιδευτικοί φάνηκαν απόλυτα ενημερωμένοι, ώστε σε περίπτωση ανάγκης να κινητοποιηθούν άμεσα με σκοπό να βοηθήσουν ένα παιδί, και οι δέκα συμμετέχοντες απάντησαν θετικά (N=10) και (N%=100%) κάτι που μας βρίσκει αισιόδοξους. Μάλιστα από τις απαντήσεις τους ανιχνεύτηκαν είκοσι – τρεις διαφορετικές απαντήσεις

Πίνακας 4 τηλέφωνα προστασίας για το παιδί

Θεματική/ Κατηγορία	Κωδικοί	N	N%
Τηλέφωνα προστασίας για το παιδί	Υπηρεσίες δήμου	2	8,70%
	Χαμόγελο του παιδιού	4	17,39%
	Γραμμή SOS	2	8,70%
	Πρωτοβάθμια	7	30,43%
	Εθνική Γραμμή για το παιδί	2	8,70%
	Εθνική Γραμμή παιδικής προστασίας	1	4,35%
	Εισαγγελία ανηλίκων	3	13,04%
	Πρόνοια	1	4,35%
	Συνήγορος του παιδιού	1	4,35%
	Σύνολο	23	100%

Οι υπηρεσίες του δήμου αναφέρθηκαν από δύο συμμετέχοντες (N=2 και N=8,70%), το χαμόγελο του παιδιού από τέσσερις συμμετέχοντες (N=4 και N=17,39%), η γραμμή SOS από δύο συμμετέχοντες (N=2 και N=8,70%), η πρωτοβάθμια από επτά άτομα (N=7 και N%=30,43%), η εθνική γραμμή για το παιδί από δύο συμμετέχοντες (N=2 και N=8,70%), η εθνική γραμμή παιδικής προστασίας από έναν συμμετέχοντα (N=1 και N=4,35%), η εισαγγελία ανηλίκων από τρεις συμμετέχοντες (N=3 και N= 13,04%), η πρόνοια αναφέρθηκε από έναν συμμετέχοντα (N=1 και N=4,35%), ο συνήγορος του παιδιού από έναν συμμετέχοντα (N=1 και N=4,35%). Οι συμμετέχοντες αναφέρουν: 2^{ος} συμμετέχον: «Ναι γνωρίζω που θα μπορούσα να απευθυνθώ για να αναζητήσω βοήθεια για ένα τέτοιο περιστατικό. Συγκεκριμένα: Εθνική Τηλεφωνική Γραμμή για τα παιδιά SOS 1056, “Χαμόγελο του Παιδιού”, Εθνική Γραμμή Παιδικής Προστασίας 1107, Εισαγγελία Ανηλίκων». Ο 3^{ος} συμμετέχον ανέφερε: «Αν η κακοποίηση είχε οικογενειακή βάση, τα επικοινωνούσα το πρόβλημα στη σύμβουλο εκπαίδευσης για να αποφασίσουμε ποια θα ήταν τα επόμενα βήματα, ώστε να προφυλάξουμε το παιδί».

4.2. Ο ρόλος των εκπαιδευτικών

Αναφορικά με το ερευνητικό ερώτημα: «ρόλος των εκπαιδευτικών», για την οποία πρώτη ερώτηση ήταν, «θεωρείτε πως έχετε ‘χτίσει’ μια δυνατή σχέση με τους μαθητές σας με σκοπό να σας εμπιστευτούν για κάτι τόσο σημαντικό;», το δείγμα των εκπαιδευτικών που απάντησε ήταν δέκα άτομα (N=10 και N=100%).

Πίνακας 5 Σχέση εμπιστοσύνης

Θεματική/ Κατηγορία	Κωδικός	N	N%
Σχέση εμπιστοσύνης	Ναι	8	80%
	Όχι	1	10%
	Ίσως	1	10%
	ΣΥΝΟΛΟ	10	100%

Συγκεκριμένα από τους δέκα συμμετέχοντες οι οκτώ απάντησαν ναι(N=8 και N=80%), ένας από τους δέκα συμμετέχοντες απάντησε όχι (N=1 και N=10%), ενώ ένας από τους δέκα απάντησε ίσως (N=1 και N=10%). Οι συμμετέχοντες είπαν: 1^{ος} συμμετέχον: «Προσπαθώ καθημερινά να δημιουργώ ένα ασφαλές και υποστηρικτικό περιβάλλον, όπου τα παιδιά αισθάνονται άνετα να εκφράζουν τα συναισθήματά τους και τις ανησυχίες τους. Η σχέση εμπιστοσύνης χτίζεται μέσα από τον διάλογο, την ενσυναίσθηση και την αποδοχή». Ο 2^{ος} συμμετέχον απάντησε «Θέλει χρόνο και οι αναπληρωτές δεν μπορούν να το καταφέρουν αυτό, καθώς αλλάζουν κάθε χρονιά σχολείο». Ενώ ο 3^{ος} συμμετέχον «Πιστεύω ότι τα έχω καταφέρει σε ικανοποιητικό βαθμό αλλά όχι εκατό τοις εκατό».

Σχετικά με το δεύτερο ερώτημα, «θεωρείτε ότι το ΠΣΝ έχει προβλέψει να δώσει κατευθυντήριες γραμμές για τη διδασκαλία μιας τέτοιας θεματικής; Αν ναι σε ποια ενότητα βρίσκεται;», οι δέκα συμμετέχοντες έδωσαν απάντηση (N=10 και N%=100%). Από τα δέκα άτομα τα έξι απάντησαν ναι (N=6 και N%=60%), ενώ τέσσερα από τα δέκα (N=4 και N=40%) όχι. Ο 6^{ος} συμμετέχον είπε μάλιστα: «Δεν πιστεύω ότι το Πρόγραμμα σπουδών ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα. Όχι μόνο στο ζήτημα της κακοποίησης αλλά και σε άλλες ενότητες».

Πίνακας 6 Γνώμη για το πρόγραμμα σπουδών νηπιαγωγείου- θεματική ενότητα

Θεματική/ Κατηγορία	Κωδικός	N	N%
Γνώμη για το πρόγραμμα σπουδών νηπιαγωγείου – θεματική ενότητα	1.Παιδί, εαυτός και κοινωνία – προσωπική και κοινωνικοσυναισθ ηματική ανάπτυξη	5	50%
	2.Εργαστήρια δεξιοτήτων: Ευ ζην	1	10%

	Σύνολο		
		6	60%

Έτσι οι έξι από τους δέκα συμμετέχοντες που απάντησαν θετικά απάντησαν και στην επιπλέον ερώτηση που αφορούσε την θεματική ενότητα. Πέντε στους έξι (N=5 και N=50%) ότι η θεματική είναι παιδί, εαυτός και κοινωνία- προσωπική και κοινωνικοσυναισθηματική ανάπτυξη ενώ ένα στα έξι άτομα (N=1 και N=10%) στα εργαστήρια δεξιοτήτων: Ευ ζην. Αναλυτικότερα οι ίδιοι είπαν: 5^{ος} συμμετέχον «Στα εργαστήρια δεξιοτήτων στην θεματική ευ ζην, γιατί εκεί εντάσσεται η ψυχική υγεία των παιδιών», και ο 1^{ος} συμμετέχον: «Ναι θεωρώ ότι το νέο Πρόγραμμα Σπουδών στο Νηπιαγωγείο έχει προβλέψει να δώσει κατευθυντήριες γραμμές για τη διδασκαλία μιας τέτοιας ενότητας. Ειδικότερα, η ενότητα που εστιάζει στην “ Προσωπική και Κοινωνική Ανάπτυξη” αναλύει τις αρχές και τις πρακτικές που προάγουν τη συναισθηματική σύνδεση και την υποστηρικτική αλληλεπίδραση μεταξύ εκπαιδευτικών και παιδιών».

Το τρίτο ερώτημα αναφέρει, «θα παρακολουθούσατε μια επιμόρφωση με βασικό γνώμονα την προστασία των παιδιών από την κακοποίηση;». Σε αυτή την ερώτηση και οι δέκα (N=10 και N=100%) απάντησαν θετικά μηδενός εξαιρουμένου, πως θα παρακολουθούσαν μια πιθανή επιμόρφωση.

Πίνακας 7 επιμόρφωση κατά της παιδικής βίας

Θεματική/ Κατηγορία	Κωδικός	N	N%
Επιμόρφωση κατά της παιδικής βίας	Ναι θα παρακολουθούσα	10	100%
	Όχι δεν θα παρακολουθούσα	0	0%
	Σύνολο	10	100%

Μάλιστα οι συμμετέχοντες είπαν: 1^{ος} συμμετέχον: «Ναι, θεωρώ πως μια τέτοια επιμόρφωση είναι απαραίτητη, καθώς θα μου παρείχε εργαλεία και μεθόδους για την αναγνώριση και διαχείριση περιστατικών κακοποίησης». 2^{ος} Συμμετέχον: «Ναι θα με ενδιέφερε να παρακολουθήσω μια επιμόρφωση με βασικό γνώμονα την προστασία των παιδιών από την κακοποίηση». 3^{ος} συμμετέχον: «Ναι θα την παρακολουθούσα με ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Ήδη συμμετείχα στο πρόγραμμα "αναγνωρίζω-προστατεύω" από το οποίο αποκόμισα πολλά οφέλη». 5^{ος} συμμετέχον: «Ναι θα την παρακολουθούσα με ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Σε λίγο καιρό εγώ και η συνάδελφος θα παρακολουθήσουμε ένα επιπλέον από το Υπουργείο Παιδείας».

Στην τέταρτη ερώτηση η οποία αναφέρεται: «ποια είναι η άποψη σας σχετικά με τη δημιουργία δράσεων για την πρόληψη της παιδικής κακοποίησης για μαθητές προσχολικής εκπαίδευσης;», οι εννέα στους δέκα συμμετέχοντες απάντησαν θετικά, ενώ ένας στους δέκα αρνητικά.

Πίνακας 8 Δημιουργία δράσεων κατά της παιδικής κακοποίησης

Θεματική/ Κατηγορία	Κωδικός	N	N%
Δημιουργία δράσεων κατά της παιδικής κακοποίησης	Ναι θα δημιουργούσα	9	90%
	Όχι δεν θα δημιουργούσα	1	10%
	Σύνολο	10	100%

Έτσι τα αποτελέσματα που προέκυψαν ήταν τα εξής: εννέα – ναι θα δημιουργούσα (N=9 και N%=90%) και ένα- όχι δεν θα δημιουργούσα (N=1 και N%=10%). Σε αυτό το σημείο βέβαια αξίζει να σημειωθούν τα λόγια του ενός συμμετέχοντα που απάντησε αρνητικά: 8^{ος} συμμετέχον: «Θεωρώ πως δύσκολα θα κατάφερνα να δημιουργήσω μόνος μου κάτι», υποθετικά μπορούμε να πούμε ότι, η αρνητική του απάντηση σχετίζεται με την εμπιστοσύνη που έχει στον εαυτό του, σχετικά με την δημιουργία μιας σωστής δραστηριότητας και όχι για την δημιουργία δραστηριοτήτων γενικά.

Προχωρώντας στην τελευταία ερώτηση, «θα αναζητούσατε έτοιμες δράσεις για τη πρόληψη της παιδικής κακοποίησης για μαθητές προσχολικής εκπαίδευσης ακόμα και αν δεν υπήρχε στην αντίληψη σας ένα περιστατικό βίας;»

Πίνακας 9 Έτοιμες δράσεις κατά της παιδικής κακοποίησης

Θεματική/ Κατηγορία	Κωδικός	N	N%
Έτοιμες δράσεις κατά της παιδικής κακοποίησης	Θα αναζητούσα	10	100%
	Δεν θα αναζητούσα	0	0%
	Σύνολο	10	100%

Οι συμμετέχοντες απάντησαν θετικά δέκα στα δέκα άτομα (N=10 και N=100%), θα αναζητούσα έτοιμες δράσεις για την πρόληψη της παιδικής κακοποίησης και μηδέν στα δέκα άτομα (N=0 και N=0%) αρνητικά- δεν θα αναζητούσα. Είπαν: 7^{ος} συμμετέχον: «Η πρόληψη είναι σημαντική ανεξάρτητα από την ύπαρξη περιστατικών, καθώς δημιουργεί ένα ασφαλές και προστατευτικό περιβάλλον για όλα τα παιδιά. Γι' αυτόν τον λόγο θα αναζητούσα», 8^{ος} συμμετέχον: «Ναι γιατί η πρόληψη μπορεί να βοηθήσει στο να αντιλαμβάνεται κάποιος σε αρχικό ακόμη στάδιο κάποιο είδος κακοποίησης, ειδικά σε παιδιά προσχολικής ηλικίας», 1^{ος} συμμετέχον: «Ναι, φυσικά γιατί η ζωή των παιδιών δεν περιορίζεται στη σχολική μονάδα αλλά κυρίως έξω από αυτή. Οι ευεργετικές δράσεις που έχουν παιδαγωγικό και εκπαιδευτικό χαρακτήρα και πραγματοποιούνται στο σχολείο σίγουρα αφήνουν το αποτύπωμα τους στους μαθητές/τριες, το οποίο "κουβαλάνε" μαζί τους», 6^{ος} συμμετέχον: «Ναι, θα αναζητούσα έτοιμες δράσεις για την πρόληψη της παιδικής κακοποίησης, ακόμα και αν δεν υπήρχε κάποιο περιστατικό βίας στην αντίληψή μου. Είναι πολύ σημαντικό να προλαμβάνουμε τέτοια περιστατικά και να ευαισθητοποιούμε τα παιδιά από μικρή ηλικία. Η πρόληψη μπορεί να διασφαλίσει ότι τα παιδιά θα είναι σε θέση να αναγνωρίσουν επικίνδυνες καταστάσεις και να επικοινωνήσουν με τους ενήλικες σε περίπτωση ανάγκης, ακόμα και αν δεν έχουν βιώσει προσωπικά κάποια μορφή κακοποίησης».

4.3. Οι δυνατότητες του θεάτρου και η αποδοχή τους από τους εκπαιδευτικούς

Στον θεματικό άξονα «οι δυνατότητες του θεάτρου και η αποδοχή τους από τους εκπαιδευτικούς», το πρώτο ερώτημα που τέθηκε ήταν, «πιστεύετε ότι οι τέχνες και πιο συγκεκριμένα το θέατρο, θα μπορούσε ως εργαλείο να προβεί στην πρόληψη της παιδικής κακοποίησης και να υποστηρίξει τη δημιουργία δραστηριοτήτων;». Οι δέκα συμμετέχοντες (N=10 και N%=100%) απάντησαν θετικά, αιτιολογώντας την απάντησή τους μόνο πέντε στους δέκα (N=5 και N%=50%).

Πίνακας 10 Το θέατρο ως εργαλείο για την πρόληψη της παιδικής κακοποίησης

Θεματική/ Κατηγορία	Κωδικός	N	N%
Το θέατρο ως εργαλείο για την πρόληψη της παιδικής κακοποίησης	Δημιουργικός	4	40%
	τρόπος	2	20%
	Ενσυναίσθηση	1	10%
	Αυτοπεποίθηση	7	70%
	Σύνολο		

Με κωδικό «τον δημιουργικό τρόπο», δόθηκαν τέσσερις απαντήσεις από τους συμμετέχοντες (N=4 και N=40%), με κωδικό την ενσυναίσθηση δόθηκαν δύο απαντήσεις (N=2 και N=20%), για την αυτοπεποίθηση απάντηση δόθηκε μόνον από έναν συμμετέχοντα (N=1 και N=10%) με το σύνολο να ανέρχεται (N=7 και N=70%). Συγκεκριμένα κατά αύξουσα σειρά ο κάθε ένας είπε: «Το θέατρο επιτρέπει στα παιδιά να εκφραστούν με δημιουργικό τρόπο, ενισχύοντας την ενσυναίσθηση, την αυτοπεποίθηση και την ικανότητά τους να αναγνωρίζουν και να διαχειρίζονται δύσκολες καταστάσεις», «Πιστεύω ότι το θέατρο, συγκεκριμένα, θα ήταν ένα πολύ χρήσιμο εργαλείο που θα βοηθούσε στην πρόληψη της παιδικής κακοποίησης», «Ναι διότι έχει τη δυνατότητα να περάσει μηνύματα με ευφάνταστο και δημιουργικό τρόπο», «Ναι, πιστεύω ότι το θέατρο μπορεί να είναι ένα εξαιρετικό εργαλείο για την πρόληψη της παιδικής κακοποίησης. Μέσω δραστηριοτήτων όπως τα παιχνίδια ρόλων ή οι θεατρικές παραστάσεις, τα παιδιά μπορούν να εξερευνήσουν διάφορες καταστάσεις και να μάθουν να αναγνωρίζουν επικίνδυνες συμπεριφορές, ενώ παράλληλα κατανοούν την αξία του σεβασμού και των προσωπικών

ορίων. Το θέατρο προσφέρει έναν δημιουργικό και ευγενικό τρόπο προσέγγισης τέτοιων σοβαρών θεμάτων, κάνοντάς τα πιο προσιτά και κατανοητά για τα παιδιά».

Αναφορικά με το δεύτερο ερώτημα που τους τέθηκε, «με ποιους τρόπους θα μπορούσε να αξιοποιηθεί το θέατρο για αυτόν τον σκοπό (συγκεκριμένες μεθόδους, δραστηριότητες, παιχνίδια ρόλων, αυτοσχεδιασμός);», οι δέκα συμμετέχοντες (N=10 και N%=100%) έδωσαν πολλαπλές απαντήσεις, δημιουργώντας επτά κωδικούς

Πίνακας 11 τρόπο αξιοποίησης του θεάτρου

Θεματική/ Κατηγορίες	Κωδικός	N	N%
Τρόποι αξιοποίησης του θεάτρου	Παιχνίδια ρόλων	7	31,82%
	Θεατρικές	3	13,64%
	παραστάσεις	3	13,64%
	Δραματοποίηση		
	Αυτοσχεδιασμός	4	18,18%
	Κουκλοθέατρο	2	9,09%
	Παντομίμα	2	9,09%
	Μάσκες	1	4,55%
	Σύνολο	2	100%
		2	

Για τον πρώτο κωδικό «παιχνίδι ρόλων», η συχνότητα που παρατηρήθηκε ήταν (N=7 και N=31,82%), στον δεύτερο κωδικό «θεατρικές παραστάσεις», η συχνότητα ήταν (N=3 και N%= 13,64%), στον τρίτο κωδικό της «δραματοποίησης», η συχνότητα (N=3 και N%= 13,64%), στον τέταρτο κωδικό του αυτοσχεδιασμού η συχνότητα ήταν (N=4 και N%= 18,18%), στον πέμπτο κωδικό «κουκλοθέατρο» και στον έκτο «παντομίμα» (N=2 και N%= 9,09%), ενώ στον έβδομο που αφορούσε τις «μάσκες» οι συχνότητα ήταν (N=1 και N=4,55%), το σύνολο των απαντήσεων ανερχόταν σε συχνότητα (N=22 και N%=100%). Παρατίθεται η γνώμη του 3^{ου} συμμετέχοντα: «Μέσα από παιχνίδια

ρόλων, θεατρικές παραστάσεις, δραματοποίηση ιστοριών και αυτοσχεδιασμό, τα παιδιά μπορούν να μάθουν πώς να διαχειρίζονται δύσκολες καταστάσεις και να αναγνωρίζουν τα συναισθήματά τους».

Η τελευταία ερώτηση που δόθηκε στους συμμετέχοντες προς απάντηση αφορούσε, «πώς θεωρείτε ότι μπορεί το θέατρο να χρησιμοποιηθεί αποτελεσματικά; Α) ως μέσο πρόληψης πριν την εκδήλωση περιστατικών Β) ως μέσο διαχείρισης μετά από αυτά Γ) για την ενίσχυση της ευαισθητοποίησης σε μόνιμη βάση; Απαντήστε με Α,Β,Γ για τις πιθανές σας απαντήσεις», εκείνοι απάντησαν με συχνότητα (N=10 και N%=100%)

Πίνακας 12 Αποτελεσματικότητα του θεάτρου

Θεματική/ Κατηγορία	Κωδικός	N	N%
Αποτελεσματικότη τα του θεάτρου	A) ως μέσο πρόληψης	1	10%
	B) ως μέσο διαχείρισης	-	0%
	Γ) σε μόνιμη βάση	9	90%
	Σύνολο	10	100%

Οι συμμετέχοντες απάντησαν σύμφωνα με τρεις κωδικούς «α) ως μέσο πρόληψης μόνο ένας στους δέκα N=1 και N%=10%, β) μηδέν στους δέκα ως μέσο διαχείρισης μόνο N=0 και N%=0% ενώ γ) σε μόνιμη βάση», εννέα στους δέκα με συχνότητα (N=9 και N%=90%). Συγκεκριμένα μερικοί από τους συμμετέχοντες είπαν κατά αύξουσα σειρά: «Το θέατρο μπορεί να λειτουργήσει τόσο ως μέσο πρόληψης πριν την εκδήλωση περιστατικών, όσο και ως εργαλείο ενίσχυσης της ευαισθητοποίησης σε συνεχή βάση», «Θεωρώ ότι μπορεί το θέατρο να χρησιμοποιηθεί αποτελεσματικά ως μέσο πρόληψης πριν την εκδήλωση περιστατικών», «Το θέατρο είναι ιδιαίτερα αποτελεσματικό ως μέσο πρόληψης. Μέσω δραστηριοτήτων, όπως τα παιχνίδια ρόλων ή οι θεατρικές παραστάσεις, μπορεί να ευαισθητοποιήσει τα παιδιά σχετικά με τα προσωπικά τους όρια, την αξία του σεβασμού και την αναγνώριση επικίνδυνων καταστάσεων πριν αυτές

συμβούν. Βέβαια, μπορεί επίσης να χρησιμοποιηθεί για τη διαχείριση, βοηθώντας τα παιδιά να εκφράσουν τα συναισθήματά τους, να κατανοήσουν τις εμπειρίες τους και να βρουν τρόπους να ανταπεξέλθουν σε τραυματικές καταστάσεις μέσω αυτοσχεδιασμού και υποκριτικής. Ωστόσο, χρησιμοποιώντας το θέατρο σε μόνιμη βάση, μπορούμε να ενισχύσουμε τη συνεχιζόμενη ευαισθητοποίηση για τα θέματα της κακοποίησης και του σεβασμού, δημιουργώντας μια κουλτούρα πρόληψης και υποστήριξης που να είναι βαθιά ενσωματωμένη στην καθημερινότητα των παιδιών και των εκπαιδευτικών».

Κεφάλαιο 5: Συμπεράσματα

5.1. Παρουσίαση των κύριων ευρημάτων και συμπερασμάτων

Η παραπάνω έρευνα επιχείρησε να διερευνήσει και να αναλύσει τις απόψεις εκπαιδευτικών, που ανήκουν στον κλάδο των νηπιαγωγών (ΠΕ60) και διδάσκουν στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση, σχετικά με την επίδραση της τέχνης και πιο συγκεκριμένα του θεάτρου στην πρόληψη της παιδικής κακοποίησης. Οι δέκα συμμετέχοντες φάνηκαν θετικοί και έδειξαν να πιστεύουν ότι το θέατρο ως τέχνη μπορεί να λειτουργήσει, ως ευαισθητοποίηση και σε μόνιμη βάση κατά της παιδικής κακοποίησης. Οι ίδιοι όμως φάνηκαν επιφυλακτικοί, αφού το πρόγραμμα σπουδών νηπιαγωγείου δεν δίνει ακριβείς κατευθυντήριες γραμμές για τη συγκεκριμένη θεματική.

Από την άλλη πλευρά οι αναπληρωτές εκπαιδευτικοί που έλαβαν μέρος τόνισαν, πως δεν μπορούν, να χτίσουν σχέση εμπιστοσύνης με τα παιδιά καθώς ο χρόνος διαμονής τους στο σχολείο είναι συγκεκριμένος. Παρ' όλα αυτά ευχάριστο ήταν το γεγονός πως όλοι ήταν θετικοί στο ενδεχόμενο μιας επιμόρφωσης για την πρόληψη και αντιμετώπιση της παιδικής κακοποίησης καθώς και της υποστήριξης των μαθητών σε περίπτωση κάποιου κρούσματος εφόσον υποπέσει κάτι στην αντίληψή τους.

Τέλος οι εκπαιδευτικοί απάντησαν πως χρησιμοποιούν το θέατρο αρκετά συχνά από την αρχή της σχολικής χρονιάς, για να μιλήσουν στους μαθητές για δύσκολα ζητήματα που τους αφορούν και πως το θέατρο θεωρείται μονόδρομος για την μελέτη της παιδικής κακοποίησης μαζί τους, απαντώντας θετικά και στην δημιουργία έτοιμων δράσεων για την θεματική εκείνη.

5.2. Περιορισμοί της έρευνας

Η παρούσα μελέτη περίπτωσης έχει ως σκοπό την διερεύνηση της πρόληψης της παιδικής κακοποίησης μέσω της βοήθειας του θεάτρου καθώς και την λήψη της γνώμης των συμμετεχόντων σχετικά με αυτό. Αν το δείγμα είναι πλούσιο τότε σίγουρα αποκτάται μια σφαιρική άποψη για το ζήτημα. Η έρευνα συμπεριέλαβε 10 εκπαιδευτικούς νηπιαγωγούς, (ΠΕ 60), μερικοί εκ των οποίων αποτελούν και τους προϊσταμένους των σχολικών μονάδων που απευθυνθήκαμε. Ωστόσο δεν ερωτήθηκαν άτομα από την σχολική κοινότητα όπως μαθητές, βοηθητικό προσωπικό, γονείς, εξωσχολικές δομές στήριξης μαθητών του σχολείου. Το δείγμα δεν είναι ισόποσο μεταξύ των δύο φύλων. Ωστόσο έλαβαν μέρος 2 άντρες έναντι 8 γυναικών εκπαιδευτικών πανεπιστημιακής εκπαίδευσης. Υπήρξε γεωγραφικός περιορισμός στη διεξαγωγή της έρευνας, (συμμετείχαν μόνο υπάλληλοι της

διεύθυνσής Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Βοιωτίας) και ως επί το πλείστον αφορούσε μόνο επαρχιακές πόλεις και χωριά και δεν προσφέρθηκε η γνώμη υπηρετούντων εκπαιδευτικών από αστικά κέντρα. Επισημαίνουμε ότι οι εκπαιδευτικοί κατά την διάρκεια της εμπειρίας τους έχουν μεταφερθεί σε διαφορετικά περιβάλλοντα εργασίας, για την εξάσκηση του επαγγέλματος τους λόγω του διορισμού, με αποτέλεσμα να έχουν λάβει εμπειρίες από διαφορετικά μέρη. Παρά τους παραπάνω περιορισμούς, η συντάκτρια, θεωρεί ότι τα ευρήματα της έρευνας εμπλουτίζουν την μέχρι τώρα βιβλιογραφία και για τον λόγο αυτό την καταθέτει στην επιστήμη με επιθυμία να δοθεί ευκαιρία για μελλοντικές και πιο εμπειριστατωμένες έρευνες στο υπό συζήτηση θέμα.

5.3. Προτάσεις για μελλοντική έρευνα

Κοιτώντας προς το μέλλον και έχοντας διερευνήσει απόψεις μιας μικρής μερίδας εκπαιδευτικών που εργάζονται στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση Βοιωτίας, αναφορικά με το φαινόμενο της παιδικής κακοποίησης, λόγος μπορεί να γίνει για μια εκτενέστερη έρευνα σε περισσότερα γεωγραφικά διαμερίσματα της Ελλάδας και στις αντιλήψεις επιπλέον εκπαιδευτικών, με απώτερο σκοπό να συλλεχθούν ιδέες και να δημιουργηθούν περισσότερες δράσεις που αφορούν μαθητές από την πρώτη παιδική ηλικία μέχρι και την ενηλικίωση τους. Αφού γνωστό είναι σε όλες και όλους, πως η κακοποίηση δεν έχει γνώμονα την ηλικία αλλά τον άνθρωπο. Τα παιδιά οφείλουν, να γνωρίζουν πως να προστατεύουν τον εαυτό τους και εμείς οφείλουμε να τους το μάθουμε. Η εργασία του εκπαιδευτικού δεν αποτελεί απλώς μια εργασία, αλλά ένα λειτούργημα που στοχεύει στην αγάπη και την προστασία των παιδιών κατά κύριο λόγο. Όταν τα παιδιά είναι ήρεμα και το κλίμα το οποίο βιώνουν θετικά, τότε θα μπορέσουν, να προσεγγίσουν όλα τα γνωστικά αντικείμενα και να μελετήσουν με προσοχή και διάθεση.

Κεφάλαιο 6^ο: Δράσεις για την πρόληψη της παιδικής κακοποίησης

Οι ασκήσεις και τα παιχνίδια, τα οποία προηγούνται σε όλες τις παρακάτω προτάσεις βασίζονται, σε μια προσχεδιασμένη ή αυθόρμητη μορφή έκφρασης και επικοινωνίας ανήκουν στις αισθησιοκινητικές δράσεις. Αναλυτικότερα οι δράσεις εκείνες, ενεργοποιούν όλες τις αισθήσεις, τα συναισθήματα και τη φαντασία των μαθητών. Με εργαλεία το σώμα, τη φωνή, το συναίσθημα αναπτύσσουν ουσιαστικές σχέσεις με τον εαυτό και τους άλλους. Ο εκπαιδευτικός- εμπνευστής προσαρμόζει τις ασκήσεις σύμφωνα με τα ιδιαίτερα γνωρίσματα των εμπνευσμένων. Οι εν λόγω ασκήσεις λειτουργούν ως ρυθμιστικός μηχανισμός, επιτρέποντας την αποφόρτιση της έντασης, στοιχείο καθοριστικό για τη βιωματική εμπλοκή τους σε δημιουργικές δραστηριότητες (Παπαδόπουλος, 2010, σ. 390-391). Άλλωστε, οι ασκήσεις ενεργοποίησης είναι σημαντικό να αναπτύσσονται στην αρχή κάθε ενότητας δραστηριοτήτων, καθώς έτσι συμβάλλουν στη προγύμναση των μαθητών. Το παιχνίδι με τα αισθητήρια, με τα μέλη του σώματος και τη φωνή συνιστά το πρώτο στάδιο στις θεατροπαιδαγωγικές μεθόδους. Έμφαση δίνεται στην εκδήλωση των συναισθημάτων, στάσεων και διαθέσεων μέσω της πολυεπίπεδης, πολυδιάστατης και διαβαθμισμένης σωματικής στάσης, έκφρασης και κίνησης, με αυθόρμητο, συντονισμένο, ατομικό ή ομαδικό τρόπο, αξιοποιώντας ποικιλία από καταστάσεις με πλούτο μεγεθών, ρυθμών, ταχυτήτων και προσανατολισμών ή και με τη χρήση οπτικοακουστικών ερεθισμάτων, αντικειμένων, υφασμάτων κ.λπ. (Παπακώστα & Τζαμαργιάς, 2021, σ.14-16).

1ο υπόθεμα: «δραστηριότητες για την παραμέληση τέκνου».

1η δραστηριότητα: ο ταχυδρόμος και το μυστήριο κουτί

(Παιδί, Εαυτός και Κοινωνία/ Παιδί, Σώμα, Δημιουργία και Έκφραση).

Μαθησιακοί στόχοι από το Πρόγραμμα Σπουδών του Νηπιαγωγείου 2021:

B.1 Προσωπική και κοινωνικοσυναισθηματική ανάπτυξη- iii) Ανάπτυξη θετικής στάσης και δεκτικότητας απέναντι στη μάθηση: Να αναγνωρίζουν βασικές αρχές τις προσωπικής αυτονομίας σε θέματα φροντίδας του εαυτού και του χώρου (σ. 46).

B.1 Προσωπική και κοινωνικοσυναισθηματική ανάπτυξη- iv) Διαχείριση συναισθημάτων και συμπεριφοράς: Να χρησιμοποιούν κατάλληλο λεξιλόγιο για να

περιγράψουν τα συναισθήματα και να εξηγήσουν μια συναισθηματική κατάσταση (σ. 48)

B.1 Προσωπική και κοινωνικοσυναισθηματική ανάπτυξη: Να διεκδικούν το δικαίωμα τους (σ. 47).

Δ.2 Τέχνες – iii) Είδη θεάτρου και κοινωνικοπολιτισμικά πλαίσια: Να ανακαλύπτουν και να επεξεργάζονται τις δυνατότητες έκφρασης που τους δίνει το σώμα τους (σ.104).

Δ.2 Τέχνες – iii) Είδη θεάτρου και κοινωνικοπολιτισμικά πλαίσια: Να διατυπώνουν προτάσεις επίλυσης ενός ζητήματος υπό το πρίσμα του ρόλου που ενσαρκώνουν (σ.105).

Μαθησιακοί στόχοι από το Πρόγραμμα σπουδών για το μάθημα της θεατρικής αγωγής στο δημοτικό 2022:

Να αναλύουν και να ανασυνθέτουν ένα δοσμένο θέμα/ κείμενο το οποίο εμπεριέχει μια ή περισσότερες καταστάσεις, στάσεις και συμπεριφορές μέσω θεατρικού ρόλου και τη χρήση ποικίλων τεχνικών: παγωμένες εικόνες (σ. 30-31).

Μαθησιακοί στόχοι:

Να γνωρίζουν το δικαίωμα τους, να είναι καθαροί.

Να μπορούν, να υποστηρίξουν τον εαυτό τους σε δύσκολες καταστάσεις.

Μέθοδοι:

Αφήγηση ιστορίας

Ερωτήσεις- απαντήσεις

Βιωματική και ομαδοσυνεργατική δράση

Εποπτικά μέσα & Υλικά:

Οθόνη υπολογιστή ή τηλεόραση και CD player.

Κινητό για βιντεοσκόπηση.

Κουτί.

Μπλούζα ταλαιπωρημένη.

Σκοινί.

Διάρκεια & Χώρος υλοποίησης:

40 λεπτά: (10 λεπτά ιστορία από το CD, 5 λεπτά ερωτήσεις απαντήσεις, 20 λεπτά δράση, 20 λεπτά αξιολόγηση).

Χώρος: Γωνιά της παρεούλας.

Προϋπάρχουσες γνώσεις:

Τα παιδιά θα χρειάζεται, να έχουν διδαχτεί την θεματική της φιλίας, όπως και εκείνη των δικαιωμάτων τους.

Εισαγωγική αισθησιοκινητική δραστηριότητα:

Ο/ Η εκπαιδευτικός της τάξης δίνει στους μαθητές ένα χάρτινο μικρό κουτάκι, το οποίο περιέχει μέσα μια παλιά παιδική μπλούζα και ένα πλαστικό σκοινί ρούχων. Παράλληλα στον χώρο ακούγεται χαλαρωτική μουσική. Αναφέρει σε εκείνους ότι απ' έξω γράφει το κουτί των αισθήσεων και τους ζητά να το ανακαλύψουν, χρησιμοποιώντας τα χέρια και τη φαντασία τους. Πάνω στο καπάκι από το κουτί υπάρχει μια τρύπα, ώστε οι μαθητές, να αγγίξουν το περιεχόμενο του. Το κουτάκι αυτό, περνάει από μαθητή σε μαθητή με σειρά, όπως κάθονται στη παρεούλα. Αρχικά κάθε μαθητής βάζει μέσα το χέρι και προσπαθεί, να περιγράψει τι είναι εκείνο που αγγίζει και το συναίσθημα που του δημιουργεί (μαλακό ή σκληρό). Σε κάθε μαθητή η εκπαιδευτικός ρωτά αν φορούσες αυτό το ύφασμα πάνω σου ή αν τα μαλλιά σου ήταν έτσι πώς πιστεύεις, ότι θα ένιωθες; Η ίδια ερώτηση θα πραγματοποιηθεί σε κάθε μαθητή ξεχωριστά. Έπειτα οι μαθητές σηκώνονται από τις θέσεις τους και στέκονται σε μια θέση μέσα στην τάξη σε ομάδες. Η πρώτη ομάδα είναι εκείνη των καθαρών μαθητών και η δεύτερη ομάδα εκείνη των παραμελημένων μαθητών. Η εκπαιδευτικός ζητά από τους παραμελημένους μαθητές, να εκφράσουν με το πρόσωπο και το σώμα τους πώς θα ένιωθαν, αν βρίσκονταν κάπου έξω και φορούσαν τη βρόμικη μπλούζα και τα μαλλιά τους ήταν αχτένιστα. Μερικά βοηθητικά παραδείγματα θα ήταν (δείχνω στεναχώρια με το πρόσωπο μου, κρύβω το πρόσωπο μου για να μη με δουν). Μόλις η ομάδα είναι έτοιμη, προχωρά στην επόμενη με τους καθαρούς μαθητές και ρωτά ποιός θα ήθελε, να αγκαλιαστεί με ποιόν ώστε να του δείξει συμπόνια για αυτό που του συμβαίνει. Όταν

τα παιδιά θα είναι αγκαλιά μπορούν να λένε: «Μου αξίζει να είμαι καθαρό και περιποιημένο, κάνε με παρέα». (Οι ρόλοι των παιδιών, θα αντιστραφούν).

Πορεία:

Ο κύριος ταχυδρόμος το πρωί, θα φέρει στο σχολείο ένα κουτί, για να το παραδώσει στην εκπαιδευτικό της τάξης. Το κουτί το στέλνει ένα παιδάκι που λέγεται Δημήτρης για τους μαθητές της τάξης. Μέσα σε αυτό υπάρχει εκτός από τη μπλούζα και το σκοινί, ένα CD με μια ταινία μικρού μήκους. Στην ταινία ο Δημήτρης αναφέρει στα παιδιά μια ιστορία που τον στεναχώρησε αρκετά. Μόλις τα παιδιά καθίσουν στην παρεούλα η εκπαιδευτικός, θα τους πει για το κουτί και έπειτα θα βάλει στην οθόνη, να παίζει η ταινία, εκείνη θα είναι πρώτη συνάντηση των παιδιών με τον Δημήτρη και εκείνος θα τους πει αναλυτικά τον σκοπό αυτής της ταινίας.

Λόγια Δημήτρη:

«Γεια σας παιδιά, εγώ είμαι ο Δημήτρης και θα ήθελα να σας διηγηθώ μια ιστορία που με στεναχωρεί. Πριν λίγες ημέρες είχα πάει στα γενέθλια ενός φίλου μου, που μένουμε στην ίδια γειτονιά. Καθώς παίζαμε άκουσα ένα παιδάκι να λέει στον φίλο μου, ότι δεν θέλει να παίζουμε μαζί, γιατί μυρίζω άσχημα. Τα μαλλιά μου δεν είναι πλυμένα και τα ρούχα αρκετά βρώμικα, επίσης του είπε να μην με κάνει παρέα. Εγώ στεναχωρήθηκα πολύ και χωρίς να το πω στον φίλο μου έφυγα από τα γενέθλια του και γύρισα στο σπίτι μου. Παιδάκια είμαι και εγώ μικρός όπως και εσείς, δεν μπορώ να κάνω μπάνιο μόνος μου, με κάνουν οι γονείς μου, όταν προλαβαίνουν, αλλά το πρόβλημα είναι ότι δουλεύουν πολλές ώρες την ημέρα και δεν προλαβαίνουν συχνά, έτσι είμαι βρώμικος και τα άλλα παιδάκια δεν με θέλουν για παρέα τους».

ΤΕΛΟΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Όλα αυτά σας τα λέω γιατί χρειάζομαι την βοήθεια σας.

A) Πως να πω στην μαμά μου τι συμβαίνει;

B) Πως να της πω ότι θέλω να με κάνει μπάνιο ακόμη και όταν είναι κουρασμένη ή έστω να με μάθει να κάνω μπάνιο μόνος μου;

Γ) Πως θα νιώθατε αν ήσασταν στην θέση μου και ένα άλλο παιδάκι, έλεγε αυτά τα λόγια για εσάς;

Δ)Τραβήξτε ένα βίντεο στο οποίο θα υποστηρίζατε το δικαίωμα σας, να είστε καθαροί ως προς την οικογένεια του Δημήτρη και ένα ακόμη το οποίο θα στέλνατε στον φίλο του και θα του εξηγούσατε πως ένιωσε εκείνη την στιγμή, καθώς και τα λόγια που θα έπρεπε να πει στο άλλο παιδάκι για να τον υποστηρίξει. Η εκπαιδευτικός θα αναλάβει την θέση του βιντεογράφου.

Αξιολόγηση:

Χωριστείτε σε ομάδες των τριών ατόμων και με την βοήθεια της τεχνικής της παγωμένης εικόνας, δημιουργείστε (με τη στατικότητα των σωμάτων σας, την έκφραση του προσώπου και τις σχέσεις μεταξύ σας, καθώς και τον συμβολισμό όπως ένα συναίσθημα ή κάτι που σας απασχολεί άμεσα) ένα μήνυμα που θέλετε να δείξετε, σε όσους σας παρακολουθούν, από την στιγμή που τα δύο παιδάκια συνομιλούν μεταξύ τους και ο Δημήτρης ακούει, δείχνοντας το βίωμα εκείνης της στιγμής, από την πλευρά κάθε ήρωα (κάθε παιδί από κάθε ομάδα θα πρέπει να υποδυθεί και τους τρεις ρόλους).

2η δραστηριότητα: Η μαραμμένη λεμονιά (Παιδί, Εαυτός και Κοινωνία/ Παιδί, Σώμα, Δημιουργία και Έκφραση).

Μαθησιακοί στόχοι από το Πρόγραμμα Σπουδών του Νηπιαγωγείου 2021:

Είδη θεάτρου και κοινωνικοπολιτισμικά πλαίσια: Να συνδέουν το περιεχόμενο ενός θεατρικού έργου με ζητήματα της καθημερινότητας τους και της σύγχρονης ζωής (σ. 105).

B1. Προσωπική και κοινωνικοσυναισθηματική ανάπτυξη: Να ζητούν και να παρέχουν βοήθεια όταν χρειάζεται (σ. 47).

B.1 Προσωπική και κοινωνικοσυναισθηματική ανάπτυξη: Να διεκδικούν το δικαίω τους (σ. 47).

Μαθησιακοί στόχοι από το Πρόγραμμα σπουδών για το μάθημα της θεατρικής αγωγής στο δημοτικό 2022:

Έκφραση στην ομάδα: Σωματική έκφραση και κίνηση (σ. 9).

Θεατροπαιδαγωγικές διδακτικές μέθοδοι: παιχνίδι ρόλου (σ. 16).

Μαθησιακοί στόχοι:

Να γνωρίζουν τα δικαιώματά τους.

Να μπορούν, να υποστηρίξουν τον εαυτό τους σε δύσκολες καταστάσεις.

Μέθοδοι:

Αφήγηση ιστορίας

Ερωτήσεις- απαντήσεις

Θεατροπαιδαγωγικές διδακτικές μέθοδοι – θεατρικές τεχνικές: δραματοποίηση και παιχνίδι ρόλου.

Εποπτικά μέσα & Υλικά:

Ρούχα ή αξεσουάρ σε πορτοκαλί και κίτρινα ρούχα.

Ένα ψάθινο καπέλο.

Καρό πουκάμισο.

Πλαστικά φτυαράκια.

Διάρκεια & Χώρος υλοποίησης:

45 λεπτά: (10 λεπτά αφήγηση της ιστορίας, 5 λεπτά ερωτήσεις απαντήσεις, 15 λεπτά δράση, 15 λεπτά αξιολόγηση).

Χώρος: Γωνιά της παρεούλας.

Προϋπάρχουσες γνώσεις:

Τα παιδιά χρειάζεται, να έχουν διδαχτεί την θεματική της φιλίας, των συναισθημάτων και των δικαιωμάτων τους.

Εισαγωγική αισθησιοκινητική δραστηριότητα:

Περπατήστε στον χώρο με κλειστά τα μάτια. Φανταστείτε ότι βρίσκεστε σε ένα κήπο με υπέροχες μυρωδιές από φρούτα και λαχανικά. Τώρα θα ήθελα, να καθίσετε κάτω και να αγγίξετε το χώμα που είναι ποτισμένο από νερό, για σκεφτείτε πώς είναι η αφή του, πώς μυρίζει; Μόλις είστε έτοιμοι σηκωθείτε κάντε τρία βήματα και καθίστε πάλι κάτω, αγγίξετε το χώμα που είναι στεγνό, πώς είναι η αφή του; Έχει μυρωδιά; Σκεφτείτε τώρα πως βλέπετε, ένα δέντρο γεμάτο από ζουμερά φρούτα, τι συναίσθημα σας προκαλεί; Μόλις είστε έτοιμοι, σκεφτείτε ότι δίπλα ακριβώς σε αυτό το δέντρο, βρίσκεται ένα άλλο, του οποίου τα φύλλα είναι πεσμένα, σχεδόν ξερά, όπως και οι καρποί του, τι συναίσθημα σας προκαλεί; Ανοίξτε τα μάτια σας, βρείτε τον/ την

συμμαθήτριά σας, που βρίσκεται κοντά σας και γίνεται ζευγάρι, αναλάβετε ρόλους ως το δέντρο με τα ζουμερά φρούτα αλλά και ως το ξερό δέντρο και συζητείστε χαμηλόφωνα μεταξύ σας τα συναισθήματά σας. Αργότερα αν το επιθυμείτε, μπορείτε να μας ξανά παίξετε τη σκηνή, της συνάντησής σας.

Πορεία:

Σε ένα σπίτι κοντά στη θάλασσα, ζούσαν κάθε λογής όμορφα λουλούδια και δέντρα. Η οικογένεια που είχε αυτό το σπίτι, ζούσε μακριά και πήγαινε εκεί μόνο για διακοπές. Κάθε καλοκαίρι ο ιδιοκτήτης του σπιτιού, φύτευε όλο και περισσότερα λουλούδια και δέντρα γιατί του άρεσαν πολύ. Περισσότερο απ' όλα του άρεσαν οι μυρωδιές και τα χρώματα τους. Βλέπετε εκείνα αποτελούσαν για εκείνον συντροφιά και τον γέμιζαν όλο χαρά. Κάθε ημέρα όταν ο κύριος Ναπολέον ξυπνούσε, έπινε το καφεδάκι του, φόραγε το ψάθινο καπέλο, έπαιρνε το ποτιστήρι του και πήγαινε πότιζε τα λουλούδια και τα δέντρα του. Όταν όμως πλησίαζε ο χειμώνας, ο κύριος Ναπολέον έφευγε από το σπίτι, έβαζε ένα μηχανάκι με λάστιχο και νερό, το ρύθμιζε, ώστε την σωστή ώρα, το νερό να ανοίγει και τα λουλουδάκια, να ποτίζονται μόνα τους. Μια χρονιά όμως πριν φύγει, έκανε ένα σοβαρό λάθος, άφησε ένα δέντρο χωρίς λάστιχο και εκείνο, δεν ποτίζονταν καθημερινά. Αποτέλεσμα ήταν εκείνο να μαραθεί και το όμορφο πράσινο χρώμα του, να αρχίσει, να χάνεται. Μια ημέρα λοιπόν η φίλη του η ροδακινιά το ρώτησε: « Γλυκιά μου λεμονιά, τι έχεις; Που πήγαν τα όμορφα χρώματά σου και τα ζουμερά κίτρινα λεμόνια σου; Είσαι στεναχωρημένη;», τότε η λεμονιά της απάντησε: «Πορτοκαλί μου ροδακινιά, έχω μεγάλο πρόβλημα και θέλω να το μοιραστώ μαζί σου, ο κύριος Ναπολέον με ξέχασε φέτος και δεν με ποτίζει, έτσι τα φύλλα μου είναι βαριά, τα λεμόνια μου χάλασαν και το χρώμα μου είναι στεγνό. Διψάω και πεινάω πάρα πολύ». Τότε η ροδακινιά

της είπε: «Άμα μου είχες πει νωρίτερα το πρόβλημα σου, τότε εγώ, εγώ, θα σε βοήθαγα νωρίτερα». Έτσι και έγινε, κάθε ημέρα όταν το νερό έτρεχε, η ροδακινιά κουνιόταν και έσπρωχνε λίγο νεράκι και στην λεμονιά. Μέχρι που μια ημέρα, η πόρτα άνοιξε και μπήκε στην αυλή του σπιτιού, ο κύριος Ναπολέον τότε η ροδακινιά τον είδε και άρχισε να κουνάει έντονα τα φύλλα της. Ο κύριος Ναπολέον την πλησίασε, εκείνη συνέχισε να κουνάει τα φύλλα της προς την πλευρά της λεμονιάς και έτσι ο ιδιοκτήτης είδε την

στεναχωρημένη λεμονιά. Κατάλαβε τι είχε συμβεί και αμέσως έτρεξε και της έριξε νερό και φαγητό, η λεμονιά άνθισε ξανά και η χαρά ήταν φανερή.

ΤΕΛΟΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Η εκπαιδευτικός φορώντας κίτρινη μπλούζα ή καπέλο ή φουλάρι πάνω της παριστάνει την λεμονιά και ρωτά τους μαθητές:

- Α)** Πως νομίζετε ότι ένιωσα, όταν το νερό και το φαγητό μου άρχισαν να τελειώνουν;
- Β)** Πιστεύετε ότι ο κύριος Ναπολέων, δεν μου έδινε επίτηδες νερό και φαγητό, επειδή δεν με αγαπούσε;
- Γ)** Έχετε νιώσει ποτέ όπως η λεμονιά;
- Δ)** Αν σας συνέβαινε το ίδιο σε ποιόν, θα μπορούσατε, να ζητήσετε βοήθεια; Αν συνέβαινε, σε κάποιο άλλο παιδάκι πως θα το βοηθούσατε εσείς;

Δράση: Ζητήστε από τα παιδιά, να φορέσουν ρούχα (από την γωνιά του κουκλοθέατρου), τα οποία να ταιριάζουν με τα χρώματα της ιστορίας. Αυτοσχεδιάζοντας μεταξύ τους, να δημιουργήσουν ένα δρώμενο με όσα θυμούνται από την ιστορία με ή χωρίς λόγια (σωματική έκφραση και κίνηση).

Αξιολόγηση:

Φορώντας τα ρούχα που επέλεξαν για την προηγούμενη δράση, παίξτε ένα παιχνίδι ρόλων, κατά το οποίο μερικά παιδιά θα είναι η λεμονιά, μερικά η ροδακινιά και μερικά ο κύριος Ναπολέων. Σε αυτό το παιχνίδι τα παιδιά λένε, ανάλογα με τον ρόλο τους. Λεμονιά: «Είμαι στεναχωρημένη», «Με ξέχασες, πεινάω και διψάω», ροδακινιά: «Θα σε βοηθήσω εγώ», κύριος Ναπολέων: «Με συγχωρείς, δεν το ήθελα»

2ο υπόθεμα: « δραστηριότητες για την λεκτική κακοποίηση έναντι του παιδιού».

1η δραστηριότητα: μια αφήγηση από τα παιδικά χρόνια της εκπαιδευτικού της τάξης (Παιδί, Εαυτός και Κοινωνία/ Παιδί, Σώμα, Δημιουργία και Έκφραση).

Μαθησιακοί στόχοι από το Πρόγραμμα Σπουδών του Νηπιαγωγείου 2021:

B1. Προσωπική και κοινωνικοσυναισθηματική ανάπτυξη: Να ζητούν και να παρέχουν βοήθεια όταν χρειάζεται (σ. 47).

B.1 Προσωπική και κοινωνικοσυναισθηματική ανάπτυξη: Να διεκδικούν το δικαίω τους (σ. 47).

Δ.2 Τέχνες – iii) Είδη θεάτρου και κοινωνικοπολιτισμικά πλαίσια: Να ανακαλύπτουν και να επεξεργάζονται τις δυνατότητες έκφρασης που τους δίνει το σώμα τους (σ.104).

Δ.2 Τέχνες – iii) Είδη θεάτρου και κοινωνικοπολιτισμικά πλαίσια: Να διατυπώνουν προτάσεις επίλυσης ενός ζητήματος υπό το πρίσμα του ρόλου που ενσαρκώνουν (σ.105).

Μαθησιακοί στόχοι από το Πρόγραμμα σπουδών για το μάθημα της θεατρικής αγωγής στο δημοτικό 2022:

Θεατροπαιδαγωγικές διδακτικές μέθοδοι

Μαθησιακοί στόχοι:

Να αντιληφθούν τους σωστούς τρόπους συμπεριφοράς στον ίδιο τον εαυτό και τους άλλους.

Να υποστηρίξουν τον εαυτό τους σε δύσκολες στιγμές.

Να ζητούν και να παρέχουν βοήθεια όταν κάποιος το χρειάζεται.

Μέθοδοι:

Αφήγηση ιστορίας

Θεατροπαιδαγωγικές διδακτικές μέθοδοι – Θεατρικές τεχνικές: σωματικό θέατρο.

Εποπτικά μέσα & Υλικά:

Ενδεικτικά η εκπαιδευτικός θα μπορούσε να εφοδιάσει με ρούχα την γωνιά του κουκλοθέατρου, τα οποία θα μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν τα παιδιά κατά την διάρκεια της δράσης.

Διάρκεια & Χώρος υλοποίησης:

40 λεπτά (10 λεπτά αφήγηση ιστορίας από την εκπαιδευτικό, 15 λεπτά δράση, 15 λεπτά παιχνίδι αξιολόγησης).

Χώρος: γωνιά της παρεούλας.

Προϋπάρχουσες γνώσεις:

Για την συγκεκριμένη δράση τα παιδιά, οφείλουν να γνωρίζουν τα βασικά συναισθήματα και τις πράξεις καλοσύνης.

Εισαγωγική αισθησιοκινητική δραστηριότητα:

Αφήστε τους μαθητές να κινηθούν ελεύθερα μέσα στο προαύλιο. Επισημάνετε σε εκείνους ότι ο καιρός είναι πολύ ζεστός και μοιάζει με καλοκαίρι. Όλοι οι συμμαθητές πηγαίνουν βόλτα για παγωτό στο περίπτερο, που βρίσκεται κοντά στο σχολείο. Η εκπαιδευτικός τα παροτρύνει μέσα από τις εκφράσεις του προσώπου τους και το βάδισμα τους, να δείξουν πως αισθάνονται όταν πηγαίνουν για παγωτό παράλληλα εκείνη, μπορεί να βάλει μουσική (ήχους από αυτοκίνητα, κελιάδισμα πουλιών, ομιλία περαστικών ανθρώπων). Φανταστικά σε ένα σημείο του προαυλίου υπάρχει ένα περίπτερο με παγωτά, κάθε μαθητής αγοράζει το παγωτό που του αρέσει περισσότερο από το ψυγείο και το κρατά στο χέρι του. Ξαφνικά η εκπαιδευτικός παριστάνει ένα παιδί που περνά από δίπλα και παίρνει τα παγωτά των παιδιών, λέγοντας: «Φέρ' το είναι δικό μου». Τότε τους ζητά, να μείνουν ακίνητοι και να παρατηρήσουν μεταξύ τους, τα συναισθήματα που ζωγραφίζονται στο πρόσωπο τους. Έπειτα σε κύκλο συζητούν όλοι μαζί πως τους φάνηκε η κίνηση του παιδιού που τους πήρε το παγωτό και τους αναφέρει, ότι θα τους διηγηθεί μια ιστορία.

ΑΡΧΗ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Όταν ήμουν μικρή, το καλοκαίρι κάθε απόγευμα κατέβαινα στην παιδική χαρά κάτω από το σπίτι μου μαζί με τα άλλα παιδάκια που έμεναν εκεί κοντά. Πριν βγούμε βόλτα η μαμά και ο μπαμπάς μας έδιναν χρήματα, για να αγοράσουμε παγωτό. Κάποια ημέρα μαζευτήκαμε όλα τα παιδιά και περάσαμε απέναντι για να πάμε στο περίπτερο. Αφού βγάλαμε από το ψυγείο τα παγωτά που θέλαμε, πήγαμε, να πληρώσουμε τον κύριο περιπτερά. Την ίδια ώρα με εμάς είχαν, πάει και κάτι άλλα παιδιά με ποδήλατα που ήταν μεγαλύτερα μας στην ηλικία. Τότε ένα από αυτά μου άρπαξε το παγωτό από τα χέρια, με είπε μικρούλα, χαζούλα, «κακάκι» και με έσπρωξε λέγοντας, πως αυτό το παγωτό ήταν δικό του και πως το είχε πάρει εκείνος από το ψυγείο. Οι φίλοι μου ήταν μικρά παιδάκια, όπως εγώ. Όταν είδαν τι συνέβη, φοβήθηκαν και έφυγαν από την άλλη πλευρά. Ο κύριος που είχε το περίπτερο, δεν είδε τι μου έκανε αυτό το παιδί. Έβαλα τα κλάματα, δεν ήξερα τι να κάνω, δεν είχα βοήθεια, έτσι έσκυψα το κεφάλι μου και έφυγα. Πήγα σπίτι, είπα στην μαμά μου τι έγινε και η μαμά μου με συμβούλεψε, πως την επόμενη φορά θα πάμε μαζί για παγωτό και πως κανένας θα μου το ξανά πάρει.

ΤΕΛΟΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Δράση:

Τα παιδιά χωρισμένα σε ομάδες αναλαμβάνουν, να ανεβάσουν μια σκηνή από την ιστορία που τους διηγήθηκε η εκπαιδευτικός με στόχο να αυτοσχεδιάσουν και να πουν την γνώμη τους σχετικά με το πρόβλημα που είχε δημιουργηθεί. Μια ιδέα θα ήταν, να πουν την γνώμη τους σχετικά με το (πως θα ήταν σωστό να φερθούν οι φίλοι της με σκοπό να την προστατέψουν, τι θα έπρεπε να κάνει η ίδια για να καταλάβει ο κύριος περιπτεράς το συμβάν και να τη βοηθήσει;) Αν αυτά είναι δυνατόν να γίνουν, τότε δημιουργήστε μια νέα σκηνή και δώστε της το τέλος που της αξίζει. Τα παιδιά μπορούν να φορέσουν ότι ρούχα θέλουν από το κουκλοθέατρο, ώστε να μπου καλύτερα στον ρόλο ή και να κατασκευάσουν διάφορα σκηνικά αντικείμενα με απλά υλικά που θα βοηθήσουν στην εξαγωγή της σκηνής (παγωτό, περίπτερο, ποδήλατο) ό,τι εντυπωσιάζει κάθε παιδί από την σκηνή που έχει αναλάβει.

Αξιολόγηση:

Ζητήστε στα παιδιά να συνεργαστούν μεταξύ τους και να δημιουργήσουν γλυπτά με το σώμα τους, από την σκηνή που τους έκανε μεγαλύτερη εντύπωση.

2η δραστηριότητα: « Τα ζώακια της Σαβάνας πηγαίνουν σχολείο» (Παιδί, Εαυτός και Κοινωνία/ Παιδί, Σώμα, Δημιουργία και Έκφραση).

Μαθησιακοί στόχοι από το Πρόγραμμα Σπουδών του Νηπιαγωγείου 2021:

B1. Προσωπική και κοινωνικοσυναισθηματική ανάπτυξη: Να ζητούν και να παρέχουν βοήθεια όταν χρειάζεται (σ. 47).

Δ.2 Τέχνες – iii) Είδη θεάτρου και κοινωνικοπολιτισμικά πλαίσια: Να ανακαλύπτουν και να επεξεργάζονται τις δυνατότητες έκφρασης που τους δίνει το σώμα τους (σ.104).

Δ.2 Τέχνες – iii) Είδη θεάτρου και κοινωνικοπολιτισμικά πλαίσια: Να διατυπώνουν προτάσεις επίλυσης ενός ζητήματος υπό το πρίσμα του ρόλου που ενσαρκώνουν (σ.105).

Μαθησιακοί στόχοι από το Πρόγραμμα σπουδών για το μάθημα της θεατρικής αγωγής στο δημοτικό 2022:

Να συνδυάζουν στοιχεία και κώδικες από άλλες τέχνες (ζωγραφική).

Θεατρικές μέθοδοι / προσεγγίσεις (δραματοποίηση) (σ.27).

Μαθησιακοί στόχοι:

Να αντιληφθούν τους σωστούς τρόπους συμπεριφοράς στον ίδιο τον εαυτό και τους άλλους.

Να ζητούν και να παρέχουν βοήθεια όταν κάποιος το χρειάζεται.

Μέθοδοι:

Αφήγηση ιστορίας, ομαδοσυνεργατική- βιωματική δράση.

Εποπτικά μέσα & Υλικά:

Φανταστική στολή με ύφασμα από το δέρμα της καμηλοπάρδαλης ή μια κάπα δεμένη.

Φωτοτυπίες με ζωγραφισμένη μάσκα το πρόσωπο μιας καμηλοπάρδαλης

Μαρκαδόροι, ξυλομπογιές κλπ.

Χαρτιά Α4

Διάρκεια & Χώρος υλοποίησης:

50 λεπτά (10 λεπτά αφήγηση ιστορίας από την εκπαιδευτικό, 25 λεπτά δράση , 15 λεπτά αξιολόγηση).

Χώρος: γωνιά της παρεούλας.

Προϋπάρχουσες γνώσεις:

Θεματικές όπως η φιλία και η διαφορετικότητα αποτελούν βασικές ενότητες προς εκμάθηση πριν την υλοποίηση μιας δραστηριότητας κατά της παιδικής κακοποίησης. Συμπληρωματικά καλό θα ήταν να έχει διδαχτεί και η θεματική με τα ζώα της σαβάνας.

Πορεία:

Μετά την πρωινή ρουτίνα τα παιδιά και η εκπαιδευτικός θα καθίσουν στην παρεούλα της τάξης. Η εκπαιδευτικός θα φορέσει μια κάπα καμηλοπάρδαλης και θα την υποδυθεί (Νηπιαγωγός σε ρόλο). Προχωρώντας θα τους διηγηθεί μια ιστορία που αφορά μια καμηλοπάρδαλη, λέγοντας στα παιδιά πόσο πολύ την στεναχώρησε και πως για να την υποστηρίξει αποφάσισε να ντυθεί και εκείνη καμηλοπάρδαλη.

Εισαγωγική αισθησιοκινητική δραστηριότητα:

Φανταστείτε ότι είστε μια μικρούλα καμηλοπάρδαλη, βρίσκεστε σε έναν νέο χώρο, με διαφορετικά ζώακια και αναζητάτε νέους φίλους. Όλα τα ζώακια σας κοιτούν, αλλά κανένα δε σας μιλάει, πώς νομίζετε ότι θα νιώθατε; Πώς πιστεύατε ότι θα περπατούσατε; Τι πιστεύατε θα έλεγαν για εσάς; Μπορείτε να το παραστήσετε; Τώρα έρχεται κοντά σας, ένα από τα ζώακια και σας ρωτά το όνομα σας. Πώς θα αισθανόσασταν καλύτερα ή χειρότερα που πλέον θα είχατε έναν νέο φίλο; Μπορείτε να μου δείξετε με τη χρήση της παντομίμας το συναίσθημα και τη στάση του σώματος σας; Σκεφτείτε τώρα ότι παίζατε, εδώ και λίγη ώρα με τον νέο σας φίλο και ξαφνικά σας πλησιάζουν όλο και περισσότερα ζώακια, πώς θεωρείτε ότι θα νιώθατε εκείνη τη στιγμή; Την επόμενη ημέρα άραγε θα θέλατε να ξανά πάτε στο ίδιο μέρος ναι ή όχι; (Τα παιδιά ανάλογα με το ζώακι που θα επιλέξουν, μπορούν να φορέσουν κάτι από το κουκλοθέατρο ή να κάνουν ήχους από τα ζώα που παριστάνουν).

ΑΡΧΗ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Κάθε ημέρα όπως και εσείς παιδάκια έτσι και τα ζώακια της σαβάνας πηγαίνουν στο σχολείο τους. Ένα πρωινό η κυρία της τάξης του σχολείου η γκνου- νου είτε στα μικρά

γκνου: «Ότι στο σχολείο τους θα έρθει ένα νέο ζωάκι, το οποίο θα είναι κοριτσάκι. Το όνομα εκείνης είναι Gigi the Giraffe». Λίγο αργότερα η πόρτα του σχολείου χτύπησε «τοκ, τοκ», (κάνει και η εκπαιδευτικός την κίνηση σαν να χτυπά μια πόρτα), ήταν η νέα τους συμμαθήτρια μαζί με τον μπαμπά της. Το κοριτσάκι, «Όπως σας είπα είναι καμηλοπάρδαλη και όπως όλες, έτσι και εκείνη είχε μακρύ λαιμό και αυτό σαφώς δημιουργούσε ένα σοβαρό πρόβλημα». «Το πρόβλημα ήταν πως η πόρτα ήταν κοντή και η Gigi δεν χωρούσε, να περάσει από κάτω για να μπει στην τάξη, όσες προσπάθειες και αν έκανε, στριμώχτηκε αριστερά, στριμώχτηκε δεξιά, προσπάθησε ξανά και ξανά αλλά τίποτα». Η εκπαιδευτικός της η κυρία Γκνου- νου, πρότεινε «μέχρι να φτιάξουν νέα πόρτα, ώστε να χωράει η Gigi, να κάθεται μέσα στον διάδρομο και να βάζει μέσα στην αίθουσα μόνο το κεφάλι της γιατί θα ήταν κρίμα να χάνει το μάθημα». Η Gigi ανυπομονούσε πολύ να πάει σχολείο και έτσι δέχτηκε την πρόταση της κυρίας της. Βέβαια αυτό της δημιουργούσε ένα σοβαρό πρόβλημα, δεν μπορούσε να γνωρίσει τα άλλα ζωάκια και να παίζει μαζί τους. Μετά από λίγες ημέρες η κυρία Γκνου – νου αποφάσισε να βγάλει τα ζωάκια έξω και να τα αφήσει να πάνε μόνα τους για κυνήγι. Η καμηλοπάρδαλη ρώτησε τα γκνου «αν θα μπορούσε, να πάει μαζί τους», και εκείνα της απάντησαν: «Τι εσύ μαζί μας; Εσύ είσαι διαφορετική δεν είσαι γκνου. Δεν σε θέλουμε μαζί μας, τι να σε κάνουμε; Αυτός ο λαιμός σου πως είναι έτσι; Είσαι μια μακρυλαιμό. Ο λαιμός σου θα μας προδώσει, θα σε δουν τα άλλα ζώα και δεν θα έρθουν κοντά». Η Gigi ένιωσε άσχημα έφυγε και πήγε μόνη της για κυνήγι. Όταν ήρθε η ώρα για να γυρίσουν πίσω η κυρία Γκνου- νου χτύπησε το καμπανάκι και τότε είδε όλα τα γκνου να γυρνούν παρέα ενώ την Gigi μόνη της. Την κοίταξε με θυμό και της είπε «Γιατί δεν πήγες μαζί τους και πήγες μόνη σου;», ένα από τα γκνου είπε «Εμείς κυρία της είπαμε να έρθει εκείνη δεν ήθελε (ψέματα)». Η Gigi τον κοίταξε στεναχωρημένα. Δεν της άξιζε τέτοια συμπεριφορά. Την επόμενη ημέρα η κυρία ξανά άφησε έξω τα ζωάκια να πάνε για κυνήγι, τότε η καμηλοπάρδαλη ξανά πήγε μαζί τους και εκείνα της είπαν «Αν μας ακολουθήσεις εμείς θα σε τραυματίσουμε». Με δάκρυα στα μάτια η καμηλοπάρδαλη πήγε και είπε στην κυρία Γκνου- νου «τι συνέβη» και εκείνη της είπε μην ανησυχείς θα μιλήσουμε όλοι μαζί και θα βρούμε λύση. Η Gigi χάρηκε αλλά που να ήξερε ότι η κυρία Γκνου – νου θα το ξέχναγε.

ΤΕΛΟΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Δράση:

Κατασκευάστε μάσκες από απλά υλικά για την δημιουργία ενός προσωπείου για την Gigi. Έπειτα η νηπιαγωγός σε ρόλο (ως γνου- νου), ενθαρρύνει τα παιδιά, να της θυμίσουν ποιο είναι το πρόβλημα. Ενθαρρύνετε τα παιδιά, να σηκωθούν και να περιγράψουν, λεκτικά τα συναισθήματα αλλά και τις απορίες που θα είχαν, αν βρίσκονταν στην θέση της καμηλοπάρδαλης.

Αξιολόγηση:

Παρέα με τα παιδιά ψάξτε και βρείτε μια λύση για το πρόβλημα που αντιμετωπίζει η Gigi.

Προσπαθήστε να περιγράψετε με την βοήθεια της ζωγραφικής, το περίγραμμα του χαρακτήρα της καμηλοπάρδαλης (σκιαγραφήστε το σώμα της, το δέρμα της με σχέδια-καμπύλες, το συναίσθημα της (ότι την κάνει χαρούμενη αλλά και λυπημένη και αναδείξτε το με την βοήθεια των γραμμών), όπως και το περιβάλλον που θα ήθελε, να υπάρχει στο σχολείο με σκοπό, να αισθάνεται όμορφα.

Βιβλιογραφία

ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ

Charmaz, K. (2006). *Constructing Grounded Theory. A Practical Guide Through Qualitative Analysis*.

Creswell, J. W. (2011). *Η Έρευνα στην Εκπαίδευση: Σχεδιασμός, Διεξαγωγή και Αξιολόγηση της Ποσοτικής και Ποιοτικής Έρευνας*. Μτφ. Ν. Κουβαράκου. Αθήνα: Έλλην.

Eliza.org from: ([Καλωσήρθατε | ELIZA](#))

Goleman, D. (2015). *Η συναισθηματική νοημοσύνη*. (τομ. Β'). Αθήνα: Η καθημερινή.

Redington, C. (1982). *Can theatre teach? An historical and evaluative analysis of Theatre in Education*: Oxford, NY, Toronto, Sydney, Paris Frankfurt: Retgamon press.

Robson, C. (2010). *Η Έρευνα του Πραγματικού Κόσμου: Ένα μέσον για κοινωνικούς επιστήμονες και επαγγελματίες ερευνητές* (μτφ. Β. Νταλάκου και Κ. Βασιλικού). (2^η εκδ.) Αθήνα: Gutenberg.

Rosenberg, M. (1995). Global self- esteem and specific self- esteem: different concepts, different outcomes. *American Sociological Review*, 60, 141-156.

Ward, D. (1930). *Creative Dramatics*. New York: Appleton- Century Crofts.

World Health Organization (1999). *Report of the Consultation on Child Abuse Prevention, Geneva, 29-31 March, WHO/HSC/PV1/99.1*. From: ([World Health Organization \(WHO\)](#))

ΕΛΛΗΝΙΚΗ

Αγάθωνος – Γεωργοπούλου, Ε. (1991). *Κακοποίηση – Παραμέληση Παιδιών*. ΓΡΗΓΟΡΗΣ.

Αύδη, Α. (2018). *Όταν ο δάσκαλος μπαίνει σε ρόλο*. Εκδόσεις: Μεταίχμιο.

Γαλανάκη, Ε (2018). *Κατανοώντας την ανάπτυξη των παιδιών*. Τζιόλα.

Γερούκη, Μ. (2011). *Η Σεξουαλική Αγωγή στο Σχολείο: Θεωρία και πράξη - Οι απόψεις των εκπαιδευτικών*. Αθήνα: Μαραθιά.

Γραμματάς, Θ. (2005). *Θεατρική παράσταση και επιμόρφωση των εκπαιδευτικών*. Εκδόσεις: Τυπωθήτο

Γραμματάς, Θ. (2004). *Το θέατρο στο σχολείο*. Εκδόσεις: Ατραπός.

Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (2020). *Παρατηρήσεις της ΕΕΔΑ σχετικά με την εφαρμογή της Συνθήκης του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα του Παιδιού στην Ελλάδα*.

Ανακτήθηκε από:

https://www.nchr.gr/images/pdf/apofaseis/paidia/GNCHR_Submission_to_UNCRC.pdf

Ίσαρη, Φ., & Πουρκός Μ., (2015). Ποιοτική μεθοδολογία έρευνας: *Εφαρμογές στην ψυχολογία και στην εκπαίδευση*. Αθήνα: Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών.

Κανακούδη – Τσακαλίδου, Φ., Παπαχρήστου, Φ. & Ζαφειρίου, Δ. (2023). *Βασική παιδιατρική*. UNIVERSITY STUDIO PRESS.

Κατωπόδη, Α. (2005). *Παιδική Σεξουαλική Κακοποίηση*. Μαραθιάς.

Κόκος, Α. (2003). *Ο μετασχηματισμός των στάσεων και ο ρόλος του εμψυχωτή*. Στο

Λαχανοπούλου, Φ. (2024). Οι επιμορφωτικές ανάγκες των εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης στη σεξουαλική αγωγή: απόψεις εκπαιδευτικών. *Κείμενα Παιδείας*, (8), σ. 41–54.

Ανακτήθηκε από <https://doi.org/10.12681/keimena-paideias.37103>.

Λυδάκη, Π. (2015). «Μια μελέτη συναισθηματικών, κοινωνικών και γνωστικών λειτουργιών κακοποιημένων και μη κακοποιημένων παιδιών». (Διδακτορική διατριβή, Πανεπιστήμιο Κρήτης). Ανακτήθηκε από: [Μια μελέτη συναισθηματικών, κοινωνικών και γνωστικών λειτουργιών κακοποιημένων και μη κακοποιημένων παιδιών](#)

Μαρτίνου, Μ. (2018/2/1). *Ημερίδα για την παιδική κακοποίηση*. Συνεδριακό κέντρο της εθνικής ασφαλιστικής.

Μυρωνάκη, (2013). Στο Γραμματάς, Θ. (2013). *Το θέατρο ως μορφοπαιδευτικό αγαθό και καλλιτεχνική έκφραση στην Εκπαίδευση και την Κοινωνία*. Διδακτικό Εγχειρίδιο στο πλαίσιο του Προγράμματος «Θαλής». Αθήνα: ΕΚΠΑ.

ΟΔΗΓΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΘΕΑΤΡΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ (2021).

ΟΔΗΓΟΣ ΝΗΠΙΑΓΩΓΟΥ (2021).

Οργανισμός Παγκόσμιας Υγείας (2002).

Παναγιωτάκη, Μ. & Θεμελή, Ο. (2021). *Οδηγός για την αναγνώριση και τη διαχείριση περιστατικών κακοποίησης και παραμέλησης από τον/την Εκπαιδευτικό*. Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής.

Ανακτήθηκε από <https://www.openbook.gr/odigos-gia-tin-anagnorisi-kai-ti-diacheirisi-peristatikon-kakopoiisis-kai-paramelisis-apo-ton-tin-ekpaideytiko>

Παπαδόπουλος, Σ. (2010). *Παιδαγωγική του θεάτρου*. Εκδόσεις: ΙΔΙΩΤΙΚΗ.

Παπαδόπουλος, Σ. (2013). *Θεατρική παιδεία και επιμόρφωση των εκπαιδευτικών. Θεωρία και εφαρμογές. Εγχειρίδιο σημειώσεων θεατρικής παιδείας για εκπαιδευτικούς Α΄/θμιας και Β΄/θμιας εκπαίδευσης. Στο Θ. Γραμματάς (επιμ.), Το θέατρο ως μορφοπαιδευτικό αγαθό και καλλιτεχνική έκφραση στην εκπαίδευση και την κοινωνία Ι* (σσ. 97-127). Αθήνα: Πράξη ‘Θαλής’ – ΕΚΠΑ.

Παπακώστα, Α. (2015). Το θέατρο των καταπιεσμένων του Augusto Boal: τόπος αλλαγών κι ανταλλαγών στη ζωή και στην τέχνη. Αθήνα

Παρούση, Α. (2012). *Κουκλοθέατρο στην εκπαίδευση, εκπαίδευση στο κουκλοθέατρο*. Αθήνα: Πλέθρον.

Προεδρία της Κυβέρνησης Γενική Γραμματεία Συντονισμού (2023). ΕΘΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΑΠΟ ΤΗ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ.

Ανακτήθηκε από: [ΕΣΔ-ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗΣ-ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ-ΠΡΟΣ-ΑΝΑΡΤΗΣΗ.pdf](#)

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΘΕΑΤΡΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ (2022).

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟΥ (2022).

Σέξτου, Π. (2005). *Θεατρο-παιδαγωγικά προγράμματα στα σχολεία*. Αθήνα: Μεταίχμιο (σ.45).

Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης (2007). LANZAROTE, ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΗ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ ΚΑΙ ΤΗ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗ. Ανακτήθηκε από: [Greek Version](#)

Συνήγορος του Πολίτη (2003). *Ετήσια Έκθεση 2003*. Ανακτήθηκε από: [Συνήγορος του Πολίτη](#)

Τζαμαργιάς, Τ. (2013). Στο Γραμματάς, Θ. (2013). *Το θέατρο ως μορφοπαιδευτικό αγαθό και καλλιτεχνική έκφραση στην Εκπαίδευση και την Κοινωνία*. Διδακτικό Εγχειρίδιο στο πλαίσιο του Προγράμματος «Θαλής». Αθήνα: ΕΚΠΑ.

Τσιώλης, Γ., (2014). *Μέθοδοι και τεχνικές ανάλυσης στην ποιοτική κοινωνική έρευνα*. Αθήνα: Κριτική.

Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων (2024). «Ζούμε αρμονικά μαζί- Σπάμε την σιωπή».

Φιλίππιδης, Γ. & Γιαμουρίδου, Κ. (2024). *Αναγνώριση και διαχείριση περιστατικών παιδικής κακοποίησης στην εκπαίδευση: Στάσεις, αντιλήψεις και ετοιμότητα των εκπαιδευτικών για την πρόληψη και αντιμετώπιση του φαινομένου*. *International Journal of Educational Innovation and Research*, 5(1), σ. 112-124.

Ανακτήθηκε από:

https://www.researchgate.net/publication/374977845_Anagnorise_kai_diacheirise_per_istatikon_Paidikes_Kakopoieses_sten_Ekpaideuse_Staseis_antilepseis_kai_etoimoteta_ton_ekpaideutikon_gia_ten_prolepse_kai_antimetopise_tou_phainomenou

Παράρτημα Ι

Έντυπο Συναίνεσης Συμμετοχής στην έρευνα

Στο πλαίσιο λήψης του Μεταπτυχιακού Διπλώματος Εκπαίδευσης με τίτλο: «Κοινωνικές και Ανθρωπιστικές σπουδές στην εκπαίδευση: Λογοτεχνία, Θέατρο και Γλώσσα στην εκπαίδευση» του Παιδαγωγικού τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, εκπονώ την διπλωματική εργασία με θέμα: «Πρόταση δράσεων θεατρικής αγωγής σε εκπαιδευτικούς προσχολικής ηλικίας, για τη πρωτογενή πρόληψη της παιδικής κακοποίησης. Απόψεις εκπαιδευτικών».

Προκειμένου να υλοποιηθεί αυτή η μελέτη, πραγματοποιώ έρευνα σε εκπαιδευτικούς της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης και πιο συγκεκριμένα σε Νηπιαγωγούς, ΠΕ 60, του νομού Βοιωτίας και ζητώ την πολύτιμη βοήθεια σας για τον σκοπό αυτό. Η συμβολή σας θα είναι καθοριστική και θα συνεισφέρει απολυτά στο υπό μελέτη θέμα.

Για να ολοκληρωθεί η έρευνα μου, είναι απαραίτητη η χρήση μαγνητοφώνησης της συνέντευξης. Θα τηρηθεί η πλήρης ανωνυμία σας. Σας παρακαλώ, να υπογράψετε το παρόν έγγραφο, συναινώντας στα παραπάνω.

Σας ευχαριστώ εκ των προτέρων για την βοήθεια σας.

Η συντάκτρια

Ευτυχία Σβίγγου του Χρήστου και της Αναστασίας

Ο/Η εκπαιδευτικός Νηπιαγωγός

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗΣ

ΘΕΜΑ: «Πρόταση δράσεων θεατρικής αγωγής σε εκπαιδευτικούς προσχολικής ηλικίας, για τη πρωτογενή πρόληψη της παιδικής κακοποίησης. Απόψεις εκπαιδευτικών».

ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΑ

1. **ΦΥΛΟ:** **ΑΝΤΡΑΣ** **ΓΥΝΑΙΚΑ**
2. **ΗΛΙΚΙΑ:** **20-30** **31-40** **41-50** **51-60** **61+**
3. **ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ:** **ΝΗΠΙΑΓΩΓΟΣ**
4. **ΠΡΟΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ:** **0-5** **6-10** **11-15** **16-20** **20+**
5. **ΣΠΟΥΔΕΣ** (συμπληρώστε τις προσωπικές σας σπουδές):

ΠΤΥΧΙΟ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΥ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΕΞΟΜΟΙΩΣΗ ΠΤΥΧΙΟΥ

ΜΕΤΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ

ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΟ

Ερευνητικά Ερωτήματα

ΠΡΩΤΗ ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: Εμπειρίες με την παιδική κακοποίηση

1. Στα χρόνια θητείας στην εκπαίδευση, έχει πέσει ποτέ στην αντίληψη σας κάποιο περιστατικό κακοποίησης μεταξύ συμμαθητών ή της οικογένειας προς τον μαθητή; Αν ναι θα μπορούσατε, να κάνετε σαφές το είδος της κακοποίησης;
2. Γνωρίζετε πού θα μπορούσατε να απευθυνθείτε για να αναζητήσετε βοήθεια με σκοπό να προστατεύσετε εγκαίρως έναν μαθητή από κακοποιητικές σχέσεις ή καταστάσεις;

ΔΕΥΤΕΡΗ ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: Ο ρόλος των εκπαιδευτικών

1. Θεωρείτε πως έχετε 'χτίσει' μια δυνατή σχέση με τους μαθητές σας με σκοπό να σας εμπιστευτούν για κάτι τόσο σημαντικό;
2. Θεωρείτε ότι το νέο Πρόγραμμα σπουδών Νηπιαγωγείου έχει προβλέψει να δώσει κατευθυντήριες γραμμές για τη διδασκαλία μιας τέτοιας θεματικής; Αν ναι σε ποια ενότητα βρίσκεται;
3. Θα παρακολουθούσατε μια επιμόρφωση με βασικό γνώμονα την προστασία των μαθητών από την κακοποίηση;
4. Ποια είναι η άποψη σας σχετικά με τη δημιουργία δράσεων για την πρόληψη της παιδικής κακοποίησης για μαθητές προσχολικής εκπαίδευσης;
5. Θα αναζητούσατε έτοιμες δράσεις για τη πρόληψη της παιδικής κακοποίησης για μαθητές προσχολικής εκπαίδευσης ακόμα και αν δεν υπήρχε στην αντίληψη σας ένα περιστατικό βίας;

ΤΡΙΤΗ ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: Οι δυνατότητες του θεάτρου και η αποδοχή τους από τους εκπαιδευτικούς.

- 1. Πιστεύετε ότι οι τέχνες και πιο συγκεκριμένα το θέατρο, θα μπορούσε ως εργαλείο να προβεί στην πρόληψη της παιδικής κακοποίησης και να υποστηρίξει για την δημιουργία δραστηριοτήτων;**
- 2. Με ποιους τρόπους θα μπορούσε να αξιοποιηθεί το θέατρο για αυτόν τον σκοπό (συγκεκριμένες μεθόδους, δραστηριότητες, παιχνίδια ρόλων, αυτοσχεδιασμός);**
- 3. Πότε θεωρείτε ότι μπορεί το θέατρο να χρησιμοποιηθεί αποτελεσματικά; Α)Το θεωρείτε ως μέσο πρόληψης πριν την εκδήλωση περιστατικών; Β) Ως μέσο διαχείρισης μετά από αυτά Γ) για την ενίσχυση της ευαισθητοποίησης σε μόνιμη βάση; Απαντήστε με Α,Β,Γ για τις πιθανές**

Παράρτημα II

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ:

1. **ΦΥΛΟ: ΑΝΤΡΑΣ**
2. **ΗΛΙΚΙΑ: 31-40**
3. **ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ: ΝΗΠΙΑΓΩΓΟΣ**
4. **ΠΡΟΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ: 6-10**
5. **ΣΠΟΥΔΕΣ (συμπληρώστε τις προσωπικές σας σπουδές):**

**ΠΤΥΧΙΟ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΥ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
& ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ**

Ερευνητικά Ερωτήματα

ΠΡΩΤΗ ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: Εμπειρίες με την παιδική κακοποίηση

1. **Στα χρόνια θητείας στην εκπαίδευση, έχει πέσει ποτέ στην αντίληψη σας κάποιο περιστατικό βίας μεταξύ συμμαθητών ή της οικογένειας προς τον μαθητή; Αν ναι θα μπορούσατε, να κάνετε σαφές το είδος της κακοποίησης;**

Κατά τη διάρκεια της θητείας μου, έχει τύχει να παρατηρήσω περιπτώσεις λεκτικής και σωματικής βίας μεταξύ συνομηλίκων, καθώς και ενδείξεις παραμέλησης από το οικογενειακό περιβάλλον κάποιων παιδιών. Σε μία περίπτωση, υπήρχαν ενδείξεις συναισθηματικής παραμέλησης, καθώς το παιδί έδειχνε διαρκώς θλιμμένο και απομονωμένο, ενώ είχε έλλειψη καθαριότητας και ακατάλληλη ένδυση για την εποχή.

2. **Γνωρίζετε που θα μπορούσατε, να απευθυνθείτε για να αναζητήσετε βοήθεια με σκοπό, να προστατεύσετε εγκαίρως έναν μαθητή από κακοποιητικές σχέσεις ή καταστάσεις που πραγματοποιούνται εν αγνοία του;**

Θα μπορούσα να απευθυνθώ στις κοινωνικές υπηρεσίες του δήμου, στο Χαμόγελο του Παιδιού (1056), στη Γραμμή SOS 15900 για την παιδική προστασία, καθώς και στους σχολικούς συμβούλους και τη διεύθυνση του σχολείου, ώστε να ενημερωθούν οι αρμόδιες αρχές.

ΔΕΥΤΕΡΗ ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: Ο ρόλος των εκπαιδευτικών

1. **Θεωρείτε πως έχετε ‘χτίσει’ μια δυνατή σχέση με τους μαθητές σας με σκοπό, να σας εμπιστευτούν για κάτι τόσο σημαντικό;**

Προσπαθώ καθημερινά να δημιουργώ ένα ασφαλές και υποστηρικτικό περιβάλλον, όπου τα παιδιά αισθάνονται άνετα να εκφράζουν τα συναισθήματά τους και τις ανησυχίες τους. Η σχέση εμπιστοσύνης χτίζεται μέσα από τον διάλογο, την ενσυναίσθηση και την αποδοχή.

2. Θεωρείτε ότι το νέο Πρόγραμμα σπουδών Νηπιαγωγείου έχει προβλέψει, να δώσει κατευθυντήριες γραμμές για την διδασκαλία μιας τέτοιας θεματικής; Αν ναι σε ποια ενότητα βρίσκεται;

Το πρόγραμμα σπουδών δίνει έμφαση στη συναισθηματική ανάπτυξη και στις κοινωνικές δεξιότητες των παιδιών, ωστόσο δεν υπάρχει σαφής καθοδήγηση για την πρόληψη της παιδικής κακοποίησης. Μπορεί να ενταχθεί στο πλαίσιο της Αγωγής Υγείας ή της Κοινωνικοσυναισθηματικής Ανάπτυξης.

3. Θα παρακολουθούσατε μια επιμόρφωση με βασικό γνώμονα την προστασία των μαθητών από την κακοποίηση;

Ναι, θεωρώ πως μια τέτοια επιμόρφωση είναι απαραίτητη, καθώς θα μου παρείχε εργαλεία και μεθόδους για την αναγνώριση και διαχείριση περιστατικών κακοποίησης.

4. Ποια είναι η άποψη σας σχετικά με την δημιουργία δράσεων για την πρόληψη της παιδικής κακοποίησης για μαθητές προσχολικής εκπαίδευσης;

Οι δράσεις πρόληψης είναι αναγκαίες, καθώς βοηθούν τα παιδιά να αναγνωρίζουν τα όριά τους, να κατανοούν πότε βρίσκονται σε μια επικίνδυνη κατάσταση και να εκφράζουν τα συναισθήματά τους με ασφάλεια.

5. Θα αναζητούσατε έτοιμες δράσεις για την πρόληψη της παιδικής κακοποίησης για μαθητές προσχολικής εκπαίδευσης ακόμα και αν δεν υπήρχε στην αντίληψη σας ένα περιστατικό βίας;

Η πρόληψη είναι σημαντική ανεξάρτητα από την ύπαρξη περιστατικών, καθώς δημιουργεί ένα ασφαλές και προστατευτικό περιβάλλον για όλα τα παιδιά. Για αυτόν τον λόγο θα αναζητούσα.

ΤΡΙΤΗ ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: Οι δυνατότητες του θεάτρου

4. Πιστεύετε ότι η τέχνη και πιο συγκεκριμένα το θέατρο, θα μπορούσε ως τομέας να προβεί στην πρόληψη της παιδικής κακοποίησης ως ένα εργαλείο για την δημιουργία δραστηριοτήτων;

Το θέατρο επιτρέπει στα παιδιά να εκφραστούν με δημιουργικό τρόπο, ενισχύοντας την ενσυναίσθηση, την αυτοπεποίθηση και την ικανότητά τους να αναγνωρίζουν και να διαχειρίζονται δύσκολες καταστάσεις.

5. Με ποιους τρόπους θα μπορούσε να αξιοποιηθεί το θέατρο για αυτόν τον σκοπό (συγκεκριμένες μεθόδους, δραστηριότητες, παιχνίδια ρόλων, αυτοσχεδιασμός);

Μέσα από παιχνίδια ρόλων, θεατρικές παραστάσεις, δραματοποίηση ιστοριών και αυτοσχεδιασμό, τα παιδιά μπορούν να μάθουν πώς να διαχειρίζονται δύσκολες καταστάσεις και να αναγνωρίζουν τα συναισθήματά τους.

6. Πώς θεωρείτε ότι μπορεί το θέατρο να χρησιμοποιηθεί αποτελεσματικά; Α) Το θεωρείτε ως μέσο πρόληψης πριν την εκδήλωση περιστατικών; Β) Ως μέσο διαχείρισης μετά από αυτά Γ) Ως ενίσχυση της ευαισθητοποίησης σε μόνιμη βάση; Απαντήστε με Α,Β,Γ

Το θέατρο μπορεί να λειτουργήσει τόσο ως μέσο πρόληψης πριν την εκδήλωση περιστατικών, όσο και ως εργαλείο ενίσχυσης της ευαισθητοποίησης σε συνεχή βάση.

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ:

1. **ΦΥΛΟ: ΓΥΝΑΙΚΑ**
2. **ΗΛΙΚΙΑ: 31-40**
1. **ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ: ΝΗΠΙΑΓΩΓΟΣ**
2. **ΠΡΟΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣ: 11-15**
3. **ΣΠΟΥΔΕΣ (συμπληρώστε τις προσωπικές σας σπουδές):**

(X) ΠΤΥΧΙΟ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΥ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Ερευνητικά Ερωτήματα

ΠΡΩΤΗ ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: Εμπειρίες με την παιδική κακοποίηση

- 1. Στα χρόνια θητείας στην εκπαίδευση, έχει πέσει ποτέ στην αντίληψη σας κάποιο περιστατικό βίας μεταξύ συμμαθητών ή της οικογένειας προς τον μαθητή; Αν ναι θα μπορούσατε, να κάνετε σαφές το είδος της κακοποίησης;**

Στα 16 χρόνια που υπηρετώ στο ελληνικό δημόσιο νηπιαγωγείο, και ως αναπληρώτρια και ως μόνιμη, δεν έχει πέσει στην αντίληψή μου κάποιο περιστατικό βίας μεταξύ συμμαθητών ή της οικογένειας προς το παιδί.

- 2. Γνωρίζετε που θα μπορούσατε, να απευθυνθείτε για να αναζητήσετε βοήθεια με σκοπό, να προστατεύσετε εγκαίρως έναν μαθητή από κακοποιητικές σχέσεις ή καταστάσεις που πραγματοποιούνται εν αγνοία του;**

Ναι γνωρίζω που θα μπορούσα να απευθυνθώ για να αναζητήσω βοήθεια για ένα τέτοιο περιστατικό.

- 1) Εθνική Τηλεφωνική Γραμμή για τα παιδιά SOS 1056
- 2) “Χαμόγελο του Παιδιού”
- 3) Εθνική Γραμμή Παιδικής Προστασίας 1107
- 4) Εισαγγελία Ανηλίκων

ΔΕΥΤΕΡΗ ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: Ο ρόλος των εκπαιδευτικών

- 1. Θεωρείται πως έχετε ‘χτίσει’ μια δυνατή σχέση με τους μαθητές σας με σκοπό, να σας εμπιστευτούν για κάτι τόσο σημαντικό;**

Ναι πιστεύω ότι έχω “χτίσει” μια δυνατή σχέση με τους μαθητές μου , με σκοπό να με εμπιστεύονται για κάτι τόσο σημαντικό.

2. Θεωρείται ότι το νέο Πρόγραμμα σπουδών Νηπιαγωγείου έχει προβλέψει, να δώσει κατευθυντήριες γραμμές για την διδασκαλία μιας τέτοιας θεματικής; Αν ναι σε ποια ενότητα βρίσκεται;

Ναι θεωρώ ότι το νέο Πρόγραμμα Σπουδών στο Νηπιαγωγείο έχει προβλέψει να δώσει κατευθυντήριες γραμμές για τη διδασκαλία μιας τέτοιας ενότητας. Ειδικότερα, η ενότητα που εστιάζει στην “ Προσωπική και Κοινωνική Ανάπτυξη” αναλύει τις αρχές και τις πρακτικές που προάγουν τη συναισθηματική σύνδεση και την υποστηρικτική αλληλεπίδραση μεταξύ εκπαιδευτικών και παιδιών.

3. Θα παρακολουθούσατε μια επιμόρφωση με βασικό γνώμονα την προστασία των μαθητών από την κακοποίηση;

Ναι θα με ενδιέφερε να παρακολουθήσω μια επιμόρφωση με βασικό γνώμονα την προστασία των παιδιών από την κακοποίηση.

4. Ποια είναι η άποψη σας σχετικά με την δημιουργία δράσεων για την πρόληψη της παιδικής κακοποίησης για μαθητές προσχολικής εκπαίδευσης;

Με βρίσκει θετική στη δημιουργία τέτοιων δράσεων για την πρόληψη της παιδικής κακοποίησης για παιδιά προσχολικής ηλικίας.

5. Θα αναζητούσατε έτοιμες δράσεις για την πρόληψη της παιδικής κακοποίησης για μαθητές προσχολικής εκπαίδευσης ακόμα και αν δεν υπήρχε στην αντίληψη σας ένα περιστατικό βίας;

Ναι γιατί η πρόληψη μπορεί να βοηθήσει στο να αντιλαμβάνεται κάποιος σε αρχικό ακόμη στάδιο κάποιο είδος κακοποίησης , ειδικά σε παιδιά προσχολικής ηλικίας.

ΤΡΙΤΗ ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: _Οι δυνατότητες του θεάτρου

- 1. Πιστεύετε ότι η τέχνη και πιο συγκεκριμένα το θέατρο, θα μπορούσε ως τομέας να προβεί στην πρόληψη της παιδικής κακοποίησης ως ένα εργαλείο για την δημιουργία δραστηριοτήτων;**

Πιστεύω ότι το θέατρο, συγκεκριμένα , θα ήταν ένα πολύ χρήσιμο εργαλείο που θα βοηθούσε στην πρόληψη της παιδικής κακοποίησης.

- 2. Με ποιους τρόπους θα μπορούσε να αξιοποιηθεί το θέατρο για αυτόν τον σκοπό (συγκεκριμένες μεθόδους, δραστηριότητες, παιχνίδια ρόλων, αυτοσχεδιασμός);**

α) Παρουσίαση ιστοριών που σχετίζονται με θέματα ασφάλειας , συναίνεσης και αυτοπροστασίας.

β) Συμμετοχή των παιδιών στη διαμόρφωση της ιστορίας για να μάθουν να αναγνωρίζουν επικίνδυνες καταστάσεις.

γ) Μέσω των χαρακτήρων και των ιστοριών , τα παιδιά μπορούν να ταυτιστούν και να κατανοήσουν δύσκολα ζητήματα πιο εύκολα.

- 3. Πώς θεωρείτε ότι μπορεί το θέατρο να χρησιμοποιηθεί αποτελεσματικά; Α) Το θεωρείτε ως μέσο πρόληψης πριν την εκδήλωση περιστατικών; Β)Ως μέσο διαχείρισης μετά από αυτά Γ) Ως ενίσχυση της ευαισθητοποίησης σε μόνιμη βάση; Απαντήστε με Α,Β,Γ**

Θεωρώ ότι μπορεί το θέατρο να χρησιμοποιηθεί αποτελεσματικά ως μέσο πρόληψης πριν την εκδήλωση περιστατικών.

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ:

ΦΥΛΟ: ΓΥΝΑΙΚΑ

ΗΛΙΚΙΑ: 31-40

ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ: ΝΗΠΙΑΓΩΓΟΣ

ΠΡΟΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ: 6-10

ΣΠΟΥΔΕΣ (συμπληρώστε τις προσωπικές σας σπουδές):

(X) ΠΤΥΧΙΟ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΥ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Ερευνητικά Ερωτήματα

ΠΡΩΤΗ ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: Εμπειρίες με την παιδική κακοποίηση

Στα χρόνια θητείας στην εκπαίδευση, έχει πέσει ποτέ στην αντίληψη σας κάποιο περιστατικό κακοποίησης μεταξύ συμμαθητών ή της οικογένειας προς τον μαθητή; Αν ναι θα μπορούσατε, να κάνετε σαφές το είδος της κακοποίησης;

Στα μέχρι τώρα χρόνια της θητείας μου δεν έχει υπάρξει περιστατικό οικογενειακής βίας. Στη σχολική ζωή τα φαινόμενα βίας αποτελούν πια καθημερινό φαινόμενο. Τα παιδιά έρχονται συχνά στο σχολείο ‘‘θυμωμένα’’ μη γνωρίζοντας πως να διαχειριστούν τα συναισθήματα τους.

Γνωρίζετε πού θα μπορούσατε να απευθυνθείτε για να αναζητήσετε βοήθεια με σκοπό να προστατεύσετε εγκαίρως έναν μαθητή από κακοποιητικές σχέσεις ή καταστάσεις;

Αν η κακοποίηση αφορούσε τα παιδιά στο σχολείο θα απευθυνόμουν στους γονείς των εμπλεκομένων. Αν η κακοποίηση είχε οικογενειακή βάση, τα επικοινωνούσα το πρόβλημα στη σύμβουλο εκπαίδευσης για να αποφασίσουμε ποια θα ήταν τα επόμενα βήματα, ώστε να προφυλάξουμε το παιδί.

ΔΕΥΤΕΡΗ ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: Ο ρόλος των εκπαιδευτικών

Θεωρείτε πως έχετε ‘χτίσει’ μια δυνατή σχέση με τους μαθητές σας με σκοπό να σας εμπιστευτούν για κάτι τόσο σημαντικό;

Ναι θεωρώ ότι η εμπειρία μου και η αγάπη που προσφέρω απλόχερα στην τάξη μου, μπορούν να διασφαλίσουν αυτή την εμπιστοσύνη.

Θεωρείτε ότι το νέο Πρόγραμμα σπουδών Νηπιαγωγείου έχει προβλέψει να δώσει κατευθυντήριες γραμμές για τη διδασκαλία μιας τέτοιας θεματικής; Αν ναι σε ποια ενότητα βρίσκεται;

Θεωρώ ότι το νέο Πρόγραμμα σπουδών δεν έχει καλύψει το ζήτημα της κακοποίησης σε ικανοποιητικό βαθμό. Προσεγγίζει το θέμα στην ενότητα ‘‘Συναισθηματική Επίγνωση’’ προσφέροντας τη δυνατότητα στα παιδιά να διαχειριστούν τα συναισθήματα τους και κατ’επέκταση τις προσωπικές τους διενέξεις.

Θα παρακολουθούσατε μια επιμόρφωση με βασικό γνώμονα την προστασία των μαθητών από την κακοποίηση;

Ναι θα την παρακολουθούσα με ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Ήδη συμμετείχα στο πρόγραμμα ‘‘αναγνωρίζω- προστατεύω’’ από το οποίο αποκόμισα πολλά οφέλη.

Ποια είναι η άποψη σας σχετικά με τη δημιουργία δράσεων για την πρόληψη της παιδικής κακοποίησης για μαθητές προσχολικής εκπαίδευσης;

Αποτελεί μονόδρομο η δημιουργία τέτοιων δράσεων εφόσον η παιδική κακοποίηση έχει τόσο μεγάλη αύξηση και η κοινωνία έχει αλλάξει δραματικά.

Θα αναζητούσατε έτοιμες δράσεις για τη πρόληψη της παιδικής κακοποίησης για μαθητές προσχολικής εκπαίδευσης ακόμα και αν δεν υπήρχε στην αντίληψη σας ένα περιστατικό βίας;

Ναι, φυσικά γιατί η ζωή των παιδιών δεν περιορίζεται στη σχολική μονάδα αλλά κυρίως έξω από αυτή. Οι ευεργετικές δράσεις που έχουν παιδαγωγικό και εκπαιδευτικό χαρακτήρα και πραγματοποιούνται στο σχολείο σίγουρα αφήνουν το αποτύπωμα τους στους μαθητές/τριες, το οποίο ‘‘κουβαλάνε’’ μαζί τους.

ΤΡΙΤΗ ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: Οι δυνατότητες του θεάτρου και η αποδοχή τους από τους εκπαιδευτικούς.

Πιστεύετε ότι οι τέχνες και πιο συγκεκριμένα το θέατρο, θα μπορούσε ως εργαλείο να προβεί στην πρόληψη της παιδικής κακοποίησης και να υποστηρίξει για την δημιουργία δραστηριοτήτων;

Ναι διότι έχει τη δυνατότητα να περάσει μηνύματα με ευφάνταστο και δημιουργικό τρόπο.

Με ποιους τρόπους θα μπορούσε να αξιοποιηθεί το θέατρο για αυτόν τον σκοπό (συγκεκριμένες μεθόδους, δραστηριότητες, παιχνίδια ρόλων, αυτοσχεδιασμός);

Με τα παιχνίδια ρόλων και το κουκλοθέατρο.

3.Πώς θεωρείτε ότι μπορεί το θέατρο να χρησιμοποιηθεί αποτελεσματικά; Α) Το θεωρείτε ως μέσο πρόληψης πριν την εκδήλωση περιστατικών; Β)Ως μέσο διαχείρισης μετά από αυτά Γ) Ως ενίσχυση της ευαισθητοποίησης σε μόνιμη βάση; Απαντήστε με Α,Β,Γ

Κατά τη γνώμη μου ζούμε στην “εποχή” των αλλαγών και στην έξαρση της βίας, η ενίσχυση της ευαισθητοποίησης σε μόνιμη βάση θα βοηθούσε την κοινωνία.

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ:

1.ΦΥΛΟ: ΓΥΝΑΙΚΑ

2.ΗΛΙΚΙΑ: 51-60

3.ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ: ΝΗΠΙΑΓΩΓΟΣ

4.ΠΡΟΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ: 20+

5.ΣΠΟΥΔΕΣ (συμπληρώστε τις προσωπικές σας σπουδές):

(X) ΠΤΥΧΙΟ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΥ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Ερευνητικά Ερωτήματα

ΠΡΩΤΗ ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: Εμπειρίες με την παιδική κακοποίηση

1.Στα χρόνια θητείας στην εκπαίδευση, έχει πέσει ποτέ στην αντίληψη σας κάποιο περιστατικό κακοποίησης μεταξύ συμμαθητών ή της οικογένειας προς τον μαθητή; Αν ναι θα μπορούσατε, να κάνετε σαφές το είδος της κακοποίησης;

Μόνο από οικογένειες Ρομά

2.Γνωρίζετε πού θα μπορούσατε να απευθυνθείτε για να αναζητήσετε βοήθεια με σκοπό να προστατεύσετε εγκαίρως έναν μαθητή από κακοποιητικές σχέσεις ή καταστάσεις;

Στην πρόνοια

Πρωτοβάθμια Βοιωτίας

Χαμόγελου του παιδιού

ΔΕΥΤΕΡΗ ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: Ο ρόλος των εκπαιδευτικών

1.Θεωρείτε πως έχετε ‘χτίσει’ μια δυνατή σχέση με τους μαθητές σας με σκοπό να σας εμπιστευτούν για κάτι τόσο σημαντικό;

Ναι θεωρώ πως έχω, πολλές φορές όμως όταν τα παιδιά μου λένε κάτι, νιώθω κάπως άβολα να τα ακούω.

2.Θεωρείτε ότι το νέο Πρόγραμμα σπουδών Νηπιαγωγείου έχει προβλέψει να δώσει κατευθυντήριες γραμμές για τη διδασκαλία μιας τέτοιας θεματικής; Αν ναι σε ποια ενότητα βρίσκεται;

Στην κατηγορία παιδί- άνθρωπος & κοινωνία.

3.Θα παρακολουθούσατε μια επιμόρφωση με βασικό γνώμονα την προστασία των μαθητών από την κακοποίηση;

Ναι έχω παρακολουθήσει.

Ποια είναι η άποψη σας σχετικά με τη δημιουργία δράσεων για την πρόληψη της παιδικής κακοποίησης για μαθητές προσχολικής εκπαίδευσης;

Θα μπορούσαν να πραγματοποιηθούν με αφορμή την Παγκόσμια ημέρα για τα δικαιώματα του παιδιού.

Θα αναζητούσατε έτοιμες δράσεις για τη πρόληψη της παιδικής κακοποίησης για μαθητές προσχολικής εκπαίδευσης ακόμα και αν δεν υπήρχε στην αντίληψη σας ένα περιστατικό βίας;

Ναι.

ΤΡΙΤΗ ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: _Οι δυνατότητες του θεάτρου και η αποδοχή τους από τους εκπαιδευτικούς.

Πιστεύετε ότι οι τέχνες και πιο συγκεκριμένα το θέατρο, θα μπορούσε ως εργαλείο να προβεί στην πρόληψη της παιδικής κακοποίησης και να υποστηρίξει για την δημιουργία δραστηριοτήτων;

Ναι γιατί εμπεριέχει παιχνίδια ρόλων, από τα οποία τα παιδιά μπορούν να μάθουν από τους ήρωες χωρίς να φοβηθούν.

2.Με ποιους τρόπους θα μπορούσε να αξιοποιηθεί το θέατρο για αυτόν τον σκοπό (συγκεκριμένες μεθόδους, δραστηριότητες, παιχνίδια ρόλων, αυτοσχεδιασμός);

Με τα παιχνίδια ρόλων

Πώς θεωρείτε ότι μπορεί το θέατρο να χρησιμοποιηθεί αποτελεσματικά; Α) Το θεωρείτε ως μέσο πρόληψης πριν την εκδήλωση περιστατικών; Β)Ως μέσο διαχείρισης μετά από αυτά Γ) Ως ενίσχυση της ευαισθητοποίησης σε μόνιμη βάση; Απαντήστε με Α,Β,Γ

Σε όλες τις περιπτώσεις.

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ:

1.ΦΥΛΟ: ΓΥΝΑΙΚΑ

2.ΗΛΙΚΙΑ: 61+

3.ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ: ΝΗΠΙΑΓΩΓΟΣ

4.ΠΡΟΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ: 20+

5.ΣΠΟΥΔΕΣ (συμπληρώστε τις προσωπικές σας σπουδές):

(X) ΕΞΟΜΟΙΩΣΗ ΠΤΥΧΙΟΥ

Ερευνητικά Ερωτήματα

ΠΡΩΤΗ ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: Εμπειρίες με την παιδική κακοποίηση

Στα χρόνια θητείας στην εκπαίδευση, έχει πέσει ποτέ στην αντίληψη σας κάποιο περιστατικό κακοποίησης μεταξύ συμμαθητών ή της οικογένειας προς τον μαθητή; Αν ναι θα μπορούσατε, να κάνετε σαφές το είδος της κακοποίησης;

Πριν από τρία – τέσσερα χρόνια, είχαμε εδώ στο σχολείο ένα παιδάκι το οποίο έφερε μελανιές. Μιλήσαμε με τη μητέρα του και μας είπε πως ο πατέρας του παιδιού ασκούσε βία και σε εκείνη αλλά και στο παιδί και πως φοβόταν να τον καταγγείλει. Ο πατέρας δεν δίστασε, να έρθει στο σχολείο και να με εκφοβίσει.

Γνωρίζετε πού θα μπορούσατε να απευθυνθείτε για να αναζητήσετε βοήθεια με σκοπό να προστατεύσετε εγκαίρως έναν μαθητή από κακοποιητικές σχέσεις ή καταστάσεις;

Σε εισαγγελέα

Στην προστασία του παιδιού – συνήγορος του πολίτη.

ΔΕΥΤΕΡΗ ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: Ο ρόλος των εκπαιδευτικών

Θεωρείτε πως έχετε ‘χτίσει’ μια δυνατή σχέση με τους μαθητές σας με σκοπό να σας εμπιστευτούν για κάτι τόσο σημαντικό;

Ναι γιατί τα παιδιά έρχονται και μου λένε ότι συμβαίνει στο σπίτι.

Θεωρείτε ότι το νέο Πρόγραμμα σπουδών Νηπιαγωγείου έχει προβλέψει να δώσει κατευθυντήριες γραμμές για τη διδασκαλία μιας τέτοιας θεματικής; Αν ναι σε ποια ενότητα βρίσκεται;

Στα εργαστήρια δεξιοτήτων στην θεματική ευ ζην, γιατί εκεί εντάσσεται η ψυχική υγεία των παιδιών.

Θα παρακολουθούσατε μια επιμόρφωση με βασικό γνώμονα την προστασία των μαθητών από την κακοποίηση;

Ναι θα την παρακολουθούσα με ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Σε λίγο καιρό εγώ και η συνάδελφος θα παρακολουθήσουμε ένα επιπλέον από το Υπουργείο Παιδείας.

Ποια είναι η άποψη σας σχετικά με τη δημιουργία δράσεων για την πρόληψη της παιδικής κακοποίησης για μαθητές προσχολικής εκπαίδευσης;

Το θεωρώ σημαντικό διότι το παιδί σε αυτή την ηλικία είναι που “χτίζει” τον χαρακτήρα του.

Θα αναζητούσατε έτοιμες δράσεις για τη πρόληψη της παιδικής κακοποίησης για μαθητές προσχολικής εκπαίδευσης ακόμα και αν δεν υπήρχε στην αντίληψη σας ένα περιστατικό βίας;

Ναι προσπαθώ να το κάνω πάντοτε. Παίρνω έτοιμες δράσεις και τις προσαρμόζω στις δυνατότητες των παιδιών μου.

ΤΡΙΤΗ ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: _Οι δυνατότητες του θεάτρου και η αποδοχή τους από τους εκπαιδευτικούς.

Πιστεύετε ότι οι τέχνες και πιο συγκεκριμένα το θέατρο, θα μπορούσε ως εργαλείο να προβεί στην πρόληψη της παιδικής κακοποίησης και να υποστηρίξει για την δημιουργία δραστηριοτήτων;

Ναι διότι τα παιδιά μέσα από εκείνο δείχνουν πολλές φορές το πως νιώθουν.

Με ποιους τρόπους θα μπορούσε να αξιοποιηθεί το θέατρο για αυτόν τον σκοπό (συγκεκριμένες μεθόδους, δραστηριότητες, παιχνίδια ρόλων, αυτοσχεδιασμός);

Με τα παιχνίδια ρόλων και τη παντομίμα.

Πώς θεωρείτε ότι μπορεί το θέατρο να χρησιμοποιηθεί αποτελεσματικά; Α) Το θεωρείτε ως μέσο πρόληψης πριν την εκδήλωση περιστατικών; Β) Ως μέσο διαχείρισης μετά από αυτά Γ) Ως ενίσχυση της ευαισθητοποίησης σε μόνιμη βάση; Απαντήστε με Α,Β,Γ

Ναι μπορεί να βοηθήσει και στις τρεις περιπτώσεις.

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ:

1.ΦΥΛΟ: ΓΥΝΑΙΚΑ

2.ΗΛΙΚΙΑ: 20-30

3.ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ: ΝΗΠΙΑΓΩΓΟΣ

4.ΠΡΟΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ: 6-10

5.ΣΠΟΥΔΕΣ (συμπληρώστε τις προσωπικές σας σπουδές):

(X) ΠΤΥΧΙΟ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΥ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

(X)ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ

Ερευνητικά Ερωτήματα

ΠΡΩΤΗ ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: Εμπειρίες με την παιδική κακοποίηση

Στα χρόνια θητείας στην εκπαίδευση, έχει πέσει ποτέ στην αντίληψη σας κάποιο περιστατικό κακοποίησης μεταξύ συμμαθητών ή της οικογένειας προς τον μαθητή; Αν ναι θα μπορούσατε, να κάνετε σαφές το είδος της κακοποίησης;

Ναι από γονείς σε παιδιά, κυρίως λεκτική κακοποίηση.

Γνωρίζετε πού θα μπορούσατε να απευθυνθείτε για να αναζητήσετε βοήθεια με σκοπό να προστατεύσετε εγκαίρως έναν μαθητή από κακοποιητικές σχέσεις ή καταστάσεις;

Μέσα από την Πρωτοβάθμια.

ΔΕΥΤΕΡΗ ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: Ο ρόλος των εκπαιδευτικών

Θεωρείτε πως έχετε ‘χτίσει’ μια δυνατή σχέση με τους μαθητές σας με σκοπό να σας εμπιστευτούν για κάτι τόσο σημαντικό;

Θέλει χρόνο και οι αναπληρωτές δεν μπορούν να το καταφέρουν αυτό καθότι αλλάζουν κάθε χρονιά σχολείο.

Θεωρείτε ότι το νέο Πρόγραμμα σπουδών Νηπιαγωγείου έχει προβλέψει να δώσει κατευθυντήριες γραμμές για τη διδασκαλία μιας τέτοιας θεματικής; Αν ναι σε ποια ενότητα βρίσκεται;

Δεν πιστεύω ότι το Πρόγραμμα σπουδών ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα. Όχι μόνο στο ζήτημα της κακοποίησης αλλά και σε άλλες ενότητες.

Θα παρακολουθούσατε μια επιμόρφωση με βασικό γνώμονα την προστασία των μαθητών από την κακοποίηση;

Ναι.

Ποια είναι η άποψη σας σχετικά με τη δημιουργία δράσεων για την πρόληψη της παιδικής κακοποίησης για μαθητές προσχολικής εκπαίδευσης;

Είναι απαραίτητη.

Θα αναζητούσατε έτοιμες δράσεις για τη πρόληψη της παιδικής κακοποίησης για μαθητές προσχολικής εκπαίδευσης ακόμα και αν δεν υπήρχε στην αντίληψη σας ένα περιστατικό βίας;

Ναι αλλά πρέπει να προσαρμόζονται ανάλογα με τα παιδιά που έχεις στην τάξη.

ΤΡΙΤΗ ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: _Οι δυνατότητες του θεάτρου και η αποδοχή τους από τους εκπαιδευτικούς.

Πιστεύετε ότι οι τέχνες και πιο συγκεκριμένα το θέατρο, θα μπορούσε ως εργαλείο να προβεί στην πρόληψη της παιδικής κακοποίησης και να υποστηρίξει για την δημιουργία δραστηριοτήτων;

Ναι αλλά θέλει αρκετό χρόνο, για να καταλάβουν τα παιδιά τη σημασία της τέχνης.

2.Με ποιους τρόπους θα μπορούσε να αξιοποιηθεί το θέατρο για αυτόν τον σκοπό (συγκεκριμένες μεθόδους, δραστηριότητες, παιχνίδια ρόλων, αυτοσχδιασμός);

Κατασκευή масκών διότι με εκείνες το παιδί μπαίνει σε έναν άλλο ρόλο.

Πώς θεωρείτε ότι μπορεί το θέατρο να χρησιμοποιηθεί αποτελεσματικά; Α) Το θεωρείτε ως μέσο πρόληψης πριν την εκδήλωση περιστατικών; Β)Ως μέσο διαχείρισης μετά από αυτά Γ) Ως ενίσχυση της ευαισθητοποίησης σε μόνιμη βάση; Απαντήστε με Α,Β,Γ

Καθημερινά μπορεί να χρησιμοποιηθεί.

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ:

1.ΦΥΛΟ: ΓΥΝΑΙΚΑ

2.ΗΛΙΚΙΑ: 20-30

3.ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ: ΝΗΠΙΑΓΩΓΟΣ

4.ΠΡΟΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ: 0-5

5.ΣΠΟΥΔΕΣ (συμπληρώστε τις προσωπικές σας σπουδές):

(X) ΠΤΥΧΙΟ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΥ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Ερευνητικά Ερωτήματα

ΠΡΩΤΗ ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: Εμπειρίες με την παιδική κακοποίηση

Στα χρόνια θητείας στην εκπαίδευση, έχει πέσει ποτέ στην αντίληψη σας κάποιο περιστατικό κακοποίησης μεταξύ συμμαθητών ή της οικογένειας προς τον μαθητή; Αν ναι θα μπορούσατε, να κάνετε σαφές το είδος της κακοποίησης;

Ναι, ήταν περιστατικό παραμέλησης.

2. Γνωρίζετε πού θα μπορούσατε να απευθυνθείτε για να αναζητήσετε βοήθεια με σκοπό να προστατεύσετε εγκαίρως έναν μαθητή από κακοποιητικές σχέσεις ή καταστάσεις;

Στο χαμόγελο του παιδιού και στην πρωτοβάθμια Βοιωτίας

ΔΕΥΤΕΡΗ ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: Ο ρόλος των εκπαιδευτικών

Θεωρείτε πως έχετε ‘χτίσει’ μια δυνατή σχέση με τους μαθητές σας με σκοπό να σας εμπιστευτούν για κάτι τόσο σημαντικό;

Πιστεύω ότι τα έχω καταφέρει σε ικανοποιητικό βαθμό αλλά όχι εκατό τοις εκατό.

Θεωρείτε ότι το νέο Πρόγραμμα σπουδών Νηπιαγωγείου έχει προβλέψει να δώσει κατευθυντήριες γραμμές για τη διδασκαλία μιας τέτοιας θεματικής; Αν ναι σε ποια ενότητα βρίσκεται;

Ναι αλλά έμμεσα. Ξεκάθαρες κατευθυντήριες γραμμές για την κακοποίηση όχι δεν έχει δώσει.

Θα παρακολουθούσατε μια επιμόρφωση με βασικό γνώμονα την προστασία των μαθητών από την κακοποίηση;

Έχω παρακολουθήσει και θα ξανά παρακολουθούσα.

4. Ποια είναι η άποψη σας σχετικά με τη δημιουργία δράσεων για την πρόληψη της παιδικής κακοποίησης για μαθητές προσχολικής εκπαίδευσης;

Ναι είναι σημαντικές θα το προσπαθούσα.

5. Θα αναζητούσατε έτοιμες δράσεις για τη πρόληψη της παιδικής κακοποίησης για μαθητές προσχολικής εκπαίδευσης ακόμα και αν δεν υπήρχε στην αντίληψη σας ένα περιστατικό βίας;

Ναι αλλά πρώτα θα τις προσαρμόζα στο δικό τους επίπεδο για να είναι πιο βατές σε εκείνα.

ΤΡΙΤΗ ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: Οι δυνατότητες του θεάτρου και η αποδοχή τους από τους εκπαιδευτικούς.

Πιστεύετε ότι οι τέχνες και πιο συγκεκριμένα το θέατρο, θα μπορούσε ως εργαλείο να προβεί στην πρόληψη της παιδικής κακοποίησης και να υποστηρίξει για την δημιουργία δραστηριοτήτων;

Ναι θα μπορούσε, τα παιδιά αγαπούν να παρακολουθούν θέατρο.

Με ποιους τρόπους θα μπορούσε να αξιοποιηθεί το θέατρο για αυτόν τον σκοπό (συγκεκριμένες μεθόδους, δραστηριότητες, παιχνίδια ρόλων, αυτοσχεδιασμός);

Με τους προαναφερόμενους και το κουκλοθέατρο.

Πότε θεωρείτε ότι μπορεί το θέατρο να χρησιμοποιηθεί αποτελεσματικά; Α) Το θεωρείτε ως μέσο πρόληψης πριν την εκδήλωση περιστατικών; Β) Ως μέσο διαχείρισης μετά από αυτά Γ) ενίσχυση της ευαισθητοποίησης σε μόνιμη βάση; Απαντήστε με Α,Β,Γ για τις πιθανές απαντήσεις σας.

Σε όλες τις περιπτώσεις.

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ:

ΦΥΛΟ: ΓΥΝΑΙΚΑ

2. ΗΛΙΚΙΑ: 20-30

3. ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ: ΝΗΠΙΑΓΩΓΟΣ

ΠΡΟΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ: 0-5

ΣΠΟΥΔΕΣ (συμπληρώστε τις προσωπικές σας σπουδές):

(X) ΠΤΥΧΙΟ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΥ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

(X) ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ

Ερευνητικά Ερωτήματα

ΠΡΩΤΗ ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: Εμπειρίες με την παιδική κακοποίηση

Στα χρόνια θητείας στην εκπαίδευση, έχει πέσει ποτέ στην αντίληψη σας κάποιο περιστατικό βίας μεταξύ συμμαθητών ή της οικογένειας προς τον μαθητή; Αν ναι θα μπορούσατε, να κάνετε σαφές το είδος της κακοποίησης;

Κατά τη διάρκεια της επαγγελματικής μου πορείας στο νηπιαγωγείο, δεν έχει παρουσιαστεί κάποιο περιστατικό βίας μεταξύ των συμμαθητών ή κακοποίησης από μέλη της οικογένειας προς κάποιο παιδί. Ωστόσο, είναι συχνό να παρατηρούμε κατά τη διάρκεια των παιχνιδιών και δραστηριοτήτων ελαφριά σπρωξίματα ή χτυπήματα μεταξύ των παιδιών, κάτι που είναι φυσιολογικό σε αυτή την ηλικία, καθώς μαθαίνουν να διαχειρίζονται τα συναισθήματα και τις σχέσεις τους. Στην τάξη, ενθαρρύνουμε τις σωστές συμπεριφορές και θέτουμε όρια σε τέτοιες ενέργειες, ώστε να εξλειφθούν με τον χρόνο. Όλα αυτά βέβαια συμβαίνουν σε φυσιολογικά πλαίσια και δεν προκύπτουν ακραίες καταστάσεις βίας.

Γνωρίζετε που θα μπορούσατε, να απευθυνθείτε για να αναζητήσετε βοήθεια με σκοπό, να προστατεύσετε εγκαίρως έναν μαθητή από κακοποιητικές σχέσεις ή καταστάσεις που πραγματοποιούνται εν αγνοία του;

Σε περίπτωση που εντοπίσω κακοποιητική συμπεριφορά ή επικίνδυνες καταστάσεις για ένα παιδί, γνωρίζω ότι υπάρχουν διάφοροι φορείς στους οποίους μπορώ να απευθυνθώ για να αναζητήσω βοήθεια και να προστατεύσω το παιδί. Αυτοί περιλαμβάνουν:

Γραμμή Βοήθειας 1056: Η Γραμμή SOS 1056 είναι μία από τις πρώτες πηγές για άμεση αναφορά περιστατικών κακοποίησης και άλλων κινδύνων για τα παιδιά.

Κοινωνικές Υπηρεσίες: Μπορώ να απευθυνθώ στις τοπικές κοινωνικές υπηρεσίες, οι οποίες παρέχουν υποστήριξη σε περιπτώσεις παιδικής κακοποίησης και μπορεί να αναλάβουν τη διερεύνηση και την προστασία του παιδιού.

Δικαστικές Αρχές και Αστυνομία: Αν χρειάζεται άμεση παρέμβαση ή αν υπάρχουν ενδείξεις επικίνδυνων καταστάσεων, η αστυνομία ή οι δικαστικές αρχές είναι επίσης αρμόδιοι για την προστασία των παιδιών.

Εξειδικευμένοι Ψυχολόγοι: Για υποστήριξη σε συναισθηματικό ή ψυχικό επίπεδο, μπορώ να αναζητήσω βοήθεια από εξειδικευμένους ψυχολόγους ή ψυχιάτρους που ειδικεύονται σε θέματα κακοποίησης και παιδικής προστασίας.

ΔΕΥΤΕΡΗ ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: Ο ρόλος των εκπαιδευτικών

Θεωρείται πως έχετε ‘χτίσει’ μια δυνατή σχέση με τους μαθητές σας με σκοπό, να σας εμπιστευτούν για κάτι τόσο σημαντικό;

Πιστεύω πως έχω χτίσει μια δυνατή σχέση εμπιστοσύνης με τους μαθητές μου, προσπαθώντας καθημερινά να είμαι κοντά τους, να τους ακούω και να κατανοώ τις ανάγκες τους. Η σχέση αυτή εξελίσσεται με το χρόνο, καθώς τους ενθαρρύνω να μοιράζονται τα συναισθήματα και τις σκέψεις τους σε ένα ασφαλές περιβάλλον. Όπως έχουμε μάθει στην τάξη, η ανοιχτή επικοινωνία είναι σημαντική και φροντίζουμε να αναφέρονται άμεσα οποιαδήποτε περιστατικά μεταξύ τους, όπως σπρωξίματα ή διαφωνίες. Ωστόσο, κατανοώ πως σε πιο σοβαρές περιπτώσεις, όπως η κακοποίηση από γονείς ή μέλη της οικογένειας, το να εμπιστευτούν το δάσκαλό τους είναι πολύ πιο δύσκολο και επώδυνο για τα παιδιά. Παρ’ όλα αυτά, θεωρώ ότι η καθημερινή υποστήριξη και το αίσθημα ασφάλειας που προσφέρουμε στην τάξη βοηθούν τα παιδιά να νιώσουν ότι μπορούν να μιλήσουν για ό,τι τα απασχολεί. Σίγουρα, αυτά τα θέματα απαιτούν ιδιαίτερη προσοχή και υπομονή, αλλά είμαστε εδώ για να τα βοηθήσουμε να ξεπεράσουν οποιαδήποτε δυσκολία.

Θεωρείται ότι το νέο Πρόγραμμα σπουδών Νηπιαγωγείου έχει προβλέψει, να δώσει κατευθυντήριες γραμμές για την διδασκαλία μιας τέτοιας θεματικής; Αν ναι σε ποια ενότητα βρίσκεται;

Το νέο Πρόγραμμα Σπουδών του Νηπιαγωγείου δεν παρέχει εξειδικευμένες κατευθυντήριες γραμμές για τη διδασκαλία θεματικών σχετικά με την κακοποίηση ή

την ενδοσχολική βία. Ωστόσο, περιλαμβάνει γενικές κατευθύνσεις για την ψυχική και συναισθηματική ανάπτυξη των παιδιών, με έμφαση στις σχέσεις και την κοινωνική αγωγή. Τα τελευταία χρόνια, ωστόσο, γίνεται προσπάθεια να ενισχυθεί η ευαισθητοποίηση γύρω από το φαινόμενο της ενδοσχολικής βίας μέσω επιμορφώσεων και τηλεδιασκέψεων για τους εκπαιδευτικούς. Αυτές οι πρωτοβουλίες συμβάλλουν στην ενδυνάμωση των εκπαιδευτικών, ώστε να αναγνωρίζουν και να διαχειρίζονται τέτοια ζητήματα στην τάξη με μεγαλύτερη επιτυχία, δημιουργώντας ένα ασφαλές περιβάλλον για τα παιδιά.

Θα παρακολουθούσατε μια επιμόρφωση με βασικό γνώμονα την προστασία των μαθητών από την κακοποίηση;

Αναμφίβολα, θα παρακολουθούσα μια επιμόρφωση με βασικό γνώμονα την προστασία των παιδιών από την κακοποίηση. Ως εκπαιδευτικός, θεωρώ ότι είναι ιδιαίτερα σημαντικό να είμαστε πάντα ενημερωμένοι και εκπαιδευμένοι σε θέματα που αφορούν την ασφάλεια και την ευημερία των παιδιών. Η συνεχής εκπαίδευση μας επιτρέπει να αναγνωρίζουμε σημάδια κακοποίησης, να έχουμε τις κατάλληλες αντιδράσεις και να παρέχουμε την καλύτερη δυνατή υποστήριξη στα παιδιά μας. Ειδικά σε τέτοιες ευαίσθητες θεματικές, η ενημέρωση και η επιμόρφωση είναι κρίσιμη για την αποτελεσματική προστασία των παιδιών από επικίνδυνες καταστάσεις.

Ποια είναι η άποψη σας σχετικά με την δημιουργία δράσεων για την πρόληψη της παιδικής κακοποίησης για μαθητές προσχολικής εκπαίδευσης;

Πιστεύω ότι η δημιουργία δράσεων για την πρόληψη της παιδικής κακοποίησης στην προσχολική εκπαίδευση είναι εξαιρετικά σημαντική. Τα παιδιά στην ηλικία αυτή είναι πολύ ευάλωτα και χρειάζονται ένα ασφαλές περιβάλλον για να αναπτύξουν υγιείς σχέσεις και συναισθηματική νοημοσύνη. Μέσω κατάλληλων δράσεων, όπως εκπαιδευτικά προγράμματα και δραστηριότητες που διδάσκουν τα παιδιά να αναγνωρίζουν τα όρια, την αυτοεκτίμηση και την αξία της προσωπικής τους ασφάλειας, μπορούμε να τα προετοιμάσουμε να προστατεύουν τον εαυτό τους. Παράλληλα, οι δράσεις αυτές βοηθούν τα παιδιά να κατανοήσουν τη σημασία της επικοινωνίας και της εμπιστοσύνης με τους ενήλικες, δημιουργώντας έτσι ένα θετικό και υποστηρικτικό περιβάλλον γύρω τους.

Θα αναζητούσατε έτοιμες δράσεις για την πρόληψη της παιδικής κακοποίησης για μαθητές προσχολικής εκπαίδευσης ακόμα και αν δεν υπήρχε στην αντίληψη σας ένα περιστατικό βίας;

Ναι, θα αναζητούσα έτοιμες δράσεις για την πρόληψη της παιδικής κακοποίησης, ακόμα και αν δεν υπήρχε κάποιο περιστατικό βίας στην αντίληψή μου. Είναι πολύ σημαντικό να προλαμβάνουμε τέτοια περιστατικά και να ευαισθητοποιούμε τα παιδιά από

μικρή ηλικία. Η πρόληψη μπορεί να διασφαλίσει ότι τα παιδιά θα είναι σε θέση να αναγνωρίσουν επικίνδυνες καταστάσεις και να επικοινωνήσουν με τους ενήλικες σε περίπτωση ανάγκης, ακόμα και αν δεν έχουν βιώσει προσωπικά κάποια μορφή κακοποίησης.

ΤΡΙΤΗ ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: Οι δυνατότητες του θεάτρου

Πιστεύετε ότι η τέχνη και πιο συγκεκριμένα το θέατρο, θα μπορούσε ως τομέας να προβεί στην πρόληψη της παιδικής κακοποίησης ως ένα εργαλείο για την δημιουργία δραστηριοτήτων;

Ναι, πιστεύω ότι το θέατρο μπορεί να είναι ένα εξαιρετικό εργαλείο για την πρόληψη της παιδικής κακοποίησης. Μέσω δραστηριοτήτων όπως τα παιχνίδια ρόλων ή οι θεατρικές παραστάσεις, τα παιδιά μπορούν να εξερευνήσουν διάφορες καταστάσεις και να μάθουν να αναγνωρίζουν επικίνδυνες συμπεριφορές, ενώ παράλληλα κατανοούν την αξία του σεβασμού και των προσωπικών ορίων. Το θέατρο προσφέρει έναν δημιουργικό και ευγενικό τρόπο προσέγγισης τέτοιων σοβαρών θεμάτων, κάνοντάς τα πιο προσιτά και κατανοητά για τα παιδιά.

Με ποιους τρόπους θα μπορούσε να αξιοποιηθεί το θέατρο για αυτόν τον σκοπό (συγκεκριμένες μεθόδους, δραστηριότητες, παιχνίδια ρόλων, αυτοσχεδιασμός);

Παιχνίδια ρόλων: Τα παιδιά μπορούν να αναλάβουν διαφορετικούς ρόλους σε σενάρια που αφορούν την αναγνώριση και αντιμετώπιση επικίνδυνων καταστάσεων, όπως η παραβίαση των προσωπικών τους ορίων. Μέσω αυτών, μαθαίνουν πώς να αντιδρούν σε δύσκολες καταστάσεις.

Αυτοσχεδιασμός: Ο αυτοσχεδιασμός επιτρέπει στα παιδιά να εξερευνήσουν συναισθηματικές αντιδράσεις και να βρουν λύσεις σε προβλήματα, ενισχύοντας την εμπιστοσύνη τους στην ικανότητα να διαχειριστούν δύσκολες καταστάσεις.

Θεατρικές παραστάσεις: Δημιουργία παραστάσεων που επικεντρώνονται σε θέματα κακοποίησης, όπου τα παιδιά μπορούν να αναγνωρίσουν, να συζητήσουν και να αναλύσουν συμπεριφορές που σχετίζονται με την κακοποίηση και τον σεβασμό.

Δημιουργία ιστοριών: Τα παιδιά δημιουργούν μαζί ιστορίες ή σενάρια που αγγίζουν την έννοια των προσωπικών ορίων και του σεβασμού, προσφέροντας τους τη δυνατότητα να επεξεργαστούν τα συναισθήματά τους.

Πότε θεωρείτε ότι μπορεί το θέατρο να χρησιμοποιηθεί αποτελεσματικά; Α) Το θεωρείτε ως μέσο πρόληψης πριν την εκδήλωση περιστατικών; Β) Ως μέσο διαχείρισης μετά από αυτά Γ) ενίσχυση της ευαισθητοποίησης σε μόνιμη βάση; Απαντήστε με Α,Β,Γ για τις πιθανές απαντήσεις σας.

Το θέατρο είναι ιδιαίτερα αποτελεσματικό ως μέσο πρόληψης. Μέσω δραστηριοτήτων, όπως τα παιχνίδια ρόλων ή οι θεατρικές παραστάσεις, μπορεί να ευαισθητοποιήσει τα παιδιά σχετικά με τα προσωπικά τους όρια, την αξία του σεβασμού και την αναγνώριση επικίνδυνων καταστάσεων πριν αυτές συμβούν. Βέβαια, μπορεί επίσης να χρησιμοποιηθεί για τη διαχείριση, βοηθώντας τα παιδιά να εκφράσουν τα συναισθήματά τους, να κατανοήσουν τις εμπειρίες τους και να βρουν τρόπους να αντεπεξέλθουν σε τραυματικές καταστάσεις μέσω αυτοσχεδιασμού και υποκριτικής. Ωστόσο, χρησιμοποιώντας το θέατρο σε μόνιμη βάση, μπορούμε να ενισχύσουμε τη συνεχιζόμενη ευαισθητοποίηση για τα θέματα της κακοποίησης και του σεβασμού, δημιουργώντας μια κουλτούρα πρόληψης και υποστήριξης που να είναι βαθιά ενσωματωμένη στην καθημερινότητα των παιδιών και των εκπαιδευτικών.

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ:

1.ΦΥΛΟ: ΑΝΤΡΑΣ

2.ΗΛΙΚΙΑ: 41-50

3.ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ: ΝΗΠΙΑΓΩΓΟΣ

4.ΠΡΟΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ: 20+

5.ΣΠΟΥΔΕΣ (συμπληρώστε τις προσωπικές σας σπουδές):

(X) ΠΤΥΧΙΟ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΥ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Ερευνητικά Ερωτήματα

ΠΡΩΤΗ ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: Εμπειρίες με την παιδική κακοποίηση

Στα χρόνια θητείας στην εκπαίδευση, έχει πέσει ποτέ στην αντίληψη σας κάποιο περιστατικό κακοποίησης μεταξύ συμμαθητών ή της οικογένειας προς τον μαθητή; Αν ναι θα μπορούσατε, να κάνετε σαφές το είδος της κακοποίησης;

Όχι δεν έχω παρατηρήσει κάτι που να μου έχει δημιουργήσει τέτοιες σκέψεις.

2.Γνωρίζετε πού θα μπορούσατε να απευθυνθείτε για να αναζητήσετε βοήθεια με σκοπό να προστατεύσετε εγκαίρως έναν μαθητή από κακοποιητικές σχέσεις ή καταστάσεις;

Στη γραμμή SOS 15900 και στη Πρωτοβάθμια.

ΔΕΥΤΕΡΗ ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: Ο ρόλος των εκπαιδευτικών

1.Θεωρείτε πως έχετε ‘χτίσει’ μια δυνατή σχέση με τους μαθητές σας με σκοπό να σας εμπιστευτούν για κάτι τόσο σημαντικό;

Ναι πιστεύω ότι τα έχω καταφέρει επαρκώς. Το γεγονός ότι είμαι μόνιμος εδώ και πολλά χρόνια στο ίδιο σχολείο και έρχομαι σε επαφή με τους μαθητές μου ακόμη και όταν εκείνοι έχουν φύγει από το νηπιαγωγείο μου δίνει τη σιγουριά ότι τα έχω καταφέρει.

2.Θεωρείτε ότι το νέο Πρόγραμμα σπουδών Νηπιαγωγείου έχει προβλέψει να δώσει κατευθυντήριες γραμμές για τη διδασκαλία μιας τέτοιας θεματικής; Αν ναι σε ποια ενότητα βρίσκεται;

Όχι δεν πιστεύω ότι έχει δώσει.

3.Θα παρακολουθούσατε μια επιμόρφωση με βασικό γνώμονα την προστασία των μαθητών από την κακοποίηση;

Ναι διότι είναι απαραίτητη στην ‘εποχή’ που ζούμε.

4.Ποια είναι η άποψη σας σχετικά με τη δημιουργία δράσεων για την πρόληψη της παιδικής κακοποίησης για μαθητές προσχολικής εκπαίδευσης;

Θεωρώ πως δύσκολα θα κατάφερνα να δημιουργήσω μόνος μου κάτι.

5.Θα αναζητούσατε έτοιμες δράσεις για τη πρόληψη της παιδικής κακοποίησης για μαθητές προσχολικής εκπαίδευσης ακόμα και αν δεν υπήρχε στην αντίληψη σας ένα περιστατικό βίας;

Βεβαίως γιατί είναι ένα ζήτημα ιδιαίτερης σημασίας.

ΤΡΙΤΗ ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: Οι δυνατότητες του θεάτρου και η αποδοχή τους από τους εκπαιδευτικούς.

Πιστεύετε ότι οι τέχνες και πιο συγκεκριμένα το θέατρο, θα μπορούσε ως εργαλείο να προβεί στην πρόληψη της παιδικής κακοποίησης και να υποστηρίξει για την δημιουργία δραστηριοτήτων;

Ναι θα μπορούσε.

Με ποιους τρόπους θα μπορούσε να αξιοποιηθεί το θέατρο για αυτόν τον σκοπό (συγκεκριμένες μεθόδους, δραστηριότητες, παιχνίδια ρόλων, αυτοσχεδιασμός);

Με παιχνίδια ρόλων, γιατί τα παιδιά μπορούν να μπουν στα παπούτσια του άλλου χωρίς να το έχουν βιώσει τα ίδια.

Πότε θεωρείτε ότι μπορεί το θέατρο να χρησιμοποιηθεί αποτελεσματικά; Α) Το θεωρείτε ως μέσο πρόληψης πριν την εκδήλωση περιστατικών; Β) Ως μέσο διαχείρισης μετά από αυτά Γ) ενίσχυση της ευαισθητοποίησης σε μόνιμη βάση; Απαντήστε με Α,Β,Γ για τις πιθανές απαντήσεις σας.

Σε όλες τις περιπτώσεις.

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ:

1.ΦΥΛΟ: ΓΥΝΑΙΚΑ

2.ΗΛΙΚΙΑ: 31-40

3.ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ: ΝΗΠΙΑΓΩΓΟΣ

4.ΠΡΟΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ: 6-10

5.ΣΠΟΥΔΕΣ (συμπληρώστε τις προσωπικές σας σπουδές):

(X) ΠΤΥΧΙΟ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΥ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Ερευνητικά Ερωτήματα

ΠΡΩΤΗ ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: Εμπειρίες με την παιδική κακοποίηση

Στα χρόνια θητείας στην εκπαίδευση, έχει πέσει ποτέ στην αντίληψη σας κάποιο περιστατικό κακοποίησης μεταξύ συμμαθητών ή της οικογένειας προς τον μαθητή; Αν ναι θα μπορούσατε, να κάνετε σαφές το είδος της κακοποίησης;

Ναι έχει υπάρξει μεμονωμένο περιστατικό σωματικής κακοποίησης. Δεν ήταν φανερό με κάποιον μώλωπα, μου το είπε η μαθήτριά.

Γνωρίζετε πού θα μπορούσατε να απευθυνθείτε για να αναζητήσετε βοήθεια με σκοπό να προστατεύσετε εγκαίρως έναν μαθητή από κακοποιητικές σχέσεις ή καταστάσεις;

Στη πρωτοβάθμια και εκείνοι θα με κατευθύνουν.

ΔΕΥΤΕΡΗ ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: Ο ρόλος των εκπαιδευτικών

1.Θεωρείτε πως έχετε ‘χτίσει’ μια δυνατή σχέση με τους μαθητές σας με σκοπό να σας εμπιστευτούν για κάτι τόσο σημαντικό;

Ναι τα παιδιά μου εμπιστεύονται συχνά καταστάσεις που συμβαίνουν στο σπίτι είτε όμορφες είτε άσχημες.

2.Θεωρείτε ότι το νέο Πρόγραμμα σπουδών Νηπιαγωγείου έχει προβλέψει να δώσει κατευθυντήριες γραμμές για τη διδασκαλία μιας τέτοιας θεματικής; Αν ναι σε ποια ενότητα βρίσκεται;

Το πρόγραμμα σπουδών δίνει κάποιες γραμμές σχετικά με την ψυχολογία του παιδιού. Στην ενότητα της Προσωπικής Ανάπτυξης.

3.Θα παρακολουθούσατε μια επιμόρφωση με βασικό γνώμονα την προστασία των μαθητών από την κακοποίηση;

Ναι διότι είναι πιο αναγκαία από ποτέ.

4.Ποια είναι η άποψη σας σχετικά με τη δημιουργία δράσεων για την πρόληψη της παιδικής κακοποίησης για μαθητές προσχολικής εκπαίδευσης;

Ναι θα δημιουργούσα αλλά αρκετά προσεκτικά για να μη φοβίσω τα παιδιά μου.

5.Θα αναζητούσατε έτοιμες δράσεις για τη πρόληψη της παιδικής κακοποίησης για μαθητές προσχολικής εκπαίδευσης ακόμα και αν δεν υπήρχε στην αντίληψη σας ένα περιστατικό βίας;

Ναι θα αναζητούσα ή έστω θα έπαιρνα έμπνευση αν δεν με κάλυπταν.

ΤΡΙΤΗ ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: Οι δυνατότητες του θεάτρου και η αποδοχή τους από τους εκπαιδευτικούς.

1.Πιστεύετε ότι οι τέχνες και πιο συγκεκριμένα το θέατρο, θα μπορούσε ως εργαλείο να προβεί στην πρόληψη της παιδικής κακοποίησης και να υποστηρίξει για την δημιουργία δραστηριοτήτων;

Ναι θα μπορούσε να είναι βοηθητικό.

2.Με ποιους τρόπους θα μπορούσε να αξιοποιηθεί το θέατρο για αυτόν τον σκοπό (συγκεκριμένες μεθόδους, δραστηριότητες, παιχνίδια ρόλων, αυτοσχεδιασμός);

Με αυτοσχεδιασμό.

Πότε θεωρείτε ότι μπορεί το θέατρο να χρησιμοποιηθεί αποτελεσματικά; Α) Το θεωρείτε ως μέσο πρόληψης πριν την εκδήλωση περιστατικών; Β) Ως μέσο διαχείρισης μετά από αυτά Γ) ενίσχυση της ευαισθητοποίησης σε μόνιμη βάση; Απαντήστε με Α,Β,Γ για τις πιθανές απαντήσεις σας.

Σε όλες τις περιπτώσεις.